

Professzorok Batthyány Köre

A Professzorok Batthyány Köre konferenciája

**2023. október 13-14.
Sátoraljaújhely**

**Szekcióülések összefoglalói
Előadások
Prezentációk**

Szerkesztette:

Szabó Csaba Attila

**A konferencia megrendezését és jelen kiadvány elkészítését a
Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatta**

Budapest, 2023. december

Tartalom

Előszó	3
<i>Kollár Lajos</i>	
1 A részt vevő szervezetek bemutatása	4
<i>Pócza István: A Batthyány Lajos Alapítvány</i>	5
<i>Kiss István: A Danube Institute-ről</i>	6
<i>Csizmadia László: A Civil Összefogás Közhasznú Alapítványról</i>	7
<i>Kásler Miklós: A Magyarországkutató Intézet bemutatása</i>	10
<i>Csáky Csongor: A Rákóczi Szövetség bemutatása</i>	15
<i>Batthyány Boldizsár: Fiatalok „Servata servare” Batthyány Köre Alapítvány</i>	17
<i>Kollár Lajos: A PBK-ről</i>	19
2 Energia	20
<i>Szarka László: Összefoglaló</i>	20
<i>Szarka László: Klíma, környezet, energia – felvezető előadás</i>	24
<i>Bérczi István: Bevezetés az energiapolitikához</i>	28
<i>Járosi Márton: Irányváltásra van szükség az energiapolitikában</i>	33
3 Felsőoktatás	34
<i>Szabó Csaba Attila: Összefoglaló</i>	34
<i>Meleg Csilla: Felsőoktatás: Egymásra nyitott gondolkodásmódok – felvezető előadás</i>	39
4 Nemzet, magyarság	43
<i>Szabó Csaba Attila: Összefoglaló</i>	43
<i>Szili Katalin: Nemzetpolitika, magyarság – felvezető előadás</i>	46
<i>Kásler Miklós: A magyar identitás kialakulása</i>	53
<i>Heizler Norbert: Egy civil szervezet lehetőségei a nemzetegyesítés kapcsán</i>	55
5 Család, népesedés	58
<i>Balászházy Imre: Összefoglaló</i>	58
<i>Beneda Attila: Új kihívások a magyar családpolitikában</i>	60
<i>Engler Ágnes: A családi életre nevelés preferenciája a KINCS kutatások tükrében</i>	64
<i>Balászházy Imre: Új szempontok a demográfiai fordulat eléréséhez</i>	70

Előszó

A Professzorok Batthyány Köre 2023. október 13-14-én rendezte meg partnereivel közös konferenciáját Sátoraljaújhelyen, a Rákóczi Szövetség konferenciaközpontjában.

A kétnapos konferencia öt szekcióból állt: az első napon a részt vevő szervezetek tevékenységét bemutató előadások hangzottak el, és a két nap folyamán további négy szekcióban előadásokra és kerekasztal-beszélgetésekre került sor az energia, felsőoktatás, nemzet és magyarság, valamint a család és népesedés témakörökben. Az elhangzott előadások, hozzászólások és viták során kiváló alkalmunk nyílt egymás tevékenységének megismerésére és együttműködési lehetőségek feltárására, amely a konferencia megrendezésének fő célja volt.

A Professzorok Batthyány Köre partnerszervezeteit a következők képviselték: *Csáky Csongor* elnök (Rákóczi Szövetség), *Prof. Kásler Miklós* főigazgató (Magyarságkutató Intézet), *Csizmadia László* elnök (Civil Összefogás Fórum), *Heizler Norbert* országos koordinátor (Civil Összefogás Fórum), *Pócza István* kutatási igazgató (Batthyány Lajos Alapítvány), *Kiss István* igazgató (Danube Institute), *Batthyány Boldizsár*, kuratóriumi elnök (Fiatalok Batthyány Köre), *Péterfi Barna* (Fiatalok Batthyány Köre).

Meghívott vendégeink között volt *dr. Szili Katalin* miniszterelnöki főtanácsadó, *dr. Varga-Bajusz Veronika* helyettes államtitkár (Kulturális és Innovációs Minisztérium), *dr. Hankó Balázs* államtitkár (KIM), *dr. Beneda Attila* helyettes államtitkár (KIM), *Gulyás Tibor* helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium), *Kalmár Ferenc* miniszterelnöki különmegbízott, *Prof. Engler Ágnes* (Debreceni Egyetem és Kopp Mária Intézet a Népesedésért és Családokért).

Mindannyiuknak köszönöm, hogy elfogadták meghívásunkat, és előadásaikkal, hozzászólásaikkal hozzájárultak a rendezvény sikeréhez.

Jelen kiadvány az elhangzott előadások és a kerekasztal-résztvevők hozzászólásainak szövegét, továbbá felvetített prezentációikat tartalmazza. Ezeket általában számos kérdés, hozzászólás követte a közönség soraiból, és vitákra is sor került. A vitákban elhangzottakat jelen dokumentum – konferenciakiadvány-jellegénél fogva – nem tartalmazza. Az egyes szekciók összefoglalóit a szerzők saját feljegyzéseik alapján készítették el.

Budapest, 2023. december

Prof. Kollár Lajos
a Professzorok Batthyány Körének elnöke

1. A részt vevő szervezetek bemutatása

Összefoglaló

Az október 13-án, pénteken 16:30 – 18:00 között megtartott szekcióban hét előadás hangzott el. A szekció levezető elnöke *Kollár Lajos* volt.

A szekció előadói a következők voltak az előadások sorrendjében:

Pócza István, a Batthyány Lajos Alapítvány kutatási igazgatója,
Dr. Kiss István, a Danube Institute igazgatója,
Csizmadia László, a Civil Összefogás Fórum elnöke,
Prof. Kásler Miklós, a Magyarságkutató Intézet tiszteletbeli elnöke és főigazgatója,
Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke,
Batthyány Boldizsár, a Fiatalok Batthyány Körének kuratóriumi elnöke,
Prof. Kollár Lajos, a Professzorok Batthyány Körének elnöke.

Az előadások szövege ebben a fejezetben olvashatók.

A Batthyány Lajos Alapítvány

Pócsa István

Bár a Batthyány Lajos Alapítvány több mint 30 évvel ezelőtt jött létre, a közéletben mégis meglehetősen keveset tudtak róla. Az Alapítvány létrehozása Antall József miniszterelnök nevéhez fűződik. Az ötlet egy párizsi találkozó eredményeképpen született meg. Antall József az ott kapott ihlettel és támogatással kapcsolatban úgy döntött, hogy egy alapítvány létrehozására használják fel, amely – elsősorban németországi alapítványok mintájára – a polgári-konzervatív értékek képviselőjét célozza meg. Az alapítvány elnevezésére is Antall József tett javaslatot. Sokan mondják, hogy a két miniszterelnök között sok hasonlóság van az értékrendjüket, tevékenységüket illetően, és sajnálatos módon abban is, hogy egyikük sem tudta befejezni a pályafutását.

„Viam meam persecutussum” – gróf Batthyány Lajos szavai nemcsak életére, hanem a magyar konzervatív gondolkodókra is egyaránt igazak: a könnyebb utat mindig elkerülve, életüket és munkásságukat a nemzet, a patriotizmus és a tradíció mögé helyezve igyekeztek cselekedni. Így alakult meg 1991-ben Antall József miniszterelnök kezdeményezésére a Batthyány Lajos Alapítvány is.

Alapítványunk kiemelkedő célja a nemzeti értékek és érdekek, illetve a közös keresztény, kulturális és európai értékek iránt elkötelezett, demokratikus magyar közélet támogatása, ilyen tematikájú közösségi események, társasági élet, illetve tudományos – különösen elemző és kutató – és ismeretterjesztő tevékenység folytatása és támogatása. A Batthyány Lajos Alapítvány a magyar konzervatív gondolkodás egyik fontos szellemi műhelye, így kiemelt feladatunknak tekintjük a tehetséggondozási, képzési, illetve különösen az Alapítvány céljai körébe tartozó kutatási, valamint a társadalom műveltségi szintjének emelésére, a kultúra széleskörű terjesztésére irányuló, tudományos és közéleti tevékenység folytatását és támogatását.

E céljaink mellett jelentős érték számunkra a Kárpát-medence összmagyarsága kulturális és művészeti örökségének, értékeinek felfedezése, megőrzése és fejlesztése, illetve a szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelem, valamint a társadalom egészségi állapotának előmozdítása.

Nem csupán feladatunknak, hanem küldetésünknek is tekintjük, hogy támogassuk azokat a civil kezdeményezéseket és szervezeteket, amelyek a szellemiségünkkel és céljainkkal egyező tevékenységet folytatnak.

Ennek keretében az elmúlt három évtizedben a társadalom majd' minden rétegét érintették azok a programok, kezdeményezések és kutatások, amelyek Alapítványunk közreműködésével és támogatásával jöttek létre.

A Batthyány Lajos Alapítvány mindenkori vezetőségének és kuratóriumának célja, hogy a tudományos és közéleti kutatások területén is kiemelkedő tevékenységet nyújtson. Ezért jött létre 2013-ban a Danube Institute, amelynek célja, hogy Közép-Európában független, értelmiségi vitafórumot biztosítson a konzervatív és a klasszikus liberális értékeket képviselőeknek, valamint szellemi kihívóiknak. Emellett kiemelt feladatunknak tartjuk azon fiatalok támogatását is, akik kutatási területükkel, munkájukkal tovább erősítik a magyar nemzeti gondolkodás eszméjét.

Ennek érdekében 2020-ban Doktori Ösztöndíj Programot hoztunk létre. Alapítványunk a megalapítása óta eltelt három évtizedben kiépített széleskörű hazai és nemzetközi kapcsolatait is igénybe véve valósítja meg céljait az alapítók célkitűzéseit és eszméit mindig szem előtt tartva.

Összefoglalásul idézem Martonyi János miniszter urat, aki meghatározó szereplő alapítványunk történetében: „A BLA feladata, hogy a mértéket őrizze”.

A Danube Institute-ról

Kiss István

A Danube Institute-ot a Batthyány Lajos Alapítvány hozta létre 2013-ban Budapesten azzal a céllal, hogy folyamatosan változó világunkban képviselje és formálja a konzervatív és nemzeti értékeket és gondolkodást.

A think tank fő célkitűzéseivel összhangban nem csupán feladatunknak, hanem küldetésünknek tekintjük, hogy időtálló értékeket képviselő hídfőként hazai és nemzetközi szinten egyaránt összeköttetést biztosítsunk a jobbközép gondolkodók, tudósok, politikusok és a közélet iránt érdeklődők számára.

E nemzeteken átvélő közös gondolkodáshoz és párbeszédhez intézetünk elsősorban kapcsolatépítéssel, saját kutatásokkal és elemzésekkel, illetve tudástranszferben és tapasztalatcserében való részvétellel kíván hozzájárulni. Ezért kiemelt jelentőséggel bíró misszióként tekintünk:

- a konzervatív és nemzeti gondolkodás aktuális trendjeit és kihívásait értelmezni és alakítani képes kutatócsoportok és kutatási projektek létrehozására és támogatására;
- intézetünk szellemiségével összhangban lévő kezdeményezések támogatására;
- a tudomány és közélet iránt érdeklődő fiatal generáció patronálására; valamint
- hazai és nemzetközi szinten is jelentőséggel bíró konferenciák, nyilvános viták és beszélgetések szervezésére.

A Danube Institute alapító elnöke, John O'Sullivan kezdetektől fogva képviseli az általa felépített intézet által vallott értékeket és célkitűzéseket. Nemzetközi szinten jegyzett meghatározó véleményformálóként munkássága folyamatosan elősegítette, s a mai napig aktívan támogatja, alakítja a konzervatív és nemzeti gondolkodást és cselekvést.

A Danube Institute fő kutatási területei a geopolitika, a kereszténység és demokrácia, az üldözött keresztények.

2022-ben összesen 46 rendezvényünk volt, több mint 2500 résztvevővel. 2023-ban eddig 39 rendezvényünk volt. Kiemelkedő rendezvényünk az amerikai Heritage Foundationnal idén már harmadszorra megrendezett geopolitikai summit, ahol többek között olyan jelentős előadókat köszönthettünk, mint Tony Abott, Ausztrália korábbi miniszterelnöke, Václav Klaus, Csehország korábbi elnöke vagy éppen Raja Mohan indiai geopolitikai szakértő.

Az elmúlt években számos nemzetközi intézettel alakítottunk ki szoros partneri kapcsolatot, mint például a Heritage Foundation, illetve az Institute for World Politics az Egyesült Államokban, a Trends Abu Dhabiban, az ICESCO Marokkóban, vagy éppen a Warsaw Institute Lengyelországban.

A Civil Összefogás Közhasznú Alapítványról

Csizmadia László

Feladatul azt kaptam, hogy mutassam be a Civil Összefogás Közhasznú Alapítványt. Az előttem szólók alapítványaik történelmével kezdtek. Mi nem rendelkezünk 100 éves múlttal, megalapításunk időpontja 2009 volt. A CÖF-CÖKA alapítói néhai Schulek Ágoston, Fricz Tamás és jómagam voltunk. Az alapítás előzményeire visszaemlékezve azonban elmondhatom, hogy Makovecz Imre meghívására gyűltünk össze 2009-ben körülbelül húszan, és célunknak jelöltük meg, hogy az akkor regnáló kormány sarkára útilaput kössünk.

Így történt, hogy öt napos szervezés után 2009 Virágvasárnapján – ma már tudjuk, hogy a Békemenet ősbemutatójaként –, olyan nagygyűlést tudtunk produkálni, ahol körülbelül 250.000 ember jelent meg, tele volt a Hősök tere egészen a Kodály Köröndig. Fő szervezőnk, Makovecz Imre megnyitó beszédét így kezdte, erőteljes, mély hangon: „Elég volt!”. Sikerünket a Kossuth Rádió úgy kommentálta, hogy a Hősök terén összegyűlt 2000 ember tüntetett. E csodálatos napon megéreztek, hogy a civil erőre hosszú távon is szükség van. Első megmozdulásunk ily módon ellenzéki civil szervezetként Bajnai Gordon miniszterelnök beiktatásának napján történt. Az Alkotmány utcában, amit megtöltött a tömeg, felolvastuk azt a petíciót, amelyet a délelőtti órákban átadtunk Semjén Zsoltnak azzal az igénnyel, hogy ismertesse a Parlamentben. Összegezve a petíció lényegét, nehezményeztük, hogy a bukás előtt álló párt nevezi ki a miniszterelnököt ahelyett, hogy kiírták volna a választásokat. Színpadunk mögött felsorakozott Vona Gáborék feketeserege, melynek célja volt, hogy utánunk fellépjenek. Ezt a lehetőséget mi nem adtuk meg.

Talán ennyit az indulásunkról.

Eszmeiségünk alapja a keresztény-nemzeti-konzervatív érdekek képviselése lett. Itt hozzátenném, mivel a világ gyorsan változik, a hagyományos értékek megőrzése mellett tudjuk, hogy a konzervativizmusnak is haladnia kell a korral.

Az előttem alapítványait, egyesületeiket bemutató felszólalók ismertették szerveződéseiket, csodálatos megmozdulásaikat. Magam részéről kiemelném a Békemenetek szervezését, amelyeken a résztvevő 350.000-500.000 polgár mindig megerősítette a hitünket, és úgy érezhettük, hogy jó úton haladunk. Sokan kérdezik, hogy mikor lesz ismét Békemenet, elsősorban az orosz-ukrán háborúval kapcsolatosan. Ennek az ideje talán a jövő év elején jön el, és akkor békésen kiállhatunk a tűzszünet mellett, elutasítva mindennemű agresszivitást. Nemzetünk minden tájékáról résztvevők sokasága kellő erővel tudná demonstrálni, hogy Budapest az ország testéből nem kiszakítható, tehát véleményem szerint a főváros a nemzeté, azt vissza kell kapnunk, és nem lehet pártérdekű cselekmények napi megtestesítője.

Európára kitekintve hangsúlyozni szoktuk a demokrácia alapjának tekintendő népfelség elvét. A klasszikus demokrácia valójában a helyi többség akaratának kifejeződése. Tekintve, hogy a regnáló hatalom a szubszidiaritás elve alapján kap megbízást, mindig ügyelnie kell arra, hogy a nemzetet képviselje, teljes mivoltában, a kisebbségek érdekének védelmét is figyelembe véve. Azt tekintjük jó kormányzásnak, ha az emberek sorskérdéseiről őket megkérdezik, tehetik ezt népszavazással vagy népi konzultációval. Az Európai Unióban azonban azt látjuk, hogy az értékes polgári kezdeményezések a bürokraták fiókjaiban végzik. Nem történnek intézkedések. Az utóbbi időben túlzás nélkül mondhatjuk, hogy az Unió intézményrendszere a feje tetején áll, ezért talpra kell állítani. Ezt meg kell tennünk és első alkalmunk, ideértve Európa szavazásra jogosult összes polgárát, ha az uniós parlamenti választások kapcsán kézbe vesszük sorsunkat, és azoknak a pártoknak a képviselőire szavazunk, akik hűek a népfelség elvéhez, nem válnak korrupttá, és párt-egójuk kiélése érdekében esetleg hazaárulóvá is.

Napjaink tevékenységéből kiemelném hírportálunk (civilek.info) működését, amely a civil-centrikusságot vallja magáénak, párhuzamban ugyanezt mondhatjuk el a CÖF facebook-oldaláról és hírleveleinkről.

CÖF-klubjaink országszerte egyre nagyobb számban alakulnak, társadalompolitikai és gazdasági kérdésekkel foglalkoznak. Kiváló szakértelemmel rendelkező előadóink egy-egy alkalommal több száz embert vonzanak. Természetes segítőtársaink szakértői csoportunk, az ún. C12 országos szinten ismert tagjai. Havonta két alkalommal interaktív Civil Akadémiákat rendezünk Budapesten, vidéken és a határon túli magyarlakta területeken.

Büszkék vagyunk, hogy javaslatunkra 2017-ben lengyel barátainkkal létrehoztuk az Európai uniós Civil Együttműködési Tanácsot (EuCET), amelynek IV. kongresszusát ez évben november 24-25-én több mint 20 európai ország képviselőinek jelenlétében és előadásaival tartjuk meg. Célunk, hogy az ide érkező alapítványok, egyesületek vezetői és civilek előtt ismert személyiségek ismertessék az Unióval kapcsolatban az országukban működő szervezetek véleményét. A panelbeszélgetésen résztvevő szekciók elsősorban az Európai Unió reformálásáról és fejlesztéséről terjesztenek elő javaslatokat, és szakmailag is megalapozott módon foglalkoznak az aktuális családokat és ifjúságot érintő problémákkal és azok megoldási lehetőségeivel.

Sokat beszélhetnék karitatív tevékenységünkről is, amelyet magántámogatóink jóvoltából évek óta végzünk, példaként konzerváló berendezések kihelyezésével, vonatkozó technológiák betanításával, COVID idején az időotthonokban lakók részére eljuttatott immunvédő gyümölcsökkel, valamint a gyermekek korszerű táplálkozására vonatkozó helyi előadásainkkal.

Hagyományos tevékenységünk mellett innovatív módon fontosnak tartottuk, hogy a munkavállalóként foglalkoztatott civilek érdekvédelmét a szakszervezetektől megkülönböztető módon hatékonyan, javukra kedvezően ellássuk. Szlogenünk: „Egy hajóban evezünk”. Fő mondanivalónk, hogy az érdekvédelmi tevékenységet nem az utcán kell tüntetésekkel demonstrálni. Optimális megoldásnak azt tartjuk, ha a gondoskodó állam, a cégtulajdonosok és intézményvezetők (mint munkaadók), valamint a munkavállalók és családjaik egy közösségben, érdekeiket egyeztetve oldják meg problémáikat. Ennek kapcsán az érdekeltekkel Kvalitás Bizottságot hozunk létre, amely kicsit hasonlóan, mint ahogy a Michelin-csillagos éttermek elbírálása történik, minősítjük az egyes munkahelyeket, pontozásos alapon, helyi felméréssel és önbevallásokkal kiegészítve. Ily módon egy pilot-program keretében utat mutathatunk a közösség szimbiózisban élésére. Ebben az esetben az érintett cégeket figyelembe véve közösen meghatározható és biztosítható a fentiekben említett szereplők megfelelő érdekeltségi rendszere. Tevékenységünket először az élelmiszer kis- és nagykereskedelem irányában kezdjük el. A közösség önértékelése figyelembe veszi a gondoskodó állam érdekeit, az egyre nagyobb forgalom után a költségvetésbe folyó adókkal a tulajdonos érdekeit nyereségből elérhető újabb beruházások lehetőségével, a munkavállalók teljesítményének értékelését optimális bérezés kapcsán, akár emellett „nyereségjegy” biztosításával. A családok háttértevékenységét is értékelve oktatáshoz, sporthoz, egészségvédelemhez nyújtott szolgáltatások folyamatos fenntartásával igazodnak.

A közösségekben az érdekviszonyok rendezését konszenzusok elfogadásával kívánjuk megteremteni. Ez az álláspontunk természetesen kiterjed az Európai Unió intézményrendszerére is. Véleményünk szerint az Unió legfőbb döntési szervének az Európai Tanácsot (ET) kell tekinteni. Itt tetten érhetők a választóktól származóan a felelősséggel felruházott állami vezetők és kormányfők. A vétőjogot el kell felejtetni. A megoldandó döntések kapcsán konszenzust kell keresni, figyelembe véve az esetleges nemzeti sajátosságokat, amellyel a közösség érdekeit nem sértjük, de a közös döntések létrehozhatók és elfogadhatók.

Támogatjuk, hogy kormányunk gazdasági téren tárgyalásaival és szerződéseivel építsen ki hidat kelet és nyugat között. Politikailag valljuk, hogy a nyugathoz tartozunk, de mindenkor a békés megoldások hívei vagyunk. Európa legyen saját erejéből, a nemzetek közösségének fenntartásával

a béke mellett elkötelezett gazdasági nagyhatalom. Nemzeteink őrizték meg a több ezer éves zsidó-keresztény hagyományokat, emellett tisztelettel viseltessenek a világban létező vallások irányában.

Végezetül szeretném megköszönni a Professzorok Batthyány Körének előremutatásnak is szánt, közösségalkotó kezdeményezését, ahol a mai nap folyamán hitet tettünk amellett, hogy a jelen lévő egyesületek, alapítványok együvé tartozása biztosítsa közös véleményalkotásunk és munkánk eredményességét.

A Magyarságkutató Intézet bemutatása

Kásler Miklós

Tisztelettel üdvözlöm a Hölgyeket és Urakat. Megkülönböztetett tisztelettel az Elnökségben helyet foglaló Elnök Urakat. Nagyon köszönöm a meghívást Kollár professzor úrnak, mert hallgatva az előadásokat és ismerve a szervezetek tevékenységét, a Magyarságkutató elképzelése a világról, a magyar identitásról, a hagyományokról, a kultúráról, a történelemről ezekkel teljes mértékben egybeesik.

Azt, hogy a Magyarságkutató Intézetet miért kellett létrehozni – azt hiszem – ebben a körben nem kell részletezni. A gondolat az volt, hogy az ezzel a kérdéssel foglalkozó és áldatlan vitákat, illetve egymás melletti elbeszélést folytató tudományokat, tudományágakat egy olyan intézetbe hozzuk össze, ahol az eredményeket összegezni lehet a tézis-antitézis-szintézis elve alapján, a legmagasabb tudományos igényességgel megközelítsük azt, amit a társadalomtudományokban el lehet érni: a tényekre alapozott legnagyobb valószínűséget.

A Magyarságkutató Intézet azzal foglalkozik, ami az előbb felsorolt területekben eltűnt az emlékezet homályában, vagy egyszerűen befedték, vagy elhallgatták, vagy meghamisították. Nem tudjuk pontosan azt, hogy kik vagyunk, honnan eredtünk, kik voltak az őseink, hogyan látták a világot, mit akartak elérni, mi volt a küldetéstudatuk, milyen kultúrát teremtettek meg, hogyan viszonyultak a környezetükben élő népekhez, és hogyan viszonyultak ahhoz, ami a Földön túl van. A Magyarságkutató Intézet ennek megfelelően elég széles spektrumon dolgozik, és minden lehetséges módon törekszik arra, hogy az eredményeit tudományos igényességgel közölje, illetve, hogy a közlés a köznép irányában vagy a laikus társadalom irányában korrekt legyen. A kormánynak 2018-ban előterjesztettem a struktúráját, s a kormány elfogadta a kutatási irányokat és a többi körülményt is. A kormányelőterjesztésben javasoltam a Tudományos Tanácsadó Testületet, amelyik meg is alakult, de három éven keresztül egyetlen egyszer sem hívták össze. A megújult Tudományos Testület tagjainak névsorát azzal a megnyugvással vetítettem fel, hogy elkötelezett nemzeti, konzervatív, keresztény értékeket valló és sokszor bizonyított, kiváló magyar tudósokat kértünk fel, akik ezt a felkérést el is fogadták. Az intézetre jellemző kell, hogy legyen a multidiszciplinaritás, etika és a stílus, a tudomány és a magyar mentalitás stílusának a megjelenítése.

Az archeogenetikával kezdem, mert általában erre figyelnek a legtöbben Magyarországon. Három irányból indult el. Az egyik volt az Árpádok haploidjának a meghatározása, tehát annak a meghatározása, hogy kik voltak az Árpádok, hol alakult ki a család, az idők folyamán hol helyezkedtek el, és milyen vándorlásuk volt.

Négyezer-ötszáz évvel ezelőtt alakult ki a család az ókori Baktriában, kelet felé és észak felé mozogtak, a Tarim-medence a következő megállóhely, utána Kr. u. kb. 200 körül az Uráltól délre és nyugatra, ott találkoztak a hunokkal, a Kaukázus területén. Ezek azok a földrajzi régiók, amelyek további vizsgálata mindenféle értelemben (forráskutatás, antropológia, archeogenetika) a Magyarságkutató Intézet spontán adódó célterülete. A dinasztíának a vizsgálatát, illetve annak az indokait foglaltam össze. Az Árpád-haploid meghatározása multidiszciplináris volt, egyszerűen azért, hogy ne lehessen azt mondani, hogy az Országos Onkológiai Intézet laikusokból áll, foglalkozzanak a daganatpolimorfizmusokkal, és ne foglalkozzanak olyannal, amihez nem értenek. Négy intézményt kértem fel. A Max Planck Intézet nem tudta extrahálni a DNS-t, a Göttingeni Egyetem extrahálta, meghatározta a markereket, szekvenálta, és a kódolt minták tizenegyszer legalább négy-öt, tizenegyszer minden egyes kódolt minta megegyezett az intézetével. Folytatódott a munka úgy, hogy Nagy Pétert, a Columbiai Egyetem molekulár-patológusát kértem fel, hogy folytassuk a finom struktúrák meghatározásával. Közben létrejött a Magyarságkutató Intézet. Ajánlottam, hogy a Raskó István által létrehozott Török Tibor, Neparáczi Endre által továbbvitt populáció-genetikai munkacsoportot inkorporálják az intézetbe. Neparáczi kiment Nagy Péterhez a Columbia Egyetemre, a Stanford Egyetemre, megtanulta a szekvenálást, megkapta a

legkorszerűbb gépeket, és folytatódott az Osszárium csontjainak meghatározása, illetve folytatódott a populáció-genetikai vizsgálata.

Az Osszáriumban körülbelül hatszáz összekevert csont van. Mind a hatszázat végigvizsgálta a Magyarságkutató Intézet, négyszáz esetben végleges és használható eredmények vannak. Kétszáz esetben degradált a DNS, tehát a hagyományos módszerekkel nem lehet pontos eredményekhez jutni, de további módszerek beépítésével igen. Ezeknek a tesztelése folyik, és a kétszáz minta vizsgálata ugyancsak. Ahhoz, hogy nagyon pontos, személy szerinti azonosítást tudjunk végezni, és ne kelljen III. Bélához képest nemzedékeket számolni, ami egy matematikai algoritmus, és benne van a tévedés lehetősége, a legközelebbi hozzátartozókból kell mintát venni, meghatározni és összehasonlítani a hatszáz osszáriumi mintából vett eredményekkel. Kilenc ilyen személy van eltemetve Európában, és ha az ő szekvenciájukat ismerjük, mind a tizenöt Fehérváron eltemetett magyar királyt személy szerint meg lehet határozni.

A kilenc egyházmegye püspökének, érsekének írtam egy kérvényt, hogy tegyék lehetővé a mintavételt, és Erdő Péter bíboros úr – úgy, ahogy az első másodperctől kezdve támogatólevéllel segítette a munkánkat –, továbbá már négy püspök, illetve érsek válaszolt. Érdekességgént mondom, hogy a kért személyekből kettőnek a teljes szekvenciáját a salzburgi egyetem, illetve a leideni egyetem meghatározta, most a szekvencia eredményeit próbáljuk megszerezni.

További archeogenetikai vizsgálatokat tervezünk a honfoglaló elit vizsgálatára, illetve a populáció-genetikára. Archeogenetikailag sikerült bizonyítani, hogy volt a Kárpát-medencében egy őslakosság, amelyik körülbelül ötezer évvel ezelőtt egy nagyon hosszú keleti vándorlásra indult, majdnem a Csendes-óceánig benépesítették az egész sztyeppét. Ezt az időszakot nevezzük preszkíta, szkíta korszaknak, majd Kr. e. kb. 280-ban elindult a hunnak nevezett törzsszövetségi populációkonglomerátum nyugati irányú vándorlása, miután ezt a területet belakták, a kínai királyságokat leigázták, az arisztokrácia, az elit összeolvadt a királyi, császári dinasztiával, és a népesség túlszaporodott része áttette az élőhelyét az Uráltól nyugatra és délre. A magyarok őseivel való találkozás ezen a területen zajlott le. A felsorolt népek mindegyike egy etnikai csoportba tartozik, nyilvánvalóan az őseik között számos egyéb populációtörzs is fellelhető, de a preszkíta, szkíta, hun, avar, magyar etnikai folytonosság genetikailag teljesen egyértelmű. Nem szabad összekeverni az etnikai azonosságot, az etnikai rokonságot a nyelvi rokonsággal. Nyilvánvaló, hogy az emberek valamilyen nyelven beszélnek, de felhívnam a figyelmet, hogy – a szkítáktól levezethető bolgárok felvették a szláv nyelvet, a szláv poroszok felvették a német nyelvet, – ez nem feltétlenül történik meg mindig. A nyelvi folyamatosságnál lényegesen stabilabbnak tűnik az ősi zenének a fennmaradása, a ritmus fennmaradása, a zenei motívumoknak a fennmaradása. Jelentős, hogy az intézet profilját Agócs Gergely belépésével ki tudtuk az ősi zenei kutatásokra is terjeszteni, ami nyilván tovább árnyalja, vagy tovább finomítja a képet. Még egy genetikai iskola van, ami a jelenlegi populációval foglalkozik: a Pécsi Tudományegyetem Miseta és Melegh professzorok által vezetett munkacsoportja. Ők feldolgozták a korondi székelyeket, csángókat, Donau-svábokat, és folytatják jelen pillanatban is a kutatásokat. Tangenciálisan találkozott ez a kutatás a Magyarságkutató kutatóival, de ennek az összehangolása lényeges.

Történelmi kutatások: itt minden olyan terület fel van sorolva, ami rászorul arra, hogy a rárakódott rétegeket, a torzításokat, elhallgatásokat letisztítsuk, illetve feloldjuk. Különösen lényeges a magyar őstörténet, Árpád bejövetele, az államérdekű megelőző hadjáratok, amiket kalandozásoknak neveznek tételesen. Kalandozásnak, rabló hadjáratoknak nevezik azokat a hadjáratokat, amik biztosították a pozsonyi csata után a magyar nagyfejedelmek küldetésstudatának a megvalósítását, Attila örökségének a visszaszerzését és megtartását. A pozsonyi csatáról nem véletlenül hallgattak nagyon hosszú ideig, mert ez volt az a mozzanat, amit nem felejtettek el 971-ig, az arcadiopolisi csatáig, hogy olyan háborúkat kell viselni a birodalom területén kívül, ami megakadályozza azt, hogy olyan erőkoncentráció jöjjön létre bármilyen irányban, ami a pozsonyi birodalmi hadjáratot megismétli.

A következő lényeges kérdés Géza nagyfejedelem története, tudniillik a kereszténység kialakításában a frank típusú államszervezésben, az önálló magyar egyházi szervezet kialakításában Gézának a szerepe rendkívül jelentős, mert ő döntötte el. Ebből következett az István-féle egyházszervezés, amely megszüntette a kétirányú, tehát Salzburg-Passau-i irányú római rituálé szerinti terjesztést, illetve a bizáncit, ami akkor már legalább száz éve folyt. Ha nem így történik, és nem Esztergom lesz a térítés színhelye és a magyar egyház központja, a szkizma (1054) után olyan ideológiai, hitbéli ellentétek alakulhattak volna ki, ami előre hozhatta volna Trianont körülbelül ezer évvel.

Az Árpád-kor gondolatisága részben az eszmetörténeti csoportnak is a feladata lesz. Tulajdonképpen az autonómiák halmazára épült: társországok autonómiája, Andreanum 1224, II. András a barcasági szászoknak etnikai alapú önkormányzati, területi, személyes, kulturális autonómiát adott. Ha megnézzük, hogy húsz-harminc évvel ezelőtt Ceaușescu idejében mi történt ugyanezekkel az emberekkel, akkor el kell gondolkodni azon, hogy a politikai gondolkodás nyolcszáz év alatt milyen utat tett meg. A brüsszeli vitákhoz ezt szeretnénk a magyar diplomácia kezébe tenni, hogy legyen érvrendszerük akkor, amikor a kisebbségi témákat félreteszik, ugyanúgy félresöprik, ahogy ez a magyar történelem, hagyományok, kultúra nagyon sok fejezetével megtörtént.

Nagyon lényeges a magyar királyeszmének a változása, amelyik teljesen koherens volt, egészen Luxemburgi Zsigmondig. A kiindulásnak a lényege az volt, hogy a hatalom nem földi eredetű, hanem égi eredetű, és mivel égi eredetű, az István-féle felajánlásnak a lényege és értelme az volt, hogy a hatalmat az eredőjéhez juttassa vissza, amit az Isten a megszemélyesült Szent Korona teljhatalmával fejez ki. A magyar király pedig a Szent Korona teljhatalmát megosztja a mindenkori nemzettel, ami tulajdonképpen az alkotmányos királyság definíciója. Tételesen ki lehet mutatni, hogy a magyar király törvényhozói, végrehajtói hatalma Szent Istvántól kezdve szerves fejlődés különböző mozzanatain túljutva létezett. A legutolsó fejezete volt a vármegyék autonómiája, ami azt jelentette, hogy ha a történeti alkotmánnyal, a Szent Korona eszmével nem koherens rendeletet adott ki a király, nem kellett végrehajtani, és nem volt következménye.

A következő nagy kérdés a szabadságharcaink kérdése, a Rákóczi-szabadságharc okai, a szatmári béke megkötésének a körülményei. Hogy létezett az, hogy a világtörténelem talán legnemesebb embere, ötmillió hold tulajdonosa nem írja alá a szatmári békét? Német birodalmi herceg lehetett volna, ezt kínálták fel, ha lemond az Erdélyi Fejedelemségről. Nem tette, mert a királyválasztó jogot Lipót visszavonatta a rendekkel, és Rákóczi úgy gondolta, hogy a korlátlan hatalom korlátozza az Erdélyi Fejedelemség a Szent Korona birtokán belül. (Egyébként harmincöt tallér volt a hagyatéka.) Az alkotmányos királyság a következő kritikus esemény, és ezt Raffay Ernő és munkacsoportja vizsgálja, Trianont megelőző, nem pontosan ismert és feltárt forrásoknak a feldolgozásával. Önmagában a trianoni treatyt, a trianoni következményeket, amelyek egészen a mai napig elnyúlnak. Az ebben a korszakban az ötször dekapitált magyar értelmiség sorsát, a barnaizmust, illetve a vörösizmust és annak a romboló hatásait.

A *Régészeti Kutatóközpont* tárgyi emlékekkel foglalkozik mindazokban a korokban, amiket az előbb említettem, ezen túlmenően speciális Abasár. Abasár feltárásának az eredeti gondolata az volt, hogy a hagyományaink és krónikáink szerint az Abák származása kétféle lehetett. Az egyik az Árpád-kori elit egyik vezető családja, akik leányágon kerültek kapcsolatba az Árpádokkal, de a másik úgy szól, hogy Csaba Ed Edömén révén Attila direkt leszármazottai. Ha ez így van, akkor az Árpádok és az Abák közös őse Attila, tehát így igazoljuk legalábbis az elit hun eredetét, Attilához visszavezethető eredetét, és hogyha ez így lett volna, akkor újra kellett volna írni a történelmet. Ez lehet, hogy posztponálódik. De akkor is, tehát ha nem egyezik meg a haploid az Árpádokéval, mégis rendelkezésünkre áll egy vezéri családnak a férfiágú jellemző DNS-szakasza. Amire senki nem számított: Abasáron olyan királyi székhelyet, olyan székesegyházat, hozzá tartozó kolostort lehetett feltárni, ami méreteiben megközelíti a székesfehérvárit, és az a kétely, amit a krónikáink tartalmaznak, hogy Aba Sámuel cimborált volna a pogányokkal, egy ilyen megépített székesegyház,

kolostor és az egész környezet ismeretében teljes mértékben kizárt, tehát Aba Sámuel szerepét is át kell értékelni.

Ar-Guntról mindenki nagyon sokat hallott. Ott volt a repedt, öntöttvas üst, ez a világ legrégebbi öntöttvas üsteje, megelőzi Nyugat-Európát sok száz évvel, ennek a helyreállítása itt megtörtént, visszakerült Mongóliába. Nagyon lényeges a mongóliai kutatások folytatása, egyszerűen a hunok őstörténete miatt, de ugyanilyen lényeges Észak-Kínában a régészeti ásatások elkezdése, az összes -isztánban, Örményországban és Grúziában is. Ha már régészeti feltárások vannak, nyilvánvalóan a cél az archeogenetikai vizsgálatok elvégzésének a biztosítása.

A *László Gyula Intézet* feladata – úgy, ahogy László Gyula néprajzi és régészeti kérdésekkel is foglalkozott –, az összes többi tudományág történeti feldolgozásának és a kronológiának, eseményeknek, személyeknek az összefüggéseinek leírása.

A következő a *Klasszika-filológiai Kutatóközpont*. Rendkívül lényegesnek gondolom a források kiterjesztését a felsorolt területekre, tehát hogy az arab, perzsa, szó, szír, ókori görög, latin források újra fordítása, újak lefordítása, illetve a kínai évkönyvek magyarra való fordítása történjék meg. Majdnem mindegyik nyelvi specialista elkezdte a munkáját. Nagyon lényeges az, hogy legalább a feliratokat, latin feliratokat, középkori latin magyarországi feliratokat gyűjtsük össze, mert a középkori latin nyelvű forrásokat eddig a magyar klasszika-filológia mellőzte. Ha valaki bárhol a világon középkori forrásokat keres, rászorul a román gyűjtésekre és rászorul a szlovákra. A középkori latin forrásgyűjteménynek körülbelül 5 %-a magyar, az összes többi az előbb említett országoké. Wass Albert próbálta meg ezt Amerikában elindítani, de semmiféle támogatása nem volt, és még elkezdni sem nagyon tudta. Természetesen minden lényeges latin forrást szépen lassan az időben megpróbálunk lefordítani.

A *Nyelvtörténeti Kutatóközpont* foglalkozik a nyelv eredetével. Ez eléggé összetett dolog, és nagyon úgy néz ki, ez egy intermedier állapot, hogy amit finn-ugornak neveznek, az mereven szétválasztható finn nyelvekre és ugor nyelvekre, aminek a megelőző nyelvét illetően jelen pillanatban ott tartunk, hogy azt mondják a nyelvészek, hogy a proto-ugor, amit ha etnikumra akarok lefordítani, akkor bármilyen irányban megyek vissza, visszavezethető a preszkítákra.

Balázs Géza munkacsoportja foglalkozik a magyar nyelv struktúrájával, illetve összevetésével a többivel. Ugyancsak egy jelentős munkának kínálkozik összeállítani azoknak a szavaknak a lexikonját, szótárát, ha úgy tetszik, amit a környező népek vettek át a magyarból. Rengeteg olyan van, hogy mi mennyit vettünk át a szlávoktól, románoktól, satöbbi, satöbbi, de hogy ez megfordítva hogyan történt, ezzel eddig senki nem foglalkozott.

Az *Eszmétörténeti Kutatóközpont* azért lényeges, mert az emberi elme legdedikáltabb, legmagasabb rendű működése a filozófia és a zene. Zenében világhatalom vagyunk, de a magyar filozófiát senki nem írta meg. Pedig létezik: Mikszáth anekdotái, székely viccek, Madách, József Attila, Vörösmarty filozófiája, és egy egészen különleges magyar gondolat, amit összefoglalóan a Szent Korona eszméből definiálunk. Az eredete a vérszerződés. A vérszerződés miről szól? Hét szabad ember szabad akaratából összejön, és egy örök szövetséget köt, ami felbonthatatlan. Az én vérem egy cseppje átkerül a te testedbe és fordítva, és ez olyan szövetség, ami felbonthatatlan. Ez nem olyan szerződés, mint amit mi kötünk általában hivatkozva a törvényre, vagy amit Trianonban ránk diktáltak az erő jogán, aminek a lényege végül is az, hogy tudom a legnagyobb hasznát magam számára biztosítani veled szemben, a törvény erejénél fogva. Majdnem ugyanez az utolsó vacsora. Azzal a különbséggel, hogy Krisztus isteni hatalmánál fogva a vérét borrrá változtatja, hogy minden egyes emberrel az idők végezetéig megkösse a felbonthatatlan új szövetséget.

Pusztaszer a következő állomás. Mi történt? Megnézték, hogy a hét vezér, illetve a családjuk, a törzsük a megkötött szerződést megtartotta-e, és ennek megfelelően kapták meg a jutalmaikat. A következő István törvényei, amivel a Tripartitum kezdődik, és az Intelmek. István intelmei nem a Hérodotosz féle perzsa királytűkrök, vagy a Karoling királytűkrök, amik sémaszerűen születtek

meg, hanem István saját gondolatai vannak benne, ami levezethető a cluny-i egyházi reformból. Miről szól? A Jóisten a saját képmására teremtette az embert, tehát az ember alkalmas arra, hogy megkülönböztesse a jót, a rosszat, az ámulót a hazafítól, a bűnöst a büntelentől. Erre épült fel az egész magyar középkori jogrendszer, és ez határozta meg elődeink életét. Utána következik az Aranybulla. Azt tanultuk, hogy a Magna Chartát lemásolták, pedig semmi köze hozzá. II. Endre a kor Grand Seniorje volt. A legelegánsabb származású uralkodó, anyai ágon örmény királyok leszármazottja, Európa első keresztény királysága, apai ágon harmadik bíró volt, az egyetlen egy bizánci trónörökös, aki nem volt görög származású, de nem az elsőszülött fia volt Gézának, mert arra itthon volt szükség az archiregnumban, a Regnum Marianum uralkodójában, apostolkirálynak kellett, a másodszülött elmehetett Bizáncba. Semmi kényszere nem volt, hogy az Aranybullát aláírja, de a belátás és a gondolat igen, az a gondolat, hogy a király nem sajátíthatja ki a hatalmat, meg kell osztania, tehát fel kell emelni a nemesi rétegeket, ami majd aztán 1440-ben változik át regnicolává, multitudóvá, kifejezi a voluntást, kifejezi a saját akaratát. A következő lépés a Szent Korona-eszme fejlődésében Mátyás volt. Mátyás örökségének talán a leglényegesebb részének tartom ezt a gondolatot, mert a sanyargatások, elnyomtatások, feldarabolások időszakában a Szent Korona eszméje tartotta meg az országot.

A Szent Korona mint tárgy. Tetten érhető, hogy az utolsó százötven évben a Szent Koronát le akarják választani Szent Istvánról. Tudjuk azt Révaitól, a koronaórtól, hogy megmanipulálták a Szent Koronát, legalább három lemezt, abroncslemezt, illetve hátul a Pantokrátor képein egy Szent Mária megjelenítést levettek, és kicserélték, feltehetően 1780 és 1790 között Bécsben. Van egy erdélyi magyar ember, Barabássy Miklós, egy nagy német vállalat műszaki igazgatója volt, amióta nyugdíjba ment, csak ezzel foglalkozik. Hihetetlenül pontos mérnöki munkát tett le az asztalra, és felvetette azt, hogy teljesen érintésmentes módon, sugárnyalábok felhasználásával meg kellene vizsgálni a koronát, mert további adatokat lehet nyerni az elkészítés helyéről és az idejéről. Ő addig jutott el, hogy a koronát nem lehetett másképp megalkotni technikailag, csak úgy, ha egy egységes koronának épült, ami eltarthatott akár évtizedekig is, és abban a korban készült, mielőtt Szent István fejét érinthette. Ennek megint számos leágazása van: Szent Korona-eszme, Szent Korona országai, egyáltalán a Szent Korona szerepe. A történeti alkotmányt, Szent Korona-eszmét, magyar királyeszmét érdemes feldolgozni Zsigmondig és utána, és egy nagy téma a harmadik periódus a Habsburgok időszakában, a vallásszabadság.

A Rákóczi Szövetség bemutatása

Csáky Csongor

Az 1989-ben alapított Rákóczi Szövetség a Kárpát-medencei és a világ magyarságának szolgálatában igyekszik lehetőségeit felhasználva segíteni a magyar kultúra, a magyar nyelv és a magyar közösségek ügyét.

Szövetségünk tevékenysége kiemelten a magyar fiatalokra irányul. Szervezetünk több mint 33 ezer taggal és 600-nál is több helyi szervezettel rendelkezik Kárpát-medence-szerte, ezek közül 350 középiskolákban működő ifjúsági szervezet. A budapesti központi irodánkban 15 főállású fiatal és mellettük számos elkötelezett önkéntes dolgozik.

A Rákóczi Szövetség központja évente mintegy 100 programot szervez – köztük emlékünnepek, tanulmányi versenyek, nemzeti ünnepekhez és emlénapokhoz kapcsolódó határon átnyúló diákutaztatási programok, nyári táborok, Magyar Iskolaválasztási Program, Diaszpóra Program, sok mással együtt, – amelyek közel 100 ezer embert – elsősorban fiatalokat – érnek el.

Tevékenységünkben meghatározó a külföldi magyar családok magyar nyelvű iskolaválasztásának segítése, hiszen akit nem íratnak szülei magyar oktatási intézménybe, az jó eséllyel elveszik a magyar közösség számára. Ennek érdekében az újszülötteket, az óvodásokat és az iskolakezdőket is megszólítjuk. Évente több ezer újszülöttet köszöntünk Gólyahír Programunk keretében. Az adventi időszakban 20 ezer külföldi magyarul beszélő óvodásnak küldünk ajándékot, a szülőket magyar iskolaválasztásra bátorító levéllel együtt. Tavasszal iskolatáskával köszöntjük a magyar iskolába beiratkozó gyermekeket, a szeptemberi iskolakezdést követően pedig több mint 500 helyszínen 10 000 magyar iskolakezdőnek adjuk át személyesen a magyar összefogást jelképező ösztöndíjat. A felvidéki és az erdélyi szórványban 51 iskolabuszunk közel ezer kisgyermeknek segít eljutni minden nap iskolába. Kiemelten kezeljük a külföldi óvónők és tanítónők megbecsülését is, akik az iskolaválasztásban meghatározó szerepet töltenek be. A Magyar Iskolaválasztási Program mögött széleskörű társadalmi összefogás jött létre, félezer település önkormányzata, számos magánember és közéleti személyiség fogott össze az ügyért.

A Rákóczi Szövetség 2019 tavaszán a Magyar Kormány jóvoltából megvásárolhatta a sátorlajújhelyi Várhegy Üdülőt, amelyet szintén a Kormány jóvoltából teljes egészében felújíthattunk, és 2021. június 4-én megnyithatta kapuit az 500 fő kapacitású Rákóczi Hotel, Tábor és Rendezvényközpont. A Rákóczi Tábor egy sportkomplexummal is kibővült, amelyet 2022. június 4-én vehettek birtokba a magyar fiatalok.

Szervezetünk tevékenységének másik fókuszában a középiskolás ifjúság áll. Meggyőződésünk, hogy a 14 és 18 év közötti korban alakul ki az identitás és a kapcsolatrendszer jelentős része. A Rákóczi Szövetség arra törekszik, hogy ebben az időszakban minél több olyan impulzus érje a fiatalokat, ami abban segíti őket, hogy a magyarságukra értékként tekintsenek, és minél több magyar-magyar kapcsolat alakuljon köztük. Nemzeti ünnepekhez és emlénapokhoz kapcsolódó Diákutaztatási Programunk során évente több mint 600 magyarországi és külföldi középiskola 30 000 diákja utazhat Kárpát-medencei honismereti kirándulások keretében egy másik ország iskolájához. Iskolai félévekhez kapcsolódóan középiskolás vezetőképzők, a határ két oldalának diákjait megszólító hétvégi kirándulások, számos nyári tábor, tanulmányi vetélkedők és sok száz középiskolai helyi kezdeményezés támogatása szolgálja a korosztályt.

Mintegy két tucat nyári táborunk több mint 10 000 fiatalnak teremt lehetőséget a találkozásra, a kikapcsolódásra, az életre szóló élmények és emlékek gyűjtésére.

Az identitás átadása szempontjából kulcsszerepben lévő magyar és történelem szakos tanárok számára nyári táborok, konferenciák segítik a kapcsolatépítést és munkájuk megbecsülését.

2016 óta a Magyar Diaszpóra Tanács kérése alapján és a Magyar Kormány támogatásával a Rákóczi Szövetség évről évre meghirdeti Diaszpóra Programját azzal a céllal, hogy a nagyvilágban élő magyar gyökerű fiataloknak is lehetőséget teremtsen magyarországi táborozásra, tanulmányi kirándulásra, kapcsolatok építésére, illetve a magyar nyelv és kultúra elmélyítésén keresztül az identitás erősítésére.

A Rákóczi Szövetség tevékenységét folyamatos informatikai fejlesztések segítik. Sikerült digitalizálni a Magyar Iskolaválasztási Programhoz és számos más tevékenységhez kapcsolódó folyamatot.

2023-ban a Nemzeti Összetartozás Napi emlékűnnepség keretében megnyílt a Rákóczi Sztorik platform, amelyen a táborozó fiatalok oszthatják meg élményeiket, kép, videó, vagy üzenet formájában. A felület első sztoriját Gulyás Gergely helyezte el az online emlékkönyvbe.

A Rákóczi Szövetség tevékenységét támogatóinak köszönhetően végezheti, köztük a Magyar Kormánynak, vállalati támogatóinak, a települési önkormányzatoknak és nem utolsósorban a magánemberek bizalmának.

Az igaz ügyet nem hagyja el az Isten!

Fiatalok „Servata servare” Batthyány Köre Alapítvány

Batthyány Boldizsár

Történetünk és missziónk

A Fiatalok Batthyány Köre 2022 márciusában alakult meg nyolc, a magyar ifjúságért tenni akaró fiatal kezdeményezésre. Azon missziókat megvalósítandó, hogy létrehozzunk egy klasszikus, nemzeti érületű fiatalokból álló, polgári értékeket megtartó és megújító, kimagasló színvonalú centrális szellemi kört. Kiemelt szándékunk platformot teremteni hazánk tehetséges fiataljainak, mely közösségi programokon, szalonbeszélgetéseken és szakmai képzéseken keresztül biztosít számukra lehetőséget elméleti és gyakorlati tudásuk továbbfejlesztéséhez, valamint Magyarország közéleti, kulturális és gazdasági szektorainak vezető és feltörekvő szereplőivel való találkozásra. Az FBK az a közösségi tér, melynek részesei és formálói a véleménybuborékok átvágásával vitatják meg egyező és eltérő elképzeléseiket a modernkori világ globális és lokális kérdései, valamint kihívásai kapcsán. A jelenre és jövőre vetített tevékenységünk leginkább két szóval, a Fiatalok Batthyány Köre jelmondatával jellemezhető: „Servata servare” ~ „Megőrizve megújulni”.

Kulturális háttérünk

Megalakulásunk pillanatától kezdve elkötelezett támogatónk és partnerünk a rendszerváltás utáni első demokratikus miniszterelnök kezdeményezésével létrejött Batthyány Lajos Alapítvány és kiemelten annak kuratóriumi elnöke, Prof. Dr. Dezső Tamás. Alapítványunk törzshelye a Lónyay-Hatvany-villa, amelyre nem csupán egy impozáns épületként tekintünk, de szellemi háttérünknek is. Követendő példának tartjuk, ahogy az elmúlt 13 esztendőben a Batthyány Lajos Alapítvány vezérletével a Lónyay-Hatvany-villa hazánk kulturális fellegvárává vált, színvonalas programjaival és visszatérő közönségével.

Tevékenységünk alapítvánnyá válásunkig

Első rendezvényünket még informális szervezetként 2022. április 12-én tartottuk törzshelyünkön. Vendégünk volt Orbán Balázs, Mráz Ágoston Sámuel és Halkó Petra. Politikai igazgató úr egy választásértékelőt, míg a többi meghívott előadó egy politikai körképelemzést tartott. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy a magunk felé támasztott elvárásoknak sikerült megfelelnünk, és megtöltöttük a Lónyay-Hatvany villa előadótermét. Az előadásokat követően rengeteg érdeklődő fiatallal találkoztunk, akik azóta közösségünk szerves részeivé váltak.

A fiatalság folyamatos érdeklődésére való tekintettel, az első rendezvényünket követő hónapokban számos szakmai szempontból kimagasló esemény megszervezését tűztük ki célunknak. Ennek keretén belül vendégünk volt Maróth Gáspár, aki a honvédelmi beszerzések világába kalauzolta el az érdeklődő fiatalságot, Dukász Magor, aki a politikai pártok közösségimédia-jelenlétéről tartott informatív előadást, illetve elindítottuk „Szakértő szemmel” rendezvénysorozatunkat, melynek keretén belül Dr. Hortay Olivér és Varga Ádám tartottak egy kerekasztal-beszélgetést az energiapolitika témájában.

Még informális szervezetként indítottuk el a Batthyány Lajos Alapítvánnyal közös rendezésű rendezvénysorozatunkat, mely a „Mesterségem címere” nevet viseli. A névválasztással azon ambíciókat kívántuk megvalósítani, hogy hazánk közéleti, kulturális és gazdasági szektorainak vezető és feltörekvő szereplőit lássuk vendégül, kik szaktudásukkal és élettapasztalatukkal gazdagíthatják közösségünk tagjait.

2023 februárjában alapítványunk hivatalosan is formát öltött.

„Mesterségem címere” rendezvénysorozatunk

A „Mesterségem címere” Batthyány Lajos Alapítvánnyal közös rendezésű rendezvénysorozatunk keretén belül sikerült az előbbieken említett ambíciókat elérni. A rendezvénysorozatban eddig jelenlétével megtisztelt minket: Kocsis Máté, Jellinek Dániel, Kiss Rajmund, Varga Mihály, Lantos Csaba, dr. Navracsics Tibor és Szijjártó Péter.

Az előadások és szalonbeszélgetések alkalmával mindig lehetőséget biztosítottunk a vállalkozó szellemű fiatalság számára kérdéseik feltételére és egy esetleges rövid eszmecserére a meghívott vendéggel.

„Cocktail Terasz az Aranybástya teraszán” közösségépítő rendezvénysorozatunk

2022 nyarán hagyományteremtő jelleggel, formális közösségépítő programként indítottuk el a „Cocktail Terasz az Aranybástya teraszán” rendezvénysorozatunkat, azzal a céllal, hogy az előadásokon és panelbeszélgetéseken résztvevő fiatal közösségnek egy elegáns platformot biztosítsunk egymás megismerésére és barátságok megkötésére. Rendezvényeink alkalmával egy-egy meglepetésvendéggel készültünk közösségünk számára, ezzel is emelve az esemény színvonalát. Ennek keretében közösségünket szórakoztatta már Matteo Cammisa bűvész vagy éppen Szász Szabolcs harmonikaművész.

Törzshelyünkön kívüli közösségépítő programjaink

Alapítvánnyá válásunkat követően, komfortzónánkból kimozdulva a Lónyay-Hatvany-villától távol eső helyszíneken kezdtünk el különböző közösségépítő programokat szervezni, szem előtt tartva azon célunkat, hogy közösségünk tagjait közelebb hozzuk egymáshoz. Ennek a kezdeményezésének eredményeként szerveztünk oldott hangulatú beszélgetéseket a „Tiltott csíki söröző és étterem Mechwart liget”-ben, illetve egy közös bográcsolást a Normafán található festői szépségű Annaréten.

Diákszervezeteink

A különböző rendezvényeink iránt érdeklődő fiatalság igényeit szem előtt tartva, diákszervezetek formájában megjelentünk három kiemelt magyar egyetemen: a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, a Budapesti Corvinus Egyetemen és a Nemzeti Közszerületi Egyetemen. Célunk az volt, hogy létrehozzunk egy olyan társadalomtudományi, jogi, diplomáciai, közéleti és kulturális fókusszal operáló közösséget a fent említett három felsőoktatási intézményben, ahol szociális eseményeken, valamint szervezett előadások során a tagok korszerű tudásra, gondolatokra és szakmákat átívelő kapcsolati hálóra tehetnek szert.

Fesztivál-megjelenéseink

A 2023-as naptári év nyarán alapítványunknak lehetősége volt saját sátorral részt venni az MCC Fesztén és a Tranzit Közéleti Évadnyitón és Gondolatexpón. A fesztiválok alkalmával különböző színes programokkal készültünk a sátrunkhoz ellátogatók számára, többek között vitaversennyel, műveltségi kvízversennyel és tombolával. Az MCC Feszt alkalmával Nagy-Vargha Zsófia és Székely Levente voltak a vendégeink egy baráti hangulatú pódiumbeszélgetésre a Hencsergő színpadon.

Együttműködéseink

Hatalmas megtiszteltetés számunkra, hogy az elmúlt közel két esztendőben a következő szervezetekkel sikerült kapcsolatot kiépíteni:

Batthyány Lajos Alapítvány	Kommentár Alapítvány
Professzorok Batthyány Köre	Matthias Corvinus Collegium
Magyar Batthyány Alapítvány	Magyar Kereszténydemokrata Szövetség
Joghallgatók Önképző Szervezete	
Fiatalok a Nemzetért Alapítvány	

A PBK-ról

Kollár Lajos

A Professzorok Batthyány Köre 1995-ben alakult, 2002 óta egyesületként működő közösség, amely a nemzet jövője iránt elkötelezett értelmiségiek polgári szerveződéseként fejt ki tevékenységét, segíti a nemzeti keresztény-konzervatív értékrend érvényre juttatását a magyar társadalomban. Tagjai egyetemi tanárok és egyetemi tanár rangú kutatók.

Az alapításkor kimondtuk: „Felelősségünk tudatában felajánljuk a polgári Magyarország megteremtését céljuknak tekintő polgári pártok vezetőinek tudásunkat, tapasztalatainkat, a közös gondolkodás lehetőségét. A pártok vezetői közül azonban egyedül Orbán Viktor fogadta el ezt a felajánlást, akit ezt követően a Kör számos alkalommal hívott meg összejöveteleire. Az ő felkérésére írta meg a Kör az ország előtt álló feladatokat – ahogy Orbán Viktor jellemezte – iránytű és zsinórmértékként összefoglaló „Szent István”-tervet. A Kör jelentős mértékben hozzájárult az „Az idők jelei” című vitairat anyagához is.

Azóta is rendszeresen állást foglalunk és nyilatkozatokat jelentetünk meg fontos társadalmi kérdésekben. Szellemi műhelyeket működtetünk javaslatok kialakítására, megvitatására, bemutatására és terjesztésére. Munkacsoportjaink jelenleg az energia- és klímapolitika, a népesedés és családpolitika és a felsőoktatás területén működnek. Szándékunk, hogy megalapozott, tanulmányokkal alátámasztott javaslatainkkal jelentkezünk az érintett döntéshozóknál. A nemzeti emlékezethez járult hozzá Körünk a nándorfehérvári emlékmű és a marosvásárhelyi Hunyadi-szobor felállításának kezdeményezésével és létrehozásának koordinálásával 2019-ben, illetve 2022-ben. Ennek kapcsán kétnyelvű könyvet is kiadtunk „Déli harangszó” címmel, magyar-román, illetve magyar-német nyelven, ezzel is hozzájárulva a környező népekkel való megértéshez.

2022-ben és 2023-ban jelen voltunk a Tusványosi Nyári Szabadegyetemen, előadásokkal és kerekasztal-beszélgetéseken való részvétellel.

Kiemelten fontosnak tartjuk a hasonló értékrendet valló szervezetekkel való együttműködést. 2022 folyamán együttműködési megállapodásokat kötöttünk a Rákóczi Szövetséggel és a Magyarságkutató Intézettel. A Batthyány Lajos Alapítvánnyal hosszú időre tekint vissza kapcsolatunk, hiszen a BLA bázisán alakult meg és támogatásával működött sokáig a Kör. Kialakulóban van együttműködésünk a Magyar Polgári Együttműködés Egyesülettel és a Fiatalok Batthyány Körével.

Eddigi tevékenységünk elismeréseként 2022-ben elnyertük a Magyar Örökség Díjat és a Polgári Magyarország Díjat.

2. Energia

Összefoglaló

Készítette: *Szarka László Csaba*

Az Energia szekcióra október 13-án 14:00 – 16:00 óra között, közvetlenül *Kollár Lajos*, a PBK elnöke konferencia-megnyitója után került sor. Felvezető előadását *Szarka László Csaba* a kerekasztal-résztvevők számára előre kiküldött (a PBK energia-munkacsoport által október 9-én megtárgyalt, a konferencia kiadványában véglegesített) anyagra, továbbá azóta történt fejleményekre alapozta. A klímapolitika alapvetéseivel szemben felmerült komoly tudományos kételyeket (íme három példa: Steve E. Koonin magyarul is megjelent *Unsettled/Tisztázatlan* című kötete, a Clintel/Klímaintelligencia IPCC AR6-jelentése, valamint a *The Epoch Times* 2023. október 10-ei és 11-ei számában ismertetett tanulmányok) nyilvános vitákban kell tisztázni. A klímapolitika mindenek felettiséget (beleértve az ún. klímacélokat) addig is meg kell szüntetni, hiszen az energia- és környezetpolitikának kizárólag a fizikai valóságon (és nem bizonyítatlan klímapolitikán) kell alapulnia. A zöldpolitikát kritikátlanul szolgáló kutatói viselkedést *William Happer* amerikai fizikus néhány nappal ezelőtt a kutatástámogatási forrásokhoz való alkalmazkodással magyarázta. Puskint idézte: „*ahol vályú van, ott disznók is lesznek*”. Az energiapolitika terén a hazai energiahordozókra való támaszkodást, azon belül az objektív mércék szerint leghatékonyabbak (atom, fosszilizsek, víz) előtérbe állítását javasolta. Elmondta, hogy egy figyelemre méltó elméleti megfontolás (*Douglas Pollock*) szerint lehet bármekkora az időszakos energia beépített kapacitása, arra az energiaellátás csakis a kihasználási tényező mértékéig támaszkodhat. *A felvezető előadás szövege jelen összefoglaló után következik.*

A felvezető előadást követően *Fritsch László*, az MVM CEEnergy Zrt. vezérigazgatója, *Gulyás Tibor*, az Energiaügyi Minisztérium stratégiai helyettes államtitkára, *Járosi Márton* mérnök, az Energiapolitika 2000 Társulat elnöke, *Lóránt Károly* mérnök-közgazdász, a Civil Összefogás Fórum tanácsadója, *Bérczi István* kőolaj-geológus, a Professzorok Batthyány Köre energia-munkacsoportjának tagja és *Péterfi Barna* (Fiatlok Batthyány Köre) fejtették ki véleményüket, majd a rendelkezésre álló csekély időkeretben egymásra és a közönség soraiból érkező hozzászólásokra igyekeztek reagálni. A beszélgetést *Szarka László Csaba* geofizikus-mérnök, a PBK energia-munkacsoportjának elnöke vezette.

Bérczi István és *Járosi Márton* kérlelhetetlen precizitással, ábrákkal illusztrálva erősítették a felvezető előadás mondanivalóját, és mutattak rá az Európai Unió elvárásainak lehetetlenségére. *Bérczi István* több konkrét szénhidrogén- és ásványi nyersanyag-ellentmondásra hívta fel a figyelmet. A hazai energiapolitika döntéshozóinak figyelmébe ajánlotta az átállást erőltető országok friss történéseinek, tapasztalatainak folyamatos gyűjtését, elemzését, a tanulságok levonását. Óriási a tét, nincsenek pénzügyi forrásaink kétes kimenetelű kísérletezgetésekre. *Járosi Márton* a hazai villamosenergia-ellátás sérülékenységének és importfüggőségének csökkentése érdekében szólt. A kerekasztal-résztvevőknek átadott tanulmánya (Energetika a klímaizmus fogságában, Enpol 2000, 2023) tézisei: ideológia helyett természettudományi alapú energetikát kell művelni; stratégiát csak kipróbált megoldásokra szabad alapozni; a teljesítőképesség hiányát mérsékelni kell; a naperőműves fejlesztéseket le kell állítani; vissza kell térni a 2011-es Nemzeti Energia Stratégia koncepciójához; az oroszországi energetikai kapcsolatok megőrzendő, a keletiek fejlesztendő; Paks I üzemideje meghosszabbítandó, Paks II megvalósítása elengedhetetlen; Paks I + Paks II egyetlen közös Paksi Atomerőmű legyen; a hazai lignitvagyon hasznosítandó, a Mátrai Erőmű

fejlesztendő; gázerőműves és szivattyús energiatárolókat kell létesíteni; Duna-hasznosítás. *Jelen fejezet későbbi részében mindkettejük hozzájárulása teljes terjedelemben szerepel.*

Fritsch László az Európai Gáztárolók Szövetsége (GIE) korábbi elnökeként úgy tapasztalta, hogy a döntéshozók csekély része hajlandó egyáltalán szóba állni a gázipar képviselőivel, de dogmáikhoz való ragaszkodásuk miatt lényegében meggyőzhetetlenek. Az EU a földgáznak csupán „transition fuel” (átidaló, átmeneti) szerepet szánt, a kívánatos „destination fuel” (tartós rendeltetés) helyett. Ezeket a megvalósíthatatlan EU-célkitűzéseket nem előzte meg társadalmi vita; a gazdasági szereplők látják is, hogy mennyire irreálisak. A politika és a gazdaság elbeszél egymás mellett. Minél mélyebbre kerülünk bele a csapdába, annál inkább nem merjük bevallani, hogy a zöldítésnek ára van. És közben az egész Európai Unió versenyhátrányba került. A COVID után úgy tűnt, hogy a Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) hatására megszületik a felismerés: szükség van a földgázra, de a politikusok a zöldátállás felgyorsítása mellett döntöttek. Még ha a nyugat-európai államok esetleg le is tudnak mondani a földgázról, Közép-Európa behozhatatlan versenyhátrányba kényszerül. E vonatkozásban azonnali paradigmaváltás kell. Miközben folyamatosan az átállást halljuk reklámozni (és ennek részeként az orosz gázzal való leválás szükségességét), a délkelet-európai régióban a gázprojektek támogatása sajnos minimális.

Gulyás Tibor, az Energiaügyi Minisztérium stratégiai helyettes államtitkára elmondta, hogy az elektromobilitásra való európai átállás az előd-minisztérium kezdeményezésére került józan mederbe. Ők mutattak rá a korábbi – eredetileg azonnali megvalósítani akart – célok tarthatatlanságára. A mobilitást biztosító üzemanyagfajták teljes áttekintését javasolják. Magyarország e vonatkozásban is szinte egyedülállóan következetes. Elsődleges célunk az energiaszuverenitás biztosítása, mindenekelőtt Paks I meghosszabbításával, Paks II megvalósításával. Fontos a hazai nyersanyagkészletekhez (mindenekelőtt a szénhidrogénhez) való hozzáférés lehető legnagyobb mértékben való biztosítása is. Több kombinált ciklusú gázturbinás (ún. CCGT) gázerőmű-beruházás indult be. Ezek az időszakos energiatípusok kiegyenlítésében kapnak majd szerepet. Kisméretű atomerőművek telepíthetőségével is foglalkoznak. Az ún. megújuló energiák bevonásával alapvetően a szuverenitás megteremtése a fő céljuk, ismerte a kiegyenlítés nehézségeit. A megújuló vonatkozásában a kormányzat részéről józan építkezési politika folyik. A vízben rejlő hazai potenciál kihasználása érdekében elindították a tározókapacitás-vizsgálatokat. A szél esetében óvatosan megfontolva haladnak. Tisztában vannak azzal, hogy a szélenergia csak bizonyos helyeken lehet hatékony. Megítélése szerint a geotermiában – a közvélekedéssel szemben – nem vagyunk „nagyhatalom”, hiszen geotermikus elektromosáram-termelés idehaza nemigen lehetséges. Potenciális lehetőséget inkább a hőellátás terén látnak. Megerősítette, hogy a kialakult európai energiahelyzet számunkra óriási versenyhátránnyal jár. 2021-ről 2022-re az európai össz-energiaköltség kb. 200 milliárd euróval nőtt meg. Az Európai Unió az orosz gázzal való leválással e függést csupán egy másik függőségre cserélte, miközben tovább növekedett a szén jelentősége, pl. Németországban.

Lóránt Károly bemutatta könyvének (Világvége helyett, Századvég, 2021) fejezeteit. Az első kettő a változatos klímátörténetet, valamint a földi éghajlatot meghatározó folyamatokat mutatja be. A Chicago-i Egyetem bárki által használható szoftvere (MODTRAN) szerint a légköri CO₂-tartalom akár tízszeres növekedése esetén sincs a földi energiamérlegben változás! A hisztériakeltő klímapolitika onnan indult, hogy az 1992-es riói környezetvédelmi értekezlettel párhuzamosan összehívtak háromszáz embert, akiket kézfeltartással megszavaztattak arról, hogy a klímaváltozást ezentúl az ember okozza, CO₂-kibocsátása által. Egy másik könyvfejezet arról szól, hogy a több tízezer oldalt kitevő IPCC-jelentéseket tüzetesen átnézte, azt keresve, hogy azokban mit mondanak a megvalósíthatóságról. Úgy találta, hogy e kérdéssel a jelentések nem foglalkoznak. Saját számítása szerint az EU ún. megújuló-alapú energiaellátásához irreálisan nagy területre és tárolókapacitásra lenne szükség. Az EU-t kicsit belülről is ismerte bizton állítja, hogy az európai energiapolitikában

„állandóan nyomják a pedált”. Az Európai Parlamentben több csoportosulás is tisztában van azzal, hogy az európai klímapolitika: csőd. A magyar energiahelyzetről szóló fejezetet pislákoló fényként jellemezte. Amennyiben a cél a CO₂-kibocsátás lecsökkentése, akkor is az atomenergia az egyedüli megoldás.

Péterfi Barna elmondta, hogy a fiatalokat rettentően érdekli a klímaváltozás, függetlenül attól, hogy létezik-e vagy nem. 1. Ha nem létezik, akkor miért van erről diskurzus, 2. ha létezik, akkor túl van tolva a PR-ja, ugyanis nem mindegy, milyen úton érkezünk meg a kívánt célhoz. Fiatal kora okán a klímaszorongás társadalmi – konkrétan demográfiai – következményét emelte ki. A klímaszorongásról tíz éve még alig hallottunk, de az UNICEF 2022-es Magyarország-felméréséből az jött ki, hogy a 13-25 évesek 90 százaléka érez szorongást a jövővel kapcsolatban a klímaváltozás miatt. Egy 2021-es nemzetközi tanulmányban – amelyben tízezer 16-25 éves embert kérdeztek meg a klímaváltozással kapcsolatos attitűdről – úgy találták, hogy 59 % nagyon, 87 % legalább közepesen aggódik. A 7-12 éves korosztály 71%-ban aggódik a klímaváltozás miatt. Emiatt van az, hogy az emberek 40 százaléka elbizonytalanodott a gyermekvállalás terén. Eljutottunk oda, hogy reggelente azon aggódunk, hogy évek-évtizedek múlva nem lesz országunk, nem lesz Földünk. Érthető, hogy sokaknak még a gyermekvállalástól is elment a kedve. Ha száz év múlva elpusztul a Föld, nem érdemes gyereket szülni. Remélhetőleg a családpolitikai szekcióban szóba kerül e kérdés. *Fritsch László* vezérigazgatóval egyetértve megerősítette, hogy a politika és a gazdaság elbeszél egymás mellett. A német energiafordulat egészen balul sült el: negatív klímapolitikai kampányok hatására visszafogták a fogyasztást, az atomerőműveket bezárták, de a megújulókat elterjesztése nem hozta meg a kívánt eredményeket. A német polgárok 20 százaléka nem képes felfűteni otthonát a kívánt hőfokra. Ez a fajta energiaszegénység sem Magyarországon, sem másutt a közép-európai régióban nem tapasztalható ilyen mértékben. *Gulyás Tibor* helyettes államtitkárral egyetértve helyesli, hogy a kormány részéről van egy józan áttérés a megújulókra. Úgy gondolja, hogy az átállás meg kell, hogy kezdődjék. Ezt a döntést már meghozták az emberek. Más kérdés, hogy konszenzussal, vagy a fejünk fölött dőlt el, de a lényeg az, hogy a klímacélokhoz alkalmazkodni kell, a Kelet országaitól függetlenül is. Figyelnünk kell azonban arra, hogy ne váltsuk fel az egyik függőségünket egy másikkal.

Szarka László Csaba a klímapiánikkeltést emberiség elleni bűncselekménynek tartja. A klímapolitika uralmának megszüntetése nem csak az energia- és a környezetpolitikának tenne jót, hanem a népesedéspolitikában is áldásos lenne a hatása. *Bérczi István* ehhez még annyit tett hozzá, hogy ha az emberiség összetéveszti a léptékeket, és azt gondolja, hogy a CO₂ jobban befolyásolja a klímát, mint az univerzum vagy a napsugárzás, akkor már a négy évszak állandó váltakozását is félelemkeltőnek lehet beállítani. Szólni kellene a zöldeknek: interpelláljanak, hogy mit tesz a kormány azért, hogy 200-250 millió év múlva Afrika keleti része ne váljon le a kontinensről. Az ifjúságnak azt tanácsolja, hogy olvasson Madáchot: az emberiség „*Kotyvaszt, s magát Istennek képzei.*”

Lóránt Károly: Úgy látszik, a klímások nem találnak maguknak jobb szórakozást. Régen, ha hideg volt, az emberek felvettek magukra még egy réteg ruhát. Azaz: nem megállítani kellene a klímaváltozást, hanem alkalmazkodni hozzá. Izrael például virágzó mezőgazdaságot teremtett magának.

Az utolsó három percben *Gulyás Tibor* tisztázta az energiamix-szel kapcsolatos félreértéseket. A nyugati beruházók valóban inkább a szélben és a napban gondolkodnak. *Péterfi Barna* megköszönte az olvasmányajánlatot. Tisztázta, hogy ő is abszurdumnak gondolja a klímaszorongást. Azért hozta fel, mert negatív folyamatnak látja, amiről edinburghi diáktársai révén személyes tapasztalatokat is szerzett. Javasolja a klímaszorongás-keltés okainak megvizsgálását. Nem szabad folytatni ezt az agresszív és abszurd negatív klímapolitikai kampányt!

Az ülést 16:00-kor úgy kellett befejezni, hogy *Fritsch Lászlót* egy azóta ismertté vált energiakonfliktus miatt fontos helyről telefonos egyeztetésre hívták. Az időkeret a mély megértéshez kevésnek bizonyult, néhány alapkérdésben a vélemények széttartóak, ezért a PBK energia-munkacsoportja folytatást tervez.

Illusztráció Newman, Alex: „Era of ‘Unquestioned and Unchallenged’ Climate Change Claims Is Over” című cikkéből, The Epoch Times, 2023. október 11.

(<https://www.theepochtimes.com/article/era-of-unquestioned-and-unchallenged-climate-change-claims-is-over-5503316>)

(Az összefoglaló a szerző saját feljegyzései alapján készült.)

Klíma, környezet, energia – felvezető előadás

Szarka László Csaba

A PBK energia-munkacsoportjának „Mennyi? Mi mennyi?” című tanulmánya [1] számos fogalmi tisztázatlanságra mutat rá a környezet-, a klíma- és az energiapolitika terén. A mindennapi szóhasználatban már a közismert „fenntartható fejlődés” is félrevezető: az egzakt fizika felől nézve a Nap-Föld-világűr-rendszer magától értetődő természetességgel (mondjuk ki: „istenadta” módon) gondoskodik a fenntartható fejlődésről, azaz a Földön a folytonos megújulásról, összességében a rendezettség növekedéséről [2]. Ez és a többi – hasonlóan homályos – megfogalmazás részben tudatlanságból, részben tervezett tudatosságból ered. (A politikusok által ismert „klímaváltozás” bizonyosan a második csoportba tartozik [3]). A „bevett” környezet-, klíma- és energiapolitikát ma ugyanaz az ideológia vezérli, mint ami az élet szinte minden területét áthatja már: az embert eredendően a természet „tönkretevőjének” tartják.

Nincs eléggé megvilágítva, hogy az emberi társadalmak működésének legfontosabb előfeltétele – immár több milliárdnyi ember jólétének alapja – az energia. Felhasznált mennyisége az ember felől nézve nagy, a természet felől azonban kicsi, ugyanis a földi energiakészlet bár véges, de hatalmasabb, mint ahogyan elképzeljük. Az energiagazdálkodást a fizikai valósághoz (és nem dogmákhoz) kell(ene) igazítani. Az energiaszektorban örökös „energiaátállás” zajlik, aminek a természetes iránya az egyre koncentráltabb energiahordozók felé mutat. Reális és egybehangzó mérlegelések szerint még egy emberöltőn át kell(ene) az energiaellátást szén- és szénhidrogén energiahordozókra alapozni, aztán a villamosenergia-szükséglet nagy részét az atomenergia több ezer éven át képes lesz kielégíteni. A jelenleg erőltetett energiaátállás (a teljes dekarbonizációt meghirdető ún. zöldátállás) a kíváncsisággal éppen ellentétes irányba mutat. Mérnöki és természettudományi eszközökkel egyértelműen kimutatható, hogy a zöldátállás (a) megvalósíthatatlan, (b) a megvalósítás megkísérlése a természet fokozott kirablását jelenti, (c) végrehajtása a civilizációt felbomlasztó következményekkel jár. A fizikai valósággal szembesülő zöldátállás kudarca napról-napra nyilvánvalóbb, amint arra külföldi (például [4], [5], [6]) és hazai szerzők és szervezetek elemzései (többek között [7], [8], [9], [10], [11]) világosan rámutatnak. Egy találó elméleti levezetés szerint a fotovoltaiikus energia részesedése a villamosenergia-termelésben – bármekkora is a beépített kapacitás – legfeljebb akkora lehet, amennyi a kihasználtsága, azaz kb. 20 % [12]. Ha igaz a magyar közmondás (miszerint „*a pokolba vezető út is jó szándékkal van kikövezve*”), a zöldátállás maga a pokolba vezető út [13].

A zöldátállás „tudományos indokaként” a *környezetpusztítást* és az *ember okozta éghajlati fenyegetettséget* nevezik meg. A divatos, de híg energiák azonban (egy évtizede a biomassza, most a termőföldet lefedő, a nap- és szélenergiát átalakító eszközök) *sokkal inkább környezetpusztítók*, mint a megbízható szén- és szénhidrogén-erőművek, illetve a „szénmentes” atom- és vízenergiaerőművek. Kétségtelen, hogy vannak *környezeti* problémák, amelyek elsődleges oka meglátásunk szerint a mohóság, illetve az energiaszegénység. Helyes kezelésüket az emberi közösségekre kell bízni. Az antropogén eredetű *éghajlati fenyegetettség* (a zöldátállás első számú indoka) valóságtartalmát számos kutatási eredmény egyenesen megkérdőjelezi. Példaként két irányzatot ([14, 15, 16], illetve [17]) említünk. Mindkettő a Földön kívüli tényezők jelentőségére hívja fel a figyelmet. Annak a tisztázásához pedig, hogy eme természeti erők mellett az éghajlatváltozásban egyáltalán mekkora szerepet képes játszani az ember, tényalapú és elfogulatlan célirányos (nap-, űr- és földfizikai) kutatásokra, valamint szabad tudományos vitákra lenne szükség. Egy magyarul is megjelent világhírű könyv [18], valamint a Clintel jelentése [19]) feketén-fehéren bebizonyította, hogy a világ vezető politikusai és üzletemberei, valamint a média klímapánik-keltése kizárólag az IPCC (a Kormányközi Éghajlatváltozási Testület) *jelentés-összefoglalóinak* szövegén alapul. A több ezer oldalas

IPCC-szakmai jelentések jóval árnyaltabbak. A fizikai Nobel-díj egyik 2022-es díjazottja, John Clauser ezért az IPCC-t a legfélrevezetőbb információforrásnak nevezte [20], hangsúlyozva, hogy a tudományban soha nincs konszenzus. Tudniillik, ha valamiben már konszenzus van, az már nem tudomány. („*There is no such thing as consensus science. If it's consensus, it isn't science. If it's science, it isn't consensus.*” [21]) A klímaváltozásról a vélemények a PBK-n belül is sokszínűek. A szerző véleménye szerint [22, 23, 24] amíg nem látjuk be, hogy a légköri széndioxid-többlet (amelynek egy része esetleg antropogén eredetű) a klímára elhanyagolható, ugyanakkor a bioszférára pozitív hatása van, nem találjuk a józan megoldást.

A klímaváltozás alapkérdéseinek tisztázásáig (ami az igazságkereső tudomány illetékessége) a klímapolitikát mint olyat törölni kellene a szótárból, de a hazai energiapolitikát legalábbis célszerű kivonni a klímapolitikának való alárendeltségből. Mindegy, hogy ez elvi klímatudományi alapon történik, vagy abból a gyakorlati megfontolásból, hogy az olyan hús-vér természeti előfeltételek, mint – sorrendben – az energia (és az ásványi nyersanyagok), az édesvíz, a talaj, az egészséges környezet igenis előbbre valók, mint a klímaideológia.

A racionális magyar energiapolitika elemeiként a PBK-tanulmányban javasoljuk többek között „*megvizsgálni a korábban tervezett, de különböző okokból ejtett kőszén- és szénhidrogén-kutatási és -termelési elképzelések reaktiválásának lehetőségét; valamint új, hazai és regionális földtani példák alapján perspektivikus kőszén- és szénhidrogén-előfordulási helyek, földalatti alakulatok mielőbbi megkutatását. Az ún. megújulóknak terén mutatkozó természeti lehetőségeinket is józanul kell mérlegelni. A vízenergia terén egy teljes, politikamentes újragondolás kínálkozik lehetséges legfontosabb célkitűzésként, az egyéb megújuló energiák terén pedig a helyi felhasználás szorgalmazása. Villamosenergia-hálózatra szél- és naperőművi energiát csak a szivattyús energiatárolók kapacitása mértékéig indokolt rákötni.*” Azóta – mintegy az emberi kreativitás és a természet minden képzeletet felülmúló gazdagságát illusztrálva – felbukkant néhány „több, mint érdekes” ötlet is [25], [26]. Ezeket is jó szívvel ajánljuk további tanulmányozásra.

A valóságalapú és konzervatív szemléletű környezet-, klíma- és energiapolitika kívánatos útját az előadó szerint a konkrét környezeti problémákra való koncentrációt, az erőltetett klímapolitika primátusának felfüggesztését, valamint az energiapolitika racionalizálását jelenti, optimista utat mutatva Európa és a világ népeinek.

Irodalom

1. Szarka L. Cs., Csernai L., Bérczi I., Bársony I., Greschik Gy., Biró T., Kádár Gy., Mezey P., Szabó Cs. A. (2023): Mennyi? Mi mennyi? A Professzorok Batthyány Köre energia-munkacsoportjának tanulmánya. PBK Fórum, 2022. február 21., http://pbk.info.hu/archiv/pbkforum/PBK_ENERGIA_2023_02_21.pdf
2. Csernai L. P. et al. (2016): Physical Basis of Sustainable Development. Int. J. of Central European Green Innovation 42, 39-50, [https://acadeuro-bergen.no/publications/\[e2\]-Physical-basis_Csernai_ea_JCEGI-42\(2016\)39.pdf](https://acadeuro-bergen.no/publications/[e2]-Physical-basis_Csernai_ea_JCEGI-42(2016)39.pdf)
3. UNFCCC (1992): United Nations Framework Convention on Climate Change, <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>
4. Schernikau et al. (2022): Full cost of electricity ‘FCOE’ and energy returns ‘eROP’. Journal of Management and Sustainability 12, 1.
5. Kelly M. (2019): Energia-utópiák és mérnöki realitás. GWPF Annual meeting, 2019. <https://www.enpol2000.hu/dokumentumok/eladas/article/Dokument%C3%A1ci%C3%B3k/Dokumentumok/13-El%C5%91ad%C3%A1s/851-klímapolitikai-eladások-londonbol-magyarul>
6. Michaux S. M. (2021): Assessment of the Extra Capacity Required of Alternative Energy Electrical Power Systems to Completely Replace Fossil Fuels, Geological Survey of Finland, Bureau of Mineral Intelligence, 1000 p.

7. Járosi M. (2023): Energetika a klímaizmus fogságában. A 229. Enpol Hétfőn elhangzott előadás szerkesztett változata. Energiapolitika 2000 Társulat, 2023. június 12. <https://enpol2000.hu/rendezvenyek/enpol-hetf/article/Rendezv%C3%A9nyek/6-H%C3%A9tf%C5%91%20est%C3%A9k/1037-229-energiapolitikai-hetfo>
8. Enpol 2000 (2021): Az uniós és a hazai energiapolitika módosításra szorul. Az Energiapolitika 2000 Társulat hozzászólása az Európa jövője vitához. <https://enpol2000.hu/dokumentumok/allasfoglalasok/article/67-%C3%81ll%C3%A1sfogl%C3%A1sok%20/915-az-unios-es-a-hazai-energiapolitika-modositasa-szorul>
9. Lóránt K. (2021): Világvége helyett. Századvég, Budapest.
10. Gelencsér A. (2022): Ábrándok bővületében. Akadémiai Kiadó, ISBN: 978 963 454 858 4, DOI: 10.1556/9789634548584.
11. Korényi Z. (2022): Erőművek életciklus alapú komplex értékelése. Magyar Energetika, 2022/2, 2-14.
12. Pollock D., Everett B. (2023): Renewables Need Reality-Checks! ICSF/Clintel Lecture, Dublin, 2023. szeptember 13., <https://youtu.be/gvEE0IWg-Xs>, <https://www.icsf.ie/lecture-series>
13. Szarka L. (2023a): Zöldátállás: a pokolba vezető út. In: A bányászat a zöld átállásban, 55. Bányagépészeti és Bányavillamossági Konferencia, Balatongyörök, 2023. szeptember 28-29., pp. 125-129, Bányagépészet a Műszaki Fejlődésért Alapítvány, ISBN 978-615-6524-01-0.
14. Szarka L. (2023b). A klímaváltozás észlelése és hozzárendelése. <https://epss.hun-ren.hu/a-klimavaltozas-eszlelese-es-hozzarendelese-detection-and-attribution-da/>
15. CERES-Science Team (2023a): New study suggests global warming could be mostly an urban problem <https://www.ceres-science.com/post/new-study-suggests-global-warming-could-be-mostly-an-urban-problem>
16. CERES-Science Team (2023b): Has the Sun's true role in global warming been miscalculated? <https://www.ceres-science.com/post/has-the-sun-s-true-role-in-global-warming-been-miscalculated>
17. Le Mouél J.-L., Gibert D. Vincent Courtillot V. (2023): On the external forcing of global eruptive activity in the past 300 years. Front. Earth Sci. Sec. Volcanology, 11, doi: 10.3389/feart.2023.1254855.
18. Koonin S. E. (2023): Tisztázatlan. Amit az éghajlattudomány mond, amit nem mond, és mindez miért fontos, MCC Press, 350 p, Budapest, 2023. szeptember 29. (A 2021-ben kiadott Unsettled c. BenBella Books kiadónál megjelent könyv magyar fordítása.)
19. Clintel (2023): A Klímaintelligencia (Clintel) IPCC AR6-ról szóló jelentésének összefoglalója <https://www.enpol2000.hu/dokumentumok/kiadvany/article/Dokument%C3%A1ci%C3%B3k/Dokumentumok/16-Kiadv%C3%A1ny/1055-a-klimaintelligencia-ipcc-ar6-rol-szolo-jelentesenek-osszefoglaloja>
20. Barmby R. (2023): Truth and Science: A Nobel Laureate's Advice to Students. RealClearEducation, 2023. szeptember 29. https://www.realcleareducation.com/articles/2023/09/29/the_entanglement_of_truth_and_science_a_nobel_laureates_advice_to_students_982816.html
21. Crichton M. (2003): Aliens cause global warming. Caltech Michelin Lecture, 2013. január 13. https://stephenschneider.stanford.edu/Publications/PDF_Papers/Crichton2003.pdf
22. Szarka L. (2023c) A klímatudomány eltorzítása és kihasználása. Bányászati és Kohászati Lapok, 2023 (156), 3. 2-11, https://ombke.hu/wp-content/uploads/2023/10/BKL_2023-3.pdf
23. Szarka L. (2023d): *Nyomasztó klímakérdés*, Magyar Hírlap, 2023. július 27. <https://www.magyarhirlap.hu/velemeney/20230727-nyomaszto-klimakerdes>

24. Szarka L. (2023e): Tudományháborúk. Magyar Hírlap, 2023. szeptember 27. <https://www.magyarhirlap.hu/velemeney/20230927-tudomanyhaboruk>
25. Huszár Cs., Gajáry A. (2023): Javaslat a klímahelyzet javítására. Magyar Energetika 29, 1, <https://me.media12.hu/cikkek/155-javaslat-a-klimahelyzet-javitasara>
26. Tari G. (2023): A természetes hidrogén kutatása. MTA külső tagsági székfoglaló előadás videofelvétele, 2023. június 20. https://www.youtube.com/watch?v=4liaxk4Fsfw&list=PLfs1ZvoZ3qYQlnqNWy_Dwig4xvLcSUUfx&index=5&ab_channel=MTA1825

* A *Klíma, környezet, energia* című előadás és a szekcióülésen elhangzottak alapján a munkacsoport 2023. október 30-án sajtóközleményt adott ki

(http://os.mti.hu/hirek/181275/a_professzorok_batthyany_kore_kozlemenye), majd

„*A pokolba vezető út is jó szándékkal van kiköveztve...*” - *A Professzorok Batthyány Köre energia-munkacsoportjának sátorlajújhelyi javaslatai* címmel, Szarka László Csaba, Bársony István, Bérczi István, Biró Tamás, Csernai László, Greschik Gyula, Kádár György, Keglevich György, Kiss Ádám, Mezey Pál, Szabó Csaba Attila, Völgyesi Lajos társszerzőségében a PBK Fórumon 2023. november 22-én tanulmányt jelentetett meg

(https://pbk.info.hu/wp-content/uploads/2023/11/Satoraljaiujhely_PBK_20231122.pdf).

Bevezetés az energiapolitikához

Bérczi István hozzászólásának ppt-slide-jai

Bevezetés az energiapolitikához

Bérczi István (PBK, Energia-munkacsoport)

- ▶ Azért jöttünk, hogy
- ▶ bemutassuk azokat a ritkán hallott tényeket, ami odavezethet, hogy - német szójáték szerint az "Energie Wende" "Energie (W)Ende" lesz;
- ▶ felhívjuk a figyelmet arra, hogy az átmenet társadalmi kataklizmát fog okozni az erőltetett ütem és a téves elképzelések előálló energia hiány miatt (képzelnék el mi lenne a tengerhajózásból, ha ezentúl majd csak karbonsemleges vitorlás hajókkal lehet fuvarozni, utazni);
- ▶ javasoljuk az energiasztratégia kimunkálóinak, a pénzügyi szakembereknek és döntéshozóknak a hazai és külföldi tapasztalatok, fejlemények szoros nyomonkövetését, mert óriási a pénzügyi és energiaellátási kockázata a vitatott elméleteken és ideológiai alapokon nyugvó, ezért kellő mélységben meg nem vitatható, elhamarkodott döntéseknek egy túlpolitizált, tapasztalt műszaki-természettudományos szakemberek véleményét megkérdőjelező világban.

Miért? Kinek jó?

- ▶ „Western society has taken 150 years of progress to achieve a fantastically complex energy system using the dense source of cheap hydrocarbon energy, the master resource. Yet the net zero devotees believe that the complex energy system can be dismantled with minimal disruption and replaced with a low-density renewable energy grid that is intermittent and non-scalable, in less than thirty years.”

„American Thinker” February 11, 2023, Bishop, Robert A.

Hol tartunk most? Elbizonytalanodás: jelei, okai, következményei

- ▶ Elektromosautó-megrendelések csökkenése.
- ▶ Szélkerék- és napelemgyártók egyre rosszabb tőzsdei szereplése, ennek következtében állandó állami támogatás kérése.
- ▶ Gigantikus beruházásigények több száz trillió \$ globálisan 2050-ig;
- ▶ Big Oil kivár: csökkenti a(z átmenet előkészítésére is) szolgáló kutatási és termelési programokat: két szék között a pad alá?
- ▶ A (választásra készülő) politikusok (legalább látszólag) a “vox populi” -t érzékelve, igyekeznek kihátrálni a népszerűtlen zöld programok mögül.
- ▶ 2023 kérdése: Melyik ország lesz az első, amely megkérdőjelezi a nettó zéró célkitűzését, halogatás, a program felhígítása vagy a fogalmak átértelmezése segítségével. Válasz: UK.

Társadalmi következmények

Joel Kotkin: The inhumanity of the green agenda: the ‘sustainability’ regime is impoverishing the world.

- ▶ “In recent years, the overused word ‘sustainability’ has fostered a narrative in which human needs and aspirations have taken a back seat to the green austerity of Net Zero and ‘degrowth’. The ruling classes ... are determined to save the planet by immiserating their fellow citizens. Their agenda is **expected to cost the world \$6 trillion per year for the next 30 years.** Meanwhile, they will get to harvest massive green subsidies and live like Renaissance potentates.”

https://www.spiked-online.com/2023/04/24/the-inhumanity-of-the-green-agenda/?mc_cid=12cc13de89&mc_eid=cc66da5735

- ▶ Csak antidemokratikus módszerekkel lehet a de-karbonizációt végrehajtani - zavargások árán (több forrás)

Vox populi in GB, in 2023.

- ▶ When will our leaders admit that achieving net zero will cost trillions and is unachievable?
- ▶ At the G20, the Prime Minister said he wanted the UK to be a world leader. Marvellous, Rishi, but who wants to be a world leader in shooting ourselves in the head?
- ▶ “Stay home, be cold, eat less meat, forget going abroad and don’t go out after dark - ladies and gentlemen, our Net Zero future.”

September 13, 2023 By Paul Homewood h/t Philip Bratby

Az év kérdése

- ▶ Melyik ország lesz az első, amely megkérdőjelezi a nettó zéró célkitűzését, halogatás, a program felhígítása vagy a fogalmak átértelmezése révén.
- ▶ Válasz a következő dián.

British Government rolls back Net Zero plans

The Daily Telegraph, 20 September 2023

- ▶ Rishi Sunak has said he would spare the public the “unacceptable costs” of net zero as he scaled back a string of flagship environmental policies.
- ▶ The Prime Minister warned that voters would revolt against making the UK a net zero carbon emitter by 2050 unless politicians were more honest and “realistic” about the costs involved.
- ▶ Mr. Sunak delayed the ban on new petrol car sales from 2030 to 2035, pushed back the ban on new oil boiler sales from 2026 to 2035, and increased heat pump grants to £7,500.
- ▶ He also promised not to introduce new taxes to discourage eating meat or flying, ruled out orders for drivers to car-share, and scrapped plans for households to use up to seven bins for recycling.
- ▶ Introducing a “brave new approach to politics”, he said the policy change was the first of a series to be announced as battle lines are drawn for the general election expected next year.

Howard Cox: Net Zero was always economic suicide, now let's scrap the rest of it.

Daily Express, 21 September 2023

- ▶ “...the 2030 deadline was and always would be political suicide to any elected Government, and only backed by the brainwashed tree huggers.
- ▶ The green gains from this policy are dwarfed by the considerable additional costs. The Environmental benefits from the 2030 ban add-up to £76bn. In contrast, the assessed costs add up to £400 billion. These costs, therefore, are indeed five times the benefits; even after using the Government's own valuations of the alleged unproven environmental benefits. Not my words but those of the Centre of Economic and Business Research (CEBR)”.

Reménysugár

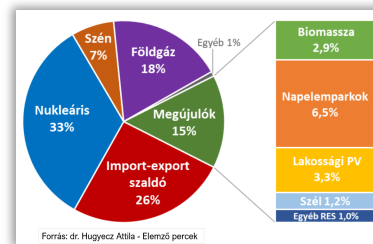
- ▶ „When aspiration and reality collide, in my experience reality wins every time” (Jeff MILLER, chairman, president and CEO of Halliburton, 2023 február, Middle East Oil, Gas and Geosciences Show, Bahrain).

Irányváltásra van szükség az energetikában

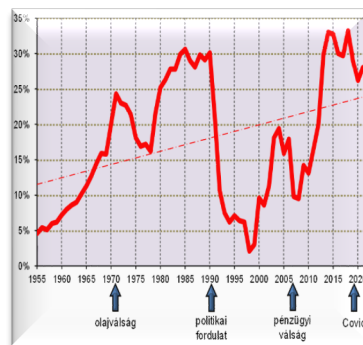
Járosi Márton hozzászólása

Az energetikának valójában semmi köze az ún. klímapolitikához. Azért vagyunk kénytelenek erről az ideológiai alapon kierovertett kényszerházasságról beszélni, mert a klímavédelem maszlagját rátolták az energetikára. Az energetikai „vészhelyzet” az EU hibás, dekarbonizációs ideológiára alapozott energiapolitikájában gyökerezik.

A 2018-ban rossz irányba fordult hazai energiapolitika következménye a villamosenergia-fogyasztás ellátásának sérülékeny szerkezete, amit a 2022. évre az ábra szemléltet:

A hazai villanyellátás csak jelentős importtal tartható fenn:

Társulatunk helyzetértékelését és javaslatait az *Energetika a klímaizmus fogságában* c. tanulmány tartalmazza, amit a kerekasztal résztvevőinek átadtam. Ennek főbb tézisei:

- Ideológia helyett természettudományi alapú energetikát.
- Stratégiát csak kipróbált megoldásokra szabad alapozni.
- A teljesítőképesség hiányát mérsékelni kell.
- A naperőműves fejlesztéseket le kell állítani.
- Visszatérés a 2011-es Nemzeti Energia Stratégia koncepciójához.
- Oroszországi energetikai kapcsolatok megőrzése, keletiek fejlesztése.
- Paks 1 üzemidő-hosszabbítása, Paks 2 megvalósítása elengedhetetlen.
- Paks 1 + Paks 2 → PAKSI ATOMERŐMŰ
- A hazai lignitvagyon hasznosítása, a Mátrai Erőmű fejlesztése.
- Gázerőművek és szivattyús energiatárolók létesítése.
- A Duna hasznosítása.

3. Felsőoktatás

Összefoglaló

Készítette: Szabó Csaba Attila

Meleg Csilla felvezető előadásával kezdődött a szekció, amelynek címe „Felsőoktatás: Egyénre nyitott gondolkodásmódok” volt. Felvázolta, milyen keretben invitálja közös gondolkodásra a résztvevőket, törekedve a *kormányzati, az oktatói és a hallgatói nézőpont* kölcsönös megértetésére. Rámutatott: átalakult a felsőoktatás társadalmi környezete. A felsőoktatás elveszítette a ritkaságértékét, mert elitképzésből tömegképzéssé vált. Következmenyként megnőtt a felsőoktatási intézmények és képzések száma, megjelent a verseny. A felsőoktatás modellváltására tényként tekintve, azt a kérdést tette fel, hogy a modellváltás milyen lehetőségeket teremt a társadalmi-gazdasági igényekre is reflektáló felsőoktatásban, a szakiránytól független közös problémáink kezelésével hogyan tudunk hozzájárulni a felsőoktatás modellváltásához. Szólt a hallgatóink előképzettségéről, a felsőoktatásba frissen belépő oktatókról. Végül javaslatokat tett a felsőoktatás szereplői közötti nézetegyeztetések, együttműködések lehetőségeiről. A felvezető előadás teljes szövege jelen összefoglaló után olvasható.

Ezt követően dr. Hankó Balázs innovációért és felsőoktatásért, szakképzésért és felnőttképzésért felelős államtitkár előadására került sor, amely arról szólt, miért vált szükségessé és sikeresnek mondható-e az egyetemek modellváltása. Abból indult ki, hogy mi a feladatunk Európában, mi a magyar nemzet küldetése, amelynek beteljesítése csak akkor lehetséges, ha nemcsak kiváló szakembereket, nemcsak a gazdaság és társadalom megerősödéséhez szükséges diplomásokat képzünk, hanem a keresztény értékekért, nemzetért elkötelezett fiatalokat is adunk a jelennek, és biztosítjuk azt a jövőt, amely az egyedüli kiutat mutathatja a jelenlegi értékvesztett világból. Ezért a fő kérdés az, hogy tud-e a magyar felsőoktatás értékállóvá és értékformálóvá válni.

Az első kérdésre válaszolva (Miért volt szükség a modellváltásra?) az előadó rámutatott: a kommunizmus örökségeként hiányzott a versenyszellem, uralkodott a közepszer, a megalkuvás. Meg kellett szüntetni a gazdasági, foglalkoztatási, irányítási „béklyókat”, helyettük felelősségeket, számonkérhetőséget elvárni, versenyképességet elősegíteni. Kérdés: kellően erősek vagyunk-e ehhez. Két pillérre kell építenünk: a társadalmi szövetre és a gazdasági erősségeinkre. Gazdasági téren kulcskérdés, hogy egyrészt van-e kellően erős szakképzésünk, másrészt a diplomás derékhad és az országot irányító kiválóságok kellő összhangban tudnak-e működni. Ezért indokolt a szakképzésben a duális képzési forma, és a duális, kooperatív képzés erősítése szükséges a felsőoktatásban is. Erős kell legyen a gazdaság, ehhez szakmát és diplomát kell adnunk. „Sikeresnek mondható-e a modellváltás?” – tette fel a kérdést az előadó. Megteremtette a szervezeti, pénzügyi, munkavállalói és kutatási-oktatási autonómiát, utóbbit maga az Alaptörvény is garantálja. A munkavállalók új foglalkoztatási modellben dolgoznak. A pénzügyi autonómia megvalósításához az egyetemek vagyont kaptak, amellyel a közcél érdekében gazdálkodhatnak. Szervezeti téren az autonómiát a KEKVA-modell biztosítja. Ezen a négy pilléren alapulva a magyar felsőoktatás autonómabb, mint máshol az EU-ban.

Szükség volt még a teljesítménycélok meghatározására, egy szofisztikált indikátorrendszerre, amely magában foglalja az oktatói és a hallgatói kiválóságot. Itt megjegyezte, hogy nem jó a hallgató megnevezést, mert passzivitást sugall. Nem hallgatókra, hanem aktív, a tudást újraalkotó, újraformáló fiatalokra van szükség. A kutatási indikátorokkal pedig nemcsak a publikációs kiválóságot, hanem a gazdasággal való együttműködést is elő kívánjuk segíteni. Kiemelt célok továbbá a nemzetköziesítés, tehetséggondozás, sport, társadalmi kohézió. Lehetőséget adtunk, felelősséget teremtettünk, az egyetemekkel és fenntartóikkal közösen meghatározott indikátorokkal

felvázoltuk, hogy milyen területeken kell az egyetemeknek továbblépniük. Az első eredmények: nőtt a felvettek száma, olyan struktúrában, amelyre a gazdaságnak szüksége van. Előrelépés történt a képzési mellett a térségi szerkezetben is. Nőtt a tudományos teljesítmény. 12 egyetemünk a világ legjobb 5%-ban helyezkedik el.

„Akkor mi történik, amikor a magyar felsőoktatást kritizálják? Miért kell támadásokat elviselni? Egyedülálló-e a magyar struktúra?” – tette fel a jogos kérdéseket. Az utolsó kérdésre a válasz: nem, számos európai hasonló gyakorlat van. Kiemelte: a szenátus az új fenntartói modellben jelentősebb szerepet kap, mint az állami egyetemekenél, hiszen számos esetben a szenátus egyik tagja, vagy a rektor a kuratórium tagja, de a három felügyelőbizottsági tagból egyet a szenátus delegál. Az EU-val való vita egyik színtere a felsőoktatás, de sokkal mélyebb, általánosabb okai vannak, az érvek csak a felszínt jelentik. Más országoknak nem érdeke a magyar felsőoktatás színvonalának emelése. Nekünk azonban igen, és célunk, hogy legyen TOP100-as egyetemünk. Ehhez minden kutatási, nemzetköziesítési támogatást biztosítunk, amire szükség van. Innovációban is az élre szeretnénk kerülni Európában. Ehhez alkottuk meg a Neumann János-programot, amelynek kulcsa az egyetemek, a kutatóintézetek és a gazdaság együttműködése. „A modellváltás szükséges volt, az irány jó, amelyről próbálnak letéríteni, de nem hagyjuk”, zárta előadását.

(Hankó Balázs előadásából 3 ábrát jelen összefoglaló után iktattunk be.)

Ezután *Meleg Csilla* moderálásban panelbeszélgetés következett, melyen részt vettek *dr. Varga-Bajusz Veronika* felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár, *Mindszenty Andrea*, a Professzorok Batthyány Köre elnökségi tagja, *Batthyány Boldizsár*, a Fiatalok Batthyány Köre kuratóriumi elnöke, *Kiss István*, a Danube Institute igazgatója és *Szabó Csaba Attila*, a Professzorok Batthyány Köre titkára.

Varga-Bajusz Veronika hozzászólásában hangsúlyozta: a kor kihívásaira meg kell találnia az egyetemeknek, az oktatóknak a megfelelő választ. A digitalizáció lehetőséget teremt arra, hogy az oktatási anyagok még szemléletesebbek legyenek, az online térben váljanak elérhetővé. Az így felszabaduló időt és erőforrásokat pedig át lehet, sőt át kell csoportosítani a gyakorlati képzésekre, ahol nemcsak a személyes oktatás, hanem a csoportmunka is segíti a megszerzett tudás valós problémák megoldásában való alkalmazhatóságát, és mindezen túl a közösségformálást. Kiemelte, hogy sokat beszélünk a mesterséges intelligenciáról, de az lélek nélkül nem ér semmit! A lemorzsolódást illetően leszögezte, hogy aki be tud kerülni, annál el lehet érni, hogy diplomát szerezzen, az új modell ezt is erősíti! A mentorálást mint célszerű eszközt említette. Egyetértett azokkal, akik az egyetem-vállalat kapcsolatok fontosságáról beszéltek. Kiemelte, hogy az első év után valamennyi modellváltó egyetemmel áttekintették a szerződéseket, a teljesítmény-elvárásokat, és ennek tapasztalatai alapján is elmondható, hogy mind az oktatási kiválóság, mint a kutatási, gazdasági együttműködések terén jelentős előrelépések valósultak meg. Az egyetemi kapacitások pedig a magyar gazdaság és az adott térség igényei szerint kerültek és kerülnek megállapításra a folyamatos egyeztetések által. Ezt segíti az új, rugalmas, az egyetemek, a térség és a jelentkezők szempontjait is figyelembe vevő felvételi.

Batthyány Boldizsár a külföldön szerzett tapasztalatai alapján elmondta, hogy az oktatók nem ismereteket kértek számon, hanem a kötelezően elolvasott könyvek, szakcikk alapján problémákra kellett a diákoknak választ találniuk. Aki pedig nem olvasta el az aznapi adagot, az nem is tudott bekapcsolódni a problémahelyzetek elemzésébe és a kezelés különféle módjainak a feltérképezésébe. A szóbeli, írásbeli vizsgák helyett sokkal nagyobb szerepe volt az esettanulmányoknak, feladatoknak, problémamegoldásnak.

Mindszenty Andrea hangsúlyozta, hogy azokon az egyetemeken, amelyek diplomájával a lehető leg szélesebb körben lehet elhelyezkedni, problémafelismerő képességre, -megoldó képességre és kreativitásra nevelnek. Példaként említette a geológiai, földtudományi képzéseket, ahol olyan problémák vetődnek fel, amelyek megoldása során kifejlődnek ezek a képességek. Az előadáshoz hozzátéve megjegyezte, hogy 1-2 év adatai alapján nem lehet eldönteni, sikeresek voltak-e a változások. Erre hosszabb időre van szükség, az esetleges rossz döntések kijavításához pedig még hosszabbra.

Hankó Balázs azt válaszolta, hogy rövid távon például azt lehet vizsgálni, hogy csökkent-e a lemorzsolódás, nőtt-e a diplomát szerzettek száma, hogyan változott a felvételi arány. Egy kérdésre reagálva leszögezte, hogy nem az egyetemeknek van igénye, hanem igénye a gazdaságnak, társadalomnak van, az egyetemnek szolgálatot kell végeznie. A modellváltás lényege: az egyetemnek a magyar kutatás, innováció, gazdaság, a munkaerőpiac elvárásainak megfelelően képezzenek. Ehhez biztosítva van az egyetem irányításához kellő autonómia és 2,5-szeres pénzügyi erőforrások. Tavaly a források 30, idén 40, jövőre majd 50%-a teljesítménycélokkal lesz összefüggésben, amelyeket az egyetemeket fenntartó alapítványokkal közösen definiáltunk.

Kiss István beszélt az Edinburghban, mesterképzés során szerzett tapasztalatairól. Nagy különbséget tapasztalt a gyakorlatorientáltságot illetően. Az oktatási módszereket tekintve nem voltak előadások, csak szemináriumok, nem volt vizsga, csak dolgozatok, nem voltak államvizsgák, csak a disszertáció megvédése. Az órákon viták folytak, amelyekre sok olvasással kellett felkészülni. Az általános műveltségben viszont komoly hiányosságokat tapasztalt a külföldiekénél.

Batthyány Boldizsár röviden összefoglalta a Corvinuson szerzett személyes tapasztalatait. Úgy látja, a modellváltást követően egyszerűbb lett az ügyintézés, a döntésekhez kikérték a véleményüket, fókuszba került a nyelvtanulás, a tárgyak 40%-a angolul megy. A legpozitívabb változás az volt, hogy az oktatók „ügyfelüknek” tekintik a hallgatókat.

Végül *Meleg Csilla* zárszavában összegezte az elhangzottakat, és felvetette, hogy kívánatos lenne egy országos fórum mindhárom érintett fél véleményének közzétételére, ütköztetésére, a jó gyakorlatok megismertetésére. Hasonló szerepet töltött be régebben a *Felsőoktatás* folyóirat.

(Az összefoglaló a szerző saját feljegyzései alapján készült.)

Az autonómia 4 alappillére	Szervezeti autonómia – KEKVA modell
	Pénzügyi autonómia – vagyonjuttatás, és finanszírozási modell
	Munkavállalói autonómia – Mt. szerinti foglalkoztatás
	Kutatási, oktatási autonómia – Alaptörvényi szinten és a gyakorlatban
Teljesítmény alapú	Mérhető és számon kérhető elvárásokon alapuló, okozathú költségeket elismerő rendszer
Kormányzati stratégiákkal, célokkal összehangolt	Érvényesíti a különböző iparág-, szektorfejlesztési stratégiákkal kapcsolatos képzési és kutatás-fejlesztési igényeket
Ösztönző, motiváló	A finanszírozó/megrendelő céljainak magas minőségű kiszolgálására építő ösztönzőket tartalmaz
Kiszámítható és tervezhető	A központi költségvetés és az intézmények számára is tervezhető, lehetőséget ad hosszú távú fejlesztések és stratégiák megvalósítására
Létező legjobb gyakorlatokon alapuló	Magyarország számára releváns példaként állítható, nemzetközi jó gyakorlatokat a hazai viszonyokra ültető megoldás
Specialításokat rugalmasan kezelő	Az egyes intézmények eltérő funkcióinak, szerepvállalásainak kezelésére alkalmas

Oktatás	Alaptámogatás (bázis + kiegészítő)	Hallgatói létszám
	Teljesítmény	Komplex képzési és lemorzsolódás mutató
	Teljesítmény	Elhelyezkedés diploma után
Kutatás (minőségi)	Alaptámogatás	Minősített létszám (FTE)
	Teljesítmény	Súlyozott publikációs teljesítmény
	Teljesítmény	KFI, szabadalmi és vállalati együttműködések komplex indikátorai
Infrastruktúra	A. Alaptámogatás	Bázis (üzemeltetési hozzájárulás), nm alapú
Kiemelt ágazati célok	Nemzetköziesítés	Külföldi hallgatói létszám és arány
	Tehetséggondozás	OTDK résztvevők, helyezettek aránya
	Egyetemi sport	MEFS javaslat
	Társadalmi kohézió/ <u>inklúzió</u>	HHH térségből érkező hallgatók száma

Felsőoktatás: egymásra nyitott gondolkodásmódok – felvezető előadás

Meleg Csilla

Mottó:

„Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú. Ha viszont nem fűzzük fel őket, nem lesz belőlük koszorú. Pedig a paprika ugyanannyi, éppoly piros, éppoly erős. De mégse koszorú. Csak a madzag tenné? Nem a madzag teszi. Az a madzag, mint tudjuk, mellékes, harmadrangú valami. Hát akkor mi? Aki ezen elgondolkozik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.”

Örkény István ugyan egyperces választ adott az élet értelmére, én egy kicsit többet kérek most a felsőoktatásra, amikor a fentiek szellemében gondolatcserét remélek. Ehhez a következő csomópontokat alakítottam ki: értelmezési keret, az ebben alkalmazott fogalmak tartalma (ezen belül a felsőoktatás és társadalmi környezete, valamint az erre reflektáló, a felsőoktatásban átadható tudásról szövegek), majd a fentiekhez kapcsolódó válaszlehetőségeket vázoló fel.

Értelmezési keret

Amikor felsőoktatásról beszélek, akkor mindenekelőtt világossá kívánom tenni, hogy milyen keretben invitálok közös gondolkodásra a résztvevőket. *Itt és most* három, a kormányzati, az oktatói és a hallgatói nézőpont kölcsönös megértetésére és egymásra vonatkoztatására töreksem. Közös kiindulópontnak tekintem, hogy valamennyien abban vagyunk érdekeltek, hogy a felsőoktatás kapcsán egymást támogató és erősítő erővonalak működjenek.

Az alkalmazott fogalmak tartalma

a) Itt és most

Ezen azt a tágabb és szűkebb társadalmi környezetet értem, amibe a felsőoktatással kapcsolatos gondolataimat behelyezem. Csak azokat a *társadalmi tényeket* emelem ki, amelyek – akár tetszenek nekünk, akár nem – a közös gondolkodáshoz elengedhetetlenek.

b) A felsőoktatás és társadalmi környezete

1. Időben és térben világosan nyomon követhető, ahogy a *társadalmi mozgásfolyamatok* következtében (tudatosan nem használom most a „demokratizálódás” és a „fejlődés” jelzőt a társadalom vonatkozásában, mert ezek tartalmi sokszínűsége mellékvágányokat eredményezne) *a felsőoktatás elvesztette a ritkaságértékét*, mert *elitképzésből tömegképzéssé* vált (ezt igazolják vissza a felsőfokon végzettek arányát mutató évenkénti országstatisztikák; az UNESCO felmérése szerint 2000-ben még 99,4 millióan tanultak egyetemeken világszerte, ez az arány 2030-ra 414,2 millióra fog nőni, ami 416%-os emelkedésnek felel meg).

A drasztikus változást a magasan képzettek iránti társadalmi igény magyarázza, melyre a válaszadást a felsőfokú képzést nyújtó *intézmények és az azokban folyó képzések számszerű* növekedése mutatja. (Például Magyarországon a jogászképzést folytató egyetemek száma pár év alatt 3-ról 7-re emelkedett, ami nem csupán a felvett hallgatók számában jelentett növekedést, hanem az oktatói kar létszámát is megsokszorozta. Ennek következményeivel most nem foglalkozom.) Ezzel a folyamattal egyidőben azonban az a szociológiai törvény is működésbe lép, mely szerint, ha egy ritkaságérték tömegesen hozzáférhetővé válik, akkor az presztízscsökkenést eredményez. Ezt a *tényt* a felsőoktatás esetében az egyes intézmények által hitelesített diplomák megítélése közötti különbségek igazolják vissza.

2. A felsőoktatás tömegessé válásának másik következménye, hogy a diplomák és a képesítések hasznosságát a gazdasági szféra, a piac igényei befolyásolják (azaz: milyen tudásra van szükség egy munkakör betöltéséhez). Ezzel pedig egy korábban nem létező szempont épül be a felsőoktatásról szóló gondolkodásba, a *verseny*, a gazdasági folyamatok mozgatórugójának kulcsfogalma. Az egyre több felsőoktatási intézmény közötti választás ugyanis kapaszkodókat igényel mind a leendő diákok, mind a képzettségre igényt tartó munkahelyek vonatkozásában. Ezért *a tömegképzés következtében a versenyszellem intézmények közötti rangsorrá transzformálta az elitképzés ritkaságértékét*. Így vált a felsőoktatási intézmények nemzetközi és hazai rangsorbeli helye egyfajta *minőségmutatóvá*.

3. Kérdés tehát, hogy a fenti folyamatok függvényében milyen szempontok indokolják a *felsőoktatásról való gondolkodásmódunk újrastrukturálását*. Ebben a vonatkozásban én az oktatási rendszer és a társadalmi-gazdasági változások *időszemléletének a különbségét emelem ki: az azonnal igényelt tudás és a képzettség megszerzéséhez szükséges időtartam közötti aszinkronitást*. A mindig újabb és újabb gazdasági igényekhez illeszkedő (régi és új) felsőoktatási képzések esetében ugyanis a tanulmányok megkezdése és a munkaerőpiacra kerülés között legalább 5 év telik el. És ekkor csak a felsőoktatásról beszélünk. Azonban, ha a 20-25 évet magában foglaló oktatási rendszer egészére gondolunk, akkor még nyilvánvalóbbá válik az oktatási rendszer által közvetített tudás és a mozgásfolyamatok következtében állandóan változó társadalmi környezet időbeli aszinkronitásának a problematikája (ezt jól mutatják azok a szalagcímek, amikor nagybetűk kiabálják, hogy például kevés a mérnök, és azok sem azzal a tudással kerülnek ki az egyetemről, amit a munkahely éppen akkor igényel).

c) A felsőoktatásban megszerzhető tudás tartalma

Amikor *tudásról* beszélek, akkor azt két részre választom. A felsőoktatás különböző szakterületein a tudásszerzés egyik módja az ismeretek átadása. Oktatókként azokat az alapismereteket formáljuk kurzusokká, amelyekre az adott szakterület jövőbeli szakemberei majd építkézhetnek. Az *ismeretek tudása* ugyanis *elengedhetetlen* a szakterületen való tájékozódáshoz (ezt a hallgatók vonatkozásában kell hangsúlyoznom), ezeknek az ismereteknek a meglétét számonkéréssel ellenőrizzük, ezeket az ismereteket a hallgatók pótolhatják, kiegészíthetik, le is cserélhetik az új tudományos felfedezések vagy a munkatapasztalatok hatására. Ezzel a kérdéssel nem is foglalkoznék tovább, mert annyira egyértelmű.

A felsőoktatásban eltöltött évek azonban nem egyszerűen a hallgatók ismeretbővítéséről szólnak. Oktatókként személyiségalkító, pedagógiai tevékenységet is végzünk (akár tudunk róla, akár nem). A felsőoktatásban megszerzhető *tudás másik összetevőjére ezért gondolkodási mintázként tekintek*, amelynek segítségével *a leendő szakértelmehez kapcsolódó, különböző típusú ismeretek gondolatrendszerre vagy -rendszereké formálódhatnak*. (Személyes kitérő: kutatói gondolkodásmódomra revelációként hatott az az egészségneveléssel foglalkozó amerikai szakirodalom, amely az 1970-es évek elején kutatások sorával bizonyította, hogy hiedelem az a feltételezés, mely szerint az egészségességhez kapcsolódó ismeretek a tanulók fejében majd egymásra találnak, ezért a *csak* ismeretbővítés nem eredményezi a jövőbeli felnőttek életmódváltozását. Ekkor tudatosodott bennem, hogy kutatási kérdéseimre a választ egy több szempontot együttesen kezelő rendszerben kell feltennem.)

Ezért a felsőoktatás és társadalmi mozgásfolyamatok közötti időbeli szinkronizációhoz *a szaktudás gondolatrendszerre építésének* szükségességét hangsúlyozom. A felsőoktatásban kialakítható és rendszerre szerveződő rugalmas gondolkodási mintázatok jelenthetnék a garanciát arra, hogy végzett hallgatóink készen álljanak a mindenkor változások értelmezésére, a folyamatos tanulásra, kreativitásuk tereinek megtalálására, az innovációkra és a problémamegoldás különböző útjainak a felfedezésére és alkalmazására. (Két személyes tapasztalatot hadd osszak meg önökkel

illusztrációként. Egy nagy belga bank elnöke azt mondta, hogy egyáltalán nem hatódik meg a híres business schoolok nagyképű diplomásaitól. Ismerik ugyan a legutolsó divatos üzleti fogásokat, de ezek előbb-utóbb elévülnek. Ezért amikor új munkaerőt keres, akkor jelentkezéskor bármilyen jó eredményű diplomát elfogad. Hat hónap alatt a jelölttel bejártatja a bank különböző osztályait, majd utána az egyes osztályokról érkezett visszajelzések alapján dönt. Egyik fő munkatársa eredetileg geográfus volt... Ugyancsak Belgiumban a népjóléti minisztérium egyik vezetője arról számolt be, hogy reformelőkészítési munkákhoz keresett munkatársat. Végül egy történészt vett fel. Miért? Mert a különböző javaslatok rendszerezését lehetővé tevő szempontsor kialakítására és az ennek alapján kialakított dossziék kezelésére a történész által kitanult módszertan kiváló főtisztviselőt csinált az illetőből, akinek pár hét kellett csak ahhoz, hogy a szociális törvényhozáshoz szükséges ismereteket elsajátítsa.)

A felsőoktatás válaszlehetőségei

Bármely szervezet esetében akkor lehet sikeres a váltás, ha az új modell kellően nyitott marad a mindenkori új elemek befogadására, ugyanakkor nem engedi a meglévő szerkezet szétesését. *A felsőoktatás modellváltására tényként tekintek.* Ezért az eddig felvázoltak szellemében azt a kérdést teszem fel, hogy *szakiránytól független közös problémáink* kezelésével hogyan tudunk hozzájárulni a felsőoktatás modellváltásához.

1. Elsőként a *hallgatóink előképzettségéről* szólnék. Ezt is *tényként* kell kezelnünk. Nekünk kell megoldásokat találnunk arra, hogy a választott szakirányhoz szükséges alapokról elkezdődhessen a tényleges képzés. A közös szint megteremtéséhez szükséges kurzusokat senki sem fogja megtervezni, megtartani helyettünk (több egyetem esetében is hallottam ilyen jellegű kurzusok bevezetéséről.). Ez oktatási autonómiánk része. (Megemlítem, hogy az 1980-as évek elején döbbenet hallottam Molnár Tamás filozófus professzortól, hogy a Stanfordon angolórákkal kell kezdeni a képzést. Ezután olvastam Christopher Lasch 1978-ban írott amerikai látéletét, Az önimádat társadalmát, amelyben külön fejezet foglalkozik az oktatás és az új műveletlenség összekapcsolódásával. Ha cinikus lennék, azt mondanám, hogy utolértük Amerikát...) Ebben a vonatkozásban nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy *ami a közoktatásban ma történik, annak felsőoktatási előzménye a tanárképzés.* Ennek pedig szakmai és pedagógiai tartalma *a felsőoktatás hatásköre.* Ugyancsak ehhez a kérdéskörhöz kapcsolhatók a közoktatás tanárainak *adekvát továbbképzései,* melyek *tartalmának kialakításában egyetemi oktatókként* van szerepünk.

2. Ejtsünk szót *a felsőoktatásba frissen belépő oktatókról* is. A fiatal oktatók szakmai előmenetelének lépcsőfokait, a szakmai kritériumokat minden intézmény írásban rögzíti. Ugyanakkor még egyetlen esetben sem találkoztam azzal a kitétellel, hogy a hallgatókkal való foglalkozáshoz, a szaktudás gondolkodási mintázattá alakításához a hallgatóból hirtelen oktatóvá váló fiatalnak speciális, felsőoktatás-módszertani képzettségre is szüksége van. Ugyanis a csupán az ismeretek reprodukciójára szűkített oktatás és számonkérés éppen a felsőfokú tanulmányokhoz nélkülözhetetlen gondolkodási műveletek kialakulása-kialakítása, az elrendezés, a strukturálás és a szintetizálás ellen hat, bebetonozza a gondolkodást (pl. a jogászképzésben a törvények bebifláztatása nem garantálja a jogász gondolkodásmód kialakulását). Nem igényel külön indoklást, hogy *a hallgatók gondolatrendszerének módszertani eszközökkel támogatott kialakítása az időszinkronizációhoz is hozzájárul.* Úgy gondolom, hogy *intézményi hatáskörben* semmi akadályja sincs a fiatal oktatók *felsőoktatás-módszertani eszközkészletének* a kialakítására az egyetemek neveléstudományi, pedagógiai szakemberei által kidolgozott tanfolyamok keretében.

3. Más jellegű kérdés, hogy *a hallgatók többszempontú gondolkodásmódjának támogatásában* milyen szerepet játszhatnak az egyes intézményeken belüli és közötti együttműködések. A „hogyan”-ra hadd idézzek példákat. Mindkettőt ma is aktuálisnak tartom a felsőoktatás modellváltásáról való közös gondolkodásban.

Az egyik belgiumi tapasztalat. Az 1960-as évek elején a Louvain-la-Neuve-ben működő Katolikus Egyetem közgazdasági, társadalomtudományi és politológiai kara az érintett szaktanszékek együttműködésével olyan 4 féléves képzést indított, ahol leendő közgazdászok, üzletemberek, szociológusok, politológusok, kommunikációs szakemberek és demográfusok együtt vettek részt egy alapvető általános képzésben, és ennek befejeztével folytathatták tanulmányaikat immár választott szakterületükön. Így minden hallgató megismerhette a saját szakterülete mellett más tudományok módszereit és eredményeit is. Ebben az esetben az intézmény (saját hatáskörében) a képzés szerkezetének újragondolásával válaszolt a többszemponú gondolkodásmód formálására.

A másik példám 1995-ből való. Svédországban egy olyan konferencián vettem részt, ahol Észak-Amerika, Ausztrália és Európa több mint 580, különböző szakterületeket képviselő oktatója azért gyűlt össze, hogy kicseréljék tapasztalataikat a problémaalapú tanulásról-oktatásról (problem-based learning). Mit hoztam haza erről a konferenciáról? Mindenekelőtt azt, hogy különböző világrészek felsőoktatási szakemberei képesek arra, hogy négy napon keresztül mindig telt házban plenáris előadásokon, majd különböző témákat feldolgozó workshopokban közös nyelvet, a *felsőoktatás közös nyelvét* beszéljék, saját szakterületeiket egy más szintre emelve közösen gondolkodjanak a felsőoktatásban alkalmazható eredményes tanulási-tanítási vagy éppen strukturális változásokat is jelentő módszerekről – hallgatóik jövőjét szem előtt tartva. Ebben az esetben az egyes kurzusok tartalmának *módszertani átgondolása* kapott szerepet. (Csak zárójelben: a volt szocialista országok közül egyedül én vettem részt ezen a konferencián, ahol a pécsi jogi kar példáján a jogásképzés szerkezetét és tartalmát egyaránt érintő modellváltás koncepcióját és a megvalósítás menetét mutattam be.) A konferencia tapasztalatait akkor úgy összegeztem a Magyar Pedagógiában, hogy Magyarországon „a különböző típusú felsőoktatási intézményekben oktatók pedagógiai kultúrája, tanárrá, oktatóvá nevelése intézményes megoldást igényel”.

Végül:

itt és most a felsőoktatás a témánk. Az általam felvázolt értelmezési keret azonban azt mutatja, hogy a felsőoktatás nemcsak az egész oktatási rendszert befolyásolja (*tanárképzés és -továbbképzés, felsőoktatás-pedagógia*), hanem a társadalmi változásokra történő reflexiónak is a főszereplője (*a tudásátadás mint gondolkodási mintázat gyakorlata és nyitottság az ehhez szükséges eszközkészlet állandó frissítésére a felsőoktatásban*). Ebben az értelemben vonatkoztathatjuk egymásra és szinkronizálhatjuk az oktatási és a társadalmi időszemléletet. Én ezért tekintem stratégiai ágazatnak a felsőoktatást. Hozzáteszem azonban rögtön, hogy bármely jó törekvés éppen az oktatási rendszer sajátosságát jelentő hosszú időből adódóan nem fog azonnali eredményt produkálni. Abban azonban biztos vagyok, hogy csak kölcsönös együttműködések hozhatnak eredményt. És hogy mindez mennyi időt igényel? Karikó Katalin és Krausz Ferenc nyilatkozataiból emelem ki a választ. Tanáraiknak köszönhetik, hogy elindultak egy úton, akik a kíváncsiságukat felkeltették, akik megláttatták velük az ismeretlenben rejlő lehetőségeket. A Nobel-díj ebben az értelmezésben a *tanárok* tanítványaik életútjához hozzájáruló *késleltetett jutalma*.

4. Nemzet, magyarság

Összefoglaló

Készítette: *Szabó Csaba Attila*

A *Nemzet, magyarság* című szekcióban a Professzorok Batthyány Köre elsősorban a 2010 óta eltelt időszak nemzetpolitikai intézkedéseit és intézményrendszerét tekintette át, beleértve az Alaptörvényben foglaltakat és a 2011-ben megfogalmazott Nemzetstratégiát. Emellett a kárpát-medencei magyarság helyzetére is kitért a legutóbbi népszámlálások tükrében. A vitában a szomszédságpolitika, a civil szervezetek szerepe került még terítékre. A jelent meghatározó, Európát érintő kihívások, valamint nemzetpolitikánk alakulása keretében főként a kárpátaljai magyarság sorsa és a választások eredményei kerültek megvitatásra.

Az előadók és a kerekasztal-beszélgetés résztvevői a következők voltak:

Dr. Szili Katalin miniszterelnöki főtanácsadó,

Prof. Kásler Miklós, a Magyarságkutató Intézet főigazgatója,

Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke,

Heizler Norbert, CÖF országos koordinátor,

Kalmár Ferenc, miniszterelnöki különmegbízott.

Szili Katalin felvezető előadását azzal kezdte, hogy az elmúlt tizenhárom évben sikerült úgy összekovácsolni a nemzetet, hogy az Trianon óta sosem látott egységet jelent. Ez az egység megmutatkozik a magyarság együttműködésében, és ezt az intézményrendszer is jelzi, hiszen tovább él a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT), és létrejött a Magyar Diaszpóra Tanács. Tehát megvannak azok a döntéshozó fórumok, ahol közös és a nemzetstratégiára vonatkozó döntések születnek. A MÁÉRT minden évben, 2023-ban november 17-én ülésezik. Ekkor olyan, a nemzetstratégiához kapcsolódó kérdésekről döntenek, amelyek a többi között az oktatás és a kultúra fejlesztését, valamint az identitás kérdéskörét érintik. Megemlítenéd még a Kőrösi Csoma Sándor- és a Petőfi Sándor-program is. Sárospatakon olyan középiskolai osztály indult, ahol a „magyar tudatú fiatalok” nagyszülei és dédszülei gyökereit keresik.

A kormánynak minden magyar számít, éljen bárhol a világban, ugyanakkor az is fontos, hogy minden magyar számíthat az anyaországra. Ezért lényeges, hogy elősegítsük a szülőföldön élést, a boldogulást a Kárpát-medencében.

Az európai uniós állampolgársággal „kinyílt a világ”, hiszen mindenki ott él, ahol szeretne. Ugyanakkor az is elvárható, hogy a szülőföldön maradással a kormány hosszú távon biztosítsa a Kárpát-medencei magyarság sorsát. Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határon kívüli magyarságért, ez pedig a hétköznapi gondoskodást és együttműködést is magában foglalja.

Az elmúlt tizenhárom évben sikerült egységet teremteni az állampolgárság és az ahhoz kapcsolódó választójog megadásában, az autonómia kérdését tekintve ez a tömbben élő magyarság számára a területi, a szórványban élő magyarságnak pedig a személyi és kulturális autonómia megadását jelenti. A neoliberais főszodor kommunikációjában egy „egyesült Európa” képe látszik felsejleni, viszont a most zajló globális folyamatok azt diktálják, hogy ne az egyesült Európa irányában, hanem a nemzeti sajátosságok megőrzése mellett a nemzetek Európájában gondolkodjanak.

Szili Katalin kiemelte, hogy *Kalmár Ferenc* miniszteri biztossal közösen öt pontot dolgoztak ki, amellyel Magyarország leendő európai uniós elnöksége idején tematizálni szeretnék a nemzeti kisebbségek európai ügyét. A pontok között szerepel, hogy a nemzeti kisebbségek ügye európai ügy, és a nemzeti kisebbségvédelem alapja a jog az identitáshoz.

A demográfiai adatok a következő képet mutatnak. A friss népszámlálási adatok szerint Romániában 1.113.973 a magyar nemzetiségűek száma, ez magában foglalja annak a 2,48 millió embernek a négy és fél százalékát is, akiknek a nemzetisége ismeretlen. 977.450 magyar nemzetiségű vallotta magát magyar anyanyelvűnek. Szlovákiában a 2021-es adatok szerint mintegy 460 ezer ember alkotja a felvidéki magyarságot, és 2013-mal csökkent a magyar népesség száma a 2011-es népszámlálás óta. A Vajdaságban 13-ról 10,48 százalékra csökkent a magyarság aránya, ez mintegy kétszázezer embert jelent. Horvátországban 2021-ben 10 315-en vallották magukat magyarnak. Szlovéniában a meglévő állami statisztikai adatokból származtatták a népszámlálási adatokat, ezek alapján hatezer magyar élhet az országban, egyesek ezt a számot tízezerre becsülik. Ukrajnában 2001 óta nem volt népszámlálás, becslések szerint Kárpátalján a magyar nemzetiségűek száma 21 ezerrel csökkent a legutóbbi adatokhoz képest.

(Szili Katalin előadásának slide-show-ja jelen összefoglaló után következik.)

Ezután *Kásler Miklós* „A magyar identitás kialakulása” c. előadása következett, amelynek szövege lentebb olvasható.

Kalmár Ferenc hozzászólásában rámutatott arra, hogy a magyar identitást minél korábban kell kialakítani. Az iskolában két tárgy járulhat ehhez: az irodalom és mindenekelőtt a történelem. A történelem tanítása azért problémás, mert Európa nemzetei tele vannak egymással szembeni tüskékkel. Ugyanakkor az nem lenne baj, ha egyes nemzetek másként ítélnék meg egy-egy történelmi eseményt. Elmondta, hogy a franciák létrehozták az Európa Tanácson belül a történelemtanítási obszervatóriumot, azzal a céllal, hogy feltérképezzék, hogyan tanítják a történelmet Európában. Hasonló kezdeményezés egy braunschweigi intézeté, amely összegyűjt minden európai történelemkönyvet. Elmondta, hogy két véglet tapasztalható a történelem megítélésében: Nyugat- és Észak-Európában azt mondják, hogy mivel a múlt tele van ellentétekkel, nem kellene ezt továbbvinni a következő generációkra, ezért legjobb, ha nem is tanítunk történelmet. A másik véglet Kelet-Közép-Európa, ahol ma is hordozzuk a múlt örökségét. Kitért továbbá az európai identitásra is, amelyet nem úgy kell érteni, hogy a nemzeti eltűnjön, mint ahogy ez pl. Németországban történik. Szükség van egy közös identitásra is, mert kényszerünk van az összefogásra, de meg kell tartani a nemzeti gyökereket.

Csáky Csongor hozzászólásában arról beszélt, hogyan törekszik a Rákóczi Szövetség a nemzeti identitás fenntartására, fejlesztésére. A Rákóczi Szövetség tevékenységét leginkább az identitás szó fejezi ki. Gyakorlati tevékenységünk kettős: egyik célja a határon túli magyar szülők megszólítása, éreztetése annak, hogy számon vannak tartva, nem közömbös a döntésük. A külhonban élő szülők döntése, amikor 6-7 éves lesz a gyerekük, egész életre szól. Amikor Kassán vagy Temesváron vagy egy kisebb faluban magyar iskolát választanak, akkor magyar jövőt is választanak. A magyar iskola garancia arra, hogy a gyerek megtanulja a többségi nyelvet, de nem felejt el magyarul és megtanulja mindazt, ami őt később magyarrá tudja tenni. Stratégia felismerésünk volt a 90-es évek elején, amikor Halzl elnök úr társadalmi összefogást próbált létrehozni, ami a mai napig kitart. Számos közéleti ember, szervezetek, önkormányzatok állnak be az ügy mögé. Ilyenkor ősszel a beiskolázások időszakában tízezer családnak mondunk köszönetet. Vannak megragadható eredmények. A Felvidéken, amelyről sok negatívumot lehet mondani, mégis vannak eredmények. Ha a beiskolázást nézzük, akkor 2010 óta sem az abszolút számokban, sem az arányokban nem volt visszaesés. Ez az ottani közösségnek az érdeme, mert hisz abban, hogy meg akarja tartani az anyanyelvét. Régen volt egy rossz beidegződés, hogy csak államnyelvi iskolában lehet érvényesülni,

mi ennek mindig az ellenkezőjét mondjuk, hiszen a magyar iskola már csak azért is többletet nyújt, hogy két nyelvet tanít meg. A másik fókusz a szövetségnek pedig az, hogy a fiatalok között kapcsolatokat, találkozásokat teremtsen, és ezekhez a találkozásokhoz élményt biztosítson. Reméljük, hogy aztán ezek a találkozások valamit megmozdítanak a gyerekek lelkében. Azt látjuk, hogy a 14 és 18 év közötti kor nagyon érzékeny kor az identitás szempontjából. Ebben a korban még sikerülhet „megfertőzni” a gyerekeket az identitás gondolatával. Éppen ezért elindult egy olyan mozgalom, hogy a középiskolákban próbáljuk a szervezeteinket létrehozni, s most ott tartunk, hogy több, mint 360 olyan iskolát tartunk nyilván Magyarországon és a külhoni területeken, ahol van egy bázis, egy irodalomtanár vagy matematika tanár, aki abban segít, hogy ez a szervezet ott működni tudjon, és hogy itt Sátoraljaújhelyen a táborban találkozni tud egy moldvai csángó gyerek egy budapesti lánnyal vagy fiúval, vagy éppen itt beszélget egy Buenos Aires-i, a magyart csak nagyon törve beszélő, részben magyar gyökerű 15 éves fiú a csángó lánnyal, ilyen esetnek fültanúja is voltam. Amikor rádöbben arra valaki, aki eljött ide Zoboraljáról, ahol a templomban, esetleg a családban beszél a magyar nyelvet, és találkozik egy gyulafehérvári gyerekkel, aki ugyanezt tapasztalja otthon, és ugyanakkor azt látják, hogy van egy ország, ahol magyarul beszél mindenki, és ahol esetleg itt vannak az új-zélandi vagy csevelandi magyarok, akkor rádöbbennek, hogy ez a kultúra és nyelv mekkora, és hogy ebben van erő, és azt nem kell szégyellni. Mi abban hiszünk, hogy ezek a találkozások és élmények a későbbiekben hozzá tudnak valamit tenni a fiatalok életéhez. Van egy nagyon érdekes dolog: egyre több esküvői meghívó érkezik a Rákóczi Szövetséghez, és ebből is kiderül, hogyan szövődik a hálózat az itteni találkozások segítségével. Ezt az utat szeretnénk tovább járni, és megköszönni azt a sok anyagi és erkölcsi támogatást, amelyet a tudomány, gazdaság és a közélet részéről tapasztalunk. És továbbra is kérjük a támogatásukat, hogyan lehetne azt a tevékenységet, amit a Rákóczi Szövetség csinál, még hatékonyabbá tenni.

Heizler Norbert előadásában a CÖF tevékenységének tükrében bemutatta, hogy mik is egy civil szervezet életében azok a lehetőségek, amelyekkel a határon inneni és túli magyarságot össze tudja tartani. *(Előadásának szövege lentebb következik.)*

(Az összefoglaló a szerző saját feljegyzései alapján készült.)

Nemzetpolitika, magyarság – felvezető előadás

Szili Katalin

Miniszterelnökség Miniszterelnöki főtanácsadó

NEMZETPOLITIKA, MAGYARSÁG Professzorok Batthyány Köre konferencia

Sátoraljaújhely

2023. október 14.

Dr. Szili Katalin

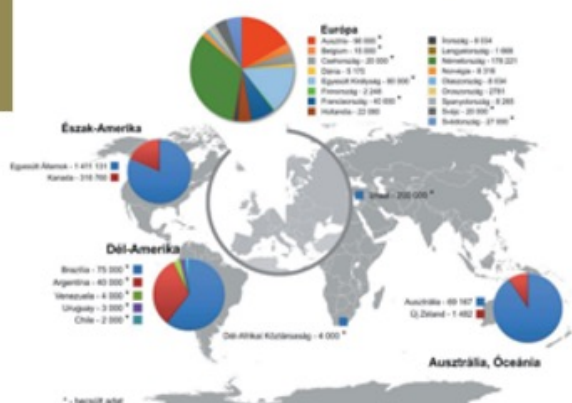
Az Országgyűlés volt elnöke

Alapelv

- Minden magyar számít
- A szülőföldön boldogulás elősegítése
- Világ magyarságának együttműködése

A diaszpórában élő magyarok

Forrás: Magyar diaszpórapolitika – Stratégiai irányok (2016). Miniszterelnökség, Nemzetpolitikai Államtitkárság

Alaptörvény

Felelősséggel minden magyarért

- Megőrizzük részekre szakadt nemzetünk szellemi és lelki egységét
- Önazonosságunk védelme az állam alapvető kötelessége
- Országunk rendjét a nemzet együttműködésére alapítjuk
- Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva
 - felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért
 - elősegíti közösségeik fennmaradását, fejlődését
 - támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket;
 - egyéni és közösségi jogaik érvényesülését;
 - szülőföldön boldogulásukat;
 - együttműködésüket.

A nemzetpolitika stratégiai kereteiről 2011-ben elfogadott dokumentum rögzíti az autonómia támogatását:

A kisebbségi jogegyenlőség legteljesebb eszközrendszerét biztosító autonóm státusok elvben optimális rendezési kereteket kínálhatnak a szomszédos országokban élő magyar nemzeti közösségek belpolitikai helyzetének és anyaországi kötődéseinek rendezésére. Magyarország támogatja a külhoni magyar közösségek - területi és/vagy személyi-elvű autonómiáját. Elsősorban külhoni magyar pártoknak, a külhoni magyar társadalomnak kell megegyeznie egy autonómia-koncepcióban és az ahhoz vezető lépések, út kialakításában.

Népszámlálási adatok

Románia

- 977.450 magyar nemzetiségű vallotta magát magyar anyanyelvűnek.
- 2,48 millió ismeretlen nemzetiségű személyből kb. 4,5 %, azaz 111.822 fő lehet még magyar nemzetiségű = **1.113.973** (2011-hez képest 170 ezer körüli a csökkenés).

	2011	2022	Különbség	%
Népesség	20 121 641	19 053 815	-1 067 826	-5,31%
Nyilatkozott	18 884 831	16 568 889	-2 315 942	-12,27%
Román	16 792 868	14 801 442	-1 991 426	-11,86%
Magyar	1 227 623	1 002 151	-225 472	-18,37%
Roma	621 573	569 477	-52 096	-8,39%
Egyéb	242 767	195 819	-46 948	-19,34%
Nem nyilatkozott	1 236 810	2 484 926	1 248 116	+100,91%

Népszámlálási adatok

Szlovákia

- A 2021. évi adat 2013 fővel kevesebb, mint 2011-ben.

Nemzetiség	Szlovák	Magyar	Roma
Első helyen jelölt nemzetiség	4 567 547	422 065	67 179
Második helyen jelölt nemzetiség	55 496	34 089	88 985
Együtt	4 623 043	456 154	156 164
Anyanyelv	4 456 102	462 175	100 526

Népszámlálási adatok

Szerbia

- Vajdaság szintjén **13%-ról 10,48%-ra** csökkent.

	1991	2001	2011	2022
Magyar lakosság	343 800	293 299	253 899	184 442
Magyar lakosság aránya (%)	4,39	3,91	3,53	2,77

Népszámlálási adatok

Horvátország

- A 2021-es adatok szerint **10.315 magyar él Horvátországban.**
- Magyar anyanyelvűnek **7218 fő** vallotta magát **2021-ben**, míg **2011-ben** még **10 231.**

	2011	%	2021	%
Magyar	14048	0,33	10315	0,30
Magyar anyanyelvű	10231	-	7218	-

Népszámlálási adatok

Szlovénia

- 2011-ben **nem volt** hagyományos népszámlálás
- A 2002-es népszámlálás adatai alapján a **szlovéniai magyarok létszáma 6000 főre tehető**
- Egyesek azonban **10.000 fő körülire becsülik** az országban élő magyarság számát

Népszámlálási adatok

Kárpátalja

- 2011-ben **nem volt** hagyományos népszámlálás
- **Egy 2017-es felmérés** szerint a magyar nemzetiségűek száma 131 ezer fő lehet
- Ez alapján a magyarok száma **a 2001-es népszámláláshoz képest 21 ezer fővel, avagy 13,7%-kal csökkent.**

A nemzeti kisebbségvédelem javasolt alapelvei Európában

Szili Katalin – Kalmár Ferenc

1. A nemzeti kisebbségek ügye nem belügy, hanem európai ügy.
2. Az állampolgárság elválik a nemzeti identitástól.
3. A nemzeti kisebbségvédelem alapja az identitáshoz való jog.
4. Az identitás védelmének megvalósításához szükséges az egyéni, és mint a kollektív jogok biztosítása.
5. Egy állam területén élő nemzeti kisebbségek alkotó elemei az adott államnak.

! Az alapelveken túl a nemzeti identitás védelmének, mint ötödik generációs alapvető emberi jognak az elismerése.

Diploma Adreanum 1224

Bestätigung des "Goldenen Freibriefs" Adrean's II. von 1224 durch König Karl I. (1217)

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

Elérhetőség: katalin.szili@me.gov.hu

: <https://www.facebook.com/dr.katalin.szili>

LETÖLTHETŐ KISEBBSÉGI KALAUZOK:

Kárpátalja https://bzazrt.hu/wp-content/uploads/2022/02/Karpatalla_logek_220202_web.pdf
Erdély https://bzazrt.hu/wp-content/uploads/2022/04/Erdelyi_logek_220308_web.pdf
Felvidék <https://bzazrt.hu/wp-content/uploads/2022/05/A-felvideki-magyar-kozosseg.pdf>
Muravidék https://bzazrt.hu/wp-content/uploads/2023/07/BOOK_KSZ_23-1_WEB_003.pdf

A magyar identitás kialakulása

Kásler Miklós előadása

Nagyon köszönöm a feladatszabást, hogy a magyar identitás kialakulásáról beszéljek. Ennek azért van értelme, mert Szondi Lipót – talán a legemberibb pszichiáter, aki nem vetítette ki saját betegségét az egész emberiségre –, leírja a kényszersorsot, ami egyének, családok esetében bizonyított, de ugyanígy a nemzetek esetében is. A tétel úgy szól, hogy minden, ami történik egy nemzettel – ő még kromoszómáról beszélt – kromoszóma szinten beépül, és az újabb és újabb nemzedékekben ugyanazok a gondolatok, ugyanazok az események, a következmények értékelése jelennek meg. Ha ebből a megközelítésből nézzük azt, hogy a magyar identitást mi határozza meg, illetve megkérdezte Főtanácsadó asszony, van-e európai identitás, akkor én azt mondanám erre, hogy volt.

Mégpedig úgy alakult ki, hogy Európa egész különleges helyzetben volt, mert volt az ókori Görögország, ahol az emberi gondolkodás elérte az elérhető maximális szintet. Gondolok a három athéni filozófusra, gondolok az irodalomra. Homérosztól elindulunk, megírja az ösztönvilágot úgy, ahogy azt Szondi megfogalmazta, és szépen lassan, folyamatosan a különböző szerzőknél, Homérosztól kezdve Aiszküloszon, Szophoklészen keresztül leírják azt, hogyan humanizálódik az emberi gondolkodás. Szophoklész Antigonéja: a halottakat el kell temetni, Aiszkülosz Prométheusza már a közösségért vállal szenvedéseket, lehozza a lángot az égből, a tüzet az égből, hogy segítsen mindenkinek. Platón pusztán spekulatív eljut az egyistenhitig abban a világban, amikor a saját képmásukra teremtették meg az emberek a saját isteneiket, ugyanolyan gyarlók voltak, veszekedtek, háborúztak, féltékenykedtek, gyilkoltak stb. Tehát ez az európai identitás első alapja.

Az európai identitás második alapja, amikor megjelenik a kereszténység, amelyik generális választ tud adni minden egyes kérdésre. Hogy jött létre a világ? Hogy jött létre a teremtett természet? Hogy jött létre az ember? Az ember mit keres a Földön? Mi a célja? Sőt mi több, módszertant is kapott az ember. Ego sum via, veritas et vita. Én vagyok az út. Az úton menni kell, nem azzal a céllal, hogy eljussunk arra a szintre, ami az isteni minőséget jelenti, de legalább törekedjünk rá. Szondi azt mondja, hogy humanizálni kell az ösztönöket, és ha humanizáltuk, értékes az életünk, és az emberi élet végzi a szeretetet. A kereszténység pedig itt kezdődik. Itt érnek össze a gondolatok. Ehhez a kettős alaphoz minden egyes ország esetében a saját ősi tradíciói kapcsolhatók. A mi esetünkben egy rendkívül ősi kultúra, amiből körülbelül ezeregy száz évet ismerünk, illetve nagyon sokat tudunk róla azt megelőzően is tárgyi emlékek formájában, a zenénkben, a mondáinkban, legendáinkban, a népművészetünkben és az életszemléletünkben.

Itt jutunk el az identitás egyik legfontosabb leképződéséhez: ahhoz, hogyan gondolkodunk. Ezt nevezzük eszmetörténetnek. Utaltam arra, hogy megvan a mi saját filozófiánk, csak senki nem foglalta össze, és senki nem írta le. Ugyanígy megvan az életünket szabályozó rendszer, a jogrendszerünk, ami teljesen különleges az egész világon, ami a történeti alkotmányt jelenti, amelynek az alapja a Szent Korona eszme. A jogi megközelítésben arra támaszkodik, hogy mivel az ég és a föld egy egység, a Magyar Királyság azért archiregnum. Nem azért, mert régi, nagy, nemes, hanem azért, mert univerzális. Egyben látja a földet, és egyben látja az eget, elfogadja a mennyeknek a felsőbbségét, és leképezni akarja mindenféle vonatkozásban az istenit a földi ember életére. Az alap megközelítése a jogrendszerünkben az, hogy mivel az Isten képmására lettünk teremtetve, alkalmasak vagyunk arra, – és ez visszamegy szinte Arisztotelészig –, hogy eldöntsük, mi a jó, a rossz, ki a gonosz, a bűntelen, a hazaáruló, a patrióta, stb. Bizonyos dolgokról nem szabad vitatkozni, mint manapság, hogy az LMBTQ jó, meg létezik 26-féle emberi nem. Életem egyik legszebb élménye volt, amikor előterjesztettem, hogy szüntessék be a gendertanszékeket. A kérdés az volt, hogy meg lehet-e mondani, hogy ki a nő, meg ki a férfi. Mondtam, nagyon egyszerű. Ha

van y kromoszómája férfi, ha meg nincs, akkor nő. Minden többi valamiféle beteges, lelki vagy testi eltérés.

Hogyan nézett ki a másíknak az elfogadása, a másíknak a tolerálása a magyar eszmetörténetben, tehát a magyar gondolkodásmódban? Ha végígnézünk a történelmünkön, mindig mindenkit befogadtunk, kivétel nélkül mindenkit. Hét szabad ember megállapodott abban, hogy örökre kitartanak egymás mellett. A népvándorlás utolsó hullámai elérték Magyarországot, kunok, úzok, besenyők, Szent László mindegyíknak megkegyelmezett, ha felvette a kereszténységet. Amikor meghalt Zvonimir, az utolsó horvát király, Árpád-házi Ilonának a férje, testvére Szent László nem irtotta ki a horvátokat, nem vette el a jogaikat, hanem felemelte őket társországgként. Ugyanígy felemelte III. Béla Rámát, a déli melléktartományokat, a fia II. András Moldovát, Halicsot és Lodomériát. Halicsot és Lodomériát – ami ma Ukrajnának kereken a fele –, százötven év múlva Hedvig, Nagy Lajos lánya vitte jegyajándékként a litván nagyfejedelemnek, Jagellónak. Ukrajna hány éves? Százötven évről beszélek. A magyar gondolkodás nem az volt, hogy kiirtani, eltüntetni, háttérbe szorítani, hanem felemelni. Az összes melléktartomány megtarthatta a jogrendjét, a Szábor nyolcszáz éven keresztül ülésezett. Autonómiát kaptak a szászok, a jászok, a kunok, a székelyek stb. Az etnikumok, királyi városok és királyi vármegyék, tehát az autonómiák halmazából épült fel a Magyar Királyság. Mégis, ahogy Freising Ottó leírja, egy rendkívül határozott, erős központi hatalom volt, ami messze meghaladta a tipikusan feudális rendű Karoling-típusú nyugati államokat. Miért? Mert volt mögötte egy gondolat, ami összetartotta. Voltak lázongások az Árpád-korban vagy az Anjouk korában? A Horia-Cloșka, Crișán-féle lázadás volt tulajdonképpen az első a magyar történelemben. Nagyon sok harc volt, de nem ilyen jellegű. A magyar gondolkodásnak, a magyar eszmetörténetnek a kibomlása tulajdonképpen nyolc-kilencszáz éves folyamat, ami ezekre az alapokra épült fel: a hatalom megoszlása és minden ember egyforma. Soha nem hallott róla senki, hogy mit jelentett az ősiség törvénye. Azt jelentette, hogy minden bánya, föld, víz, folyó, levegő, az mind a Szent Korona tulajdona, amit az elvégzett érdemek, a megérdemeltség alapján a családok megkaphattak, és megtarthatták a hasznait, nem a birtokot, hanem a birtok hasznát egészen addig, amíg méltatlanná nem váltak, vagy ki nem haltak. Ez nemcsak a nemességre volt jellemző, hanem a királyra is. Három-négy királyt tudnék felsorolni, aki elvesztette a méltóságát, méltatlanná vált és detronizálták. Első volt Orseolo Péter. Ebből mi következik? Hogy 1848-ban azt a jogot szüntették meg, hogy mindenki megtarthatja a méltányosság alapján a birtokát. Mindenki földhöz juthatott Magyarországon pénzügyi alapon, előtte nem. Előtte úgy lehetett valaki magyar föld használója, nem birtokosa, használója, ha a magyar nemzet tagja volt. Ha a diéta elfogadta, honosította pl. a Chanel grófokat, Pallavicinieket és még lehet folytatni.

Amikor arról beszélünk, hogy mi az, ami minket összeköt, akkor elsősorban gondolat köt össze bennünket, értelemszerűen a nyelv, a tradíció, a kultúránk, ami megint csak ezer gyökerű, megint mindenkit befogadott, senkit nem zárt ki, de a magyar gondolkodás az a hihetetlen érték, amelyik rendkívül kreatív, rendkívül érdekes. Itt vannak-e az UFO-k? Itt vannak, úgy hívják, hogy magyarok, de ezeket mind ismerjük. De az a gondolat, hogy nekünk itt van a helyünk, itt kell a céljainkat elérni, sírod ápol, s eltakar, alapvető gondolatok, ezek tartják össze a magyarságot. Az egyetemek képezhetnek bárkit, tudhat mindent, még osztani, szorozni is tudhat egy matematikus, de ha nem érzi a magyarságát, úgy húzza el a csíkot, hogy soha nem látjuk. Tehát ezekre kell koncentrálni.

Egy civil szervezet lehetőségei a nemzetegyesítés kapcsán

Heizler Norbert előadása

Előadásom keretében megpróbálom a CÖF tevékenységének tükrében bemutatni, hogy mik is egy civil szervezet életében azok a lehetőségek, amelyekkel a határon inneni és túli magyarságot össze tudja tartani.

Három fronton lehetséges a nemzet megőrzése:

- civil szervezetek,
- tudományos kutatások,
- más nemzetekkel összefogás terén.

Fejtsük ki egy kicsit részletesebben.

Civil szervezetek

A civil szervezeteknek, mint helyi közösségek intézményesült formáinak erőforrásokra van szüksége. Ilyen erőforrás a helybeli lelkes emberek, akik idejüket és energiájukat „teszik bele” a szervezetbe. A másik erőforrás a pénz. Enélkül nem tudnak működni. A jelenlegi kormány lehetőséget biztosít évek óta a határon túli magyar civil szervezeteknek is anyagi támogatásra. Ez feltétlenül szükséges, hiszen elenyésző forrásokat biztosítanak határon túl ezen szervezeteknek. Önmagában egy hazai forrásból támogatott közösség „rezervátum” lenne, emiatt szükséges hálózatba foglalni a teljes magyarságot határon innen és túl. Vagyis bekapcsolódni a közös vérkeringésbe. Itt külön érdemes kiemelni a kulturális-hagyományőrző és a sportegyesületeket, melyeket a későbbiekben részletesebben bemutatok.

Tudományos kutatások

Egy nemzet akkor tud erős lenni, ha ismeri a gyökereit: a történelmét, a hagyományait, a származását-őstörténetét az identitás megalapozására és megerősítésére. Ennek a tudományos kutatómunkának kiváló úttörője a Kásler professzor által vezetett Magyarországtudó Intézet.

Más nemzetekkel összefogás

Európa csak akkor tud európai maradni, ha minden nemzet kiáll saját magáért, a zsidó-keresztény kultúrájáért és múltjáért. Identitásunk megvédésének egyetlen útja, ha a nemzetek összefognak és megvédik magukat és egymást. Ilyen lehetőség, talán a legerősebb, a V4-országok között lehetséges, ezen belül is érdemes megemlíteni a lengyel-magyar barátságot, melynek jó példája a hosszú évekre visszanyúló „csereprogramunk”. Ennek keretében március 15-én és október 23-án a lengyel „Gazeta Polska” klubok közössége vett részt Magyarországon a nemzeti ünnepen, míg a CÖF szervezésében több száz magyar ember utazott el együtt ünnepelni november 11-én a Lengyel Függetlenség Napjára. EuCET-kezdeményezésünk ennek a védekező mechanizmusnak az elindítására és erősítésére jött létre, a nemzetállamok védelme érdekében, civil kezdeményezés keretében.

Van egy-egy esemény, amelyen keresztül közel tudjuk hozni egymáshoz az embereket, és vannak évekig, akár évtizedekig tartó folyamatok is. Az eseményeket illetően, ami a „legnagyobb szó”, az az általunk szervezett Békemenet. Az a több százezer ember, aki ezen részt vesz, érzi, hogy „egy vérből valók vagyunk”, hogy összetartozunk, hogy mindenki, aki együtt vonul az utcán, bizonyos értelemben a testvérünk. De ugyanígy egy közös utazás a történelmi régiókba, ahol találkozunk helyiekkel. Fontosak a találkozások, a beszélgetések, a közös múlt felelevenítése. Lehet Trianon gyászán keseregni (joggal!), de nekünk az a feladatunk, hogy a mai világot minél mélyebben megéljük és a jövőt alakítsuk! Nagyszerű élmény volt, amikor több alkalommal is Lengyelországba utaztunk, több busszal, az ország minden tájáról, még határon túlról is. Itt még szorosabban megtapasztalhattuk, hogy együvé tartozunk.

És ha már a lengyel utakat említettem, érdemes arról is szólni, hogy a nemzet összetartását, egyesítését külső hatások is erősíteni tudják. A traumák is bizonyos ideig erőt tudnak adni, de valljuk, hogy a pozitív impulzusok hosszabb ideig fejtik ki hatásukat. Fontos, hogy ne csak mi magyarok fogjunk össze, hanem a többi nemzet is. A nemzetek! Minden áron meg kell őrizni a nemzetek Európáját, hiszen ez a kontinens kultúrájának múltja, a jelenben igen nagy támadás alatt állnak a nemzetek..., a jövőt pedig még nem ismerjük. Mi is alakítjuk a jövőt, tehát tennünk kell lehetőségeinkhez mérten, vagy még azon felül is, hogy az értékrendünk, a hagyományaink megmaradjanak, ezzel biztosítva kultúránk, nemzetünk megmaradását! Ezt a célt szolgálja az EuCET-kezdemenyezésünk is, melyre Európa 15 országából érkeznek novemberben neves civil előadók, akik az EU intézményrendszerének reformját egy minden eddiginél nagyobb népi beleszólást biztosító, a szubszidiaritáson és a népfelség elvén alapuló rendszerben történő folytatásként képzelik el.

Elemezzük egy másfajta tematika alapján a magyarság megőrzésének lehetőségeit.

Globális problémákra lokális válaszok kellenek. A nemzetegyesítést elsősorban határon belül kellett elkezdni. A rendszerváltást követően erre 2010 után került sor. Az első kétharmadot érő választáskor kezdtük elhinni, hogy ez megtörténhet. Ma már elmondható, hogy az ország kétharmada már tudja, Wass Albert szavai szerint, hogy együtt erő vagyunk, szerteszét gyöngeség. Lelkileg, szellemileg készen állunk arra, hogy meghaladjuk Trianont.

Meghaladni Trianont – „2004. december 5-ére sokan úgy emlékeznek, mint a második, önkéntes 'Trianonra' – fogalmazott később Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács ügyvezető elnöke.

2004. december 5-e – Fekete betűs napja a rendszerváltás utáni történelmünknek. A kettős állampolgárságról szóló népszavazáskor „lemondunk” a határon túl élő magyarjainkról.

„Ez a lépés olyan, mintha az amerikaiak japánokkal készítették volna a Hirosimára ledobott atombombát” – mondta Szijjártó Péter. „Meglett férfiak zokognak a kagylóba, és egymást érik az elkeseredett hangú sms-ek. Kisül a szemem a szegénytől, hogy magyar tagadja meg a magyart” –, írta akkor valaki, más meg arról számol be, hogy „gyászol a lelke”. A szegyenünk mellett akkoriban a jobb érzésű emberek bocsánatkérése mellett megjelentek Gyurcsány-mémek is – „Légy gazember, szavazz nemmel. Ha kétszer nemmel szavazol december 5-én, 20 évesre cseréljük öregeskedő feleségedet! Amíg a készlet tart.”

Állampolgársági eskük – Határon túli magyarjaink zöme letette az esküt. És már Marco Rossi, a magyar labdarúgó válogatott szövetségi kapitánya is magyar állampolgár. Ezzel is össze tudjuk tartani a nemzetet, hogy mindenki magyar állampolgár, ezáltal egyenrangú felek, azonos jogokkal, éljenek akár a határon innen, akár a határon túl.

Írd alá – Több mint 25 őshonos nemzeti kisebbség él az uniós tagállamokban. A Székely Nemzeti Tanács által indított kezdeményezés azért indult, hogy az Európai Unió központi szervei kiemelt figyelemmel kezeljék a nemzeti régiókat, az őshonos nemzeti kisebbségeket, továbbá az őshonos kisebbségek közvetlenül is részesülhessenek az EU kohéziós forrásaiból nyelvük, kultúrájuk megőrzéséért.

Sport – Dunaszerdahely és Sepsiszentgyörgy futballcsapatainak sikere nem értelmezhető az anyaország segítsége nélkül. Stadionépítések, világszínvonalú sportesemények helyszíne lettünk. A sport nemcsak testedzés és mások számára szórakozás. Összetartozást épít, csapattá kovácsolja a nemzetet, emeli a lelki erejét. Nagy hangsúlyt kell fektetni azokra a civil szervezetekre, melyek valamely sport köré gyűjtik az embereket, legyen szó bármelyik sportegyesületről, hiszen ők azok, akik a közösséget építik a sport köré.

Kultúra – Megőrizni a kultúránkat, ez is az egyik alapja a nemzettudat megőrzésének és megélésének. A kultúrában egy másik fontos szempont a láthatóság. A Nemzeti Színház

szervezésében zajlott a Madách Nemzetközi Színházi Fesztivál, a MITEM, most ősszel, nyáron pedig 160 ország részvételével a Színházi olimpia világraszóló eseménye, melyek egyik fontos célja felkerülni a vezető nyugati lapok címlapjára, hírt küldeni a világba a magyarságról, a magyar értékekről, magyar történelemről és kultúráról!

A Kárpát-medencei összetartozás bizonyítására ott van Tusványos, ahová minden évben elmegy a miniszterelnök, ami igen jelentős szimbólummal bír a határon túli magyarság összetartozása ügyében. Bőjte Csaba testvér gyerekeinek gyűjtést szervezett a Duna és a Kossuth Rádió a *Jónak lenni jó* tévéműsorban. De van még tennivaló bőven, nagyobb figyelmet kellene a Felvidékre fordítani, hogy a nemzeti alapon való politizálás végre eredményre vezessen! Népszerűek a Dalversenyek, a Röpiülj páva, majd napjainkban a Fölszállott a páva a tehetségkutatás könnyű műfajában nem csak szórakozási lehetőséget biztosít a tv-nézőknek és a közönségnek, hanem a kultúrát, hagyományokat közvetíti, valamint bemutatja és megismerteti az összmagyarság különböző helyről érkező tagjait. A népdalkörök, hagyományörző egyesületek feladata itt is igen jelentős!

Oktatás – Nincs érettségizni vágyó diák, aki kötelezően ne járna a határon túli magyar lakta területen. Ez óriási lépés! Egymás megismerése, a nyelvi érdekességek felfedezése és az egymásra találás öröme testközelből megélt egyesítés. Itt is intézmények és civil szervezetek működnek közre a csereprogramban.

Tudomány – Két Nobel-díj egy hét alatt! Senki nem állítja, hogy kánaáni az oktatás helyzete, de mi a helyzet a tudomány területén? Ott is nagy átalakítást végeztek még Kásler miniszter úr minisztersége alatt. A Tudományos Akadémia és társintézményei ennek hangot is adtak. De beszéljünk a Magyarságkutató Intézet munkáiról. A múlt ismerete kovácsoló erővel bír! Hunyadi-kutatás, árpádkori temetők kutatása, magyarul tudományos eredmények az összetartozásunk tükrében. Engedik-e a hazaiak számára a kutatást határon túl? Engedik-e történelmünk megismerését a Trianon által elcsatolt területeken?

A Rákóczi Szövetség – Tanulmányi kirándulások, egész évben programok, melyeken találkozhatnak és ismerkedhetnek a határon inneni és túli fiatalok. A háborúból megpróbálunk kimaradni, de abban az értelemben nem tudunk, hogy a humanitárius segítséget keresztényi kötelességünk megadni a hozzánk fordulóknak számára. Több millió ukrán hagyta el országát, hozzánk is szép számban érkeznek a mai napig, többen tovább utaznak, sokan itt maradnak. Nekik óvodai, iskolai ellátást biztosítunk. Mindezt erőn felül, hiszen az EU fegyvereket küld Ukrajnába, gyilkolásra költi az európaiak pénzét, a humanitárius feladatokra a magyar kormány költ. Az ukránokat szó szerint kivéreztetni, bennünket meg anyagilag akar ellehetetleníteni.

Gazdaság – Stratégiai feladat a Kárpát-medence gazdasági értelemben való egyesítése. Előfeltétele minden más együttműködésnek. Ha létrejön, nem lehet riogatni az anyaországokat 23 millió románnal, akik elveszik az itteniek munkáját. Ilyen egyszerű ez! Trianon soha nem múlik. Míg magyar él a világon, addig igényt tartunk a múltunkra, az épített környezetünkre, a szellemi javainkra, a Házsongárdi temetőnkre. De míg román él a világon, addig az úzvölgyi temetőt tele akarják „sírozni” román katonákkal. Tisztában kell lennünk, a Kárpát-medence, mint földrajzi egység akkor is létezik, ha a határokat össze-vissza átrendezgetik.

Garanciák a békés együttélésre? – Vajon lesz-e valaha béke Ukrajnában? Vajon lesz-e magyarveréstől mentes Szerbia? Törekedjünk a békés együttélésre, miközben őrizzük meg magyar identitásunkat!

Hídepítés – egy szimbólum, de a rokonlátogatást is szolgálta direktben. Építsünk határokon átívelő hidat a nemzet egybentartása érdekében. A híd nem elválaszt, hanem összeköt minket.

5 Család és népesedés

Összefoglaló

Készítette: *Balászházy Imre*

Az október 14-én, szombaton délután 13:45 – 15:30 között megtartott szekcióban három előadás hangzott el, majd ezeket panelbeszélgetés követte. A szekció levezető elnöke *Balászházy Imre* volt.

A szekció előadói a következők voltak: *dr. Beneda Attila*, családjegyekért felelős helyettes államtitkár, Kulturális és Innovációs Minisztérium; *Engler Ágnes*, tanszékvezető egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, valamint a KINCS (Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért) által létrehozott Neveléstudományi Kutatóközpont vezetője; *Balászházy Imre*, Professzorok Batthyány Köre Családjegyi és Demográfiai Munkacsoportjának vezetője. A kerekasztal további résztvevői: *dr. Szili Katalin*, miniszterelnöki főtanácsadó és *Kollár Lajos*, a Professzorok Batthyány Körének elnöke voltak.

Dr. Beneda Attila beszámolt a Kormány család- és demográfiaipolitikájának fontosabb eredményeiről. Például bemutatta, hogy a házasságkötések éves száma 2010-től megduplázódott, az abortuszok száma megfeleződött és a válások száma háromnegyedére csökkent napjainkra. A teljes termékenységi arányszám 2011-ben 1,23 volt és 2022-ben 1,52-re növekedett, pedig a szülőképes nők száma egyre csökken. Az eddigi intézkedések eredményei Európában egyedülállóak, de a demográfiai fordulathoz nem elegendőek. Ezért mostantól a Kormány új programot indít: a Családpolitika 2.0-t, és demográfiai kerekasztalt hoznak létre, hogy minél nagyobb eséllyel belátható időn belül eljuthassunk a demográfiai fordulathoz, azaz elérjük a népesség fenntartásához szükséges 2,1-es teljes termékenységi arányszámot.

(*Dr. Beneda Attila előadásának szövege jelen összefoglaló után következik.*)

Engler Ágnes beszélt a Kopp Mária által a Népesedési Kerekasztalon belül létrehozott Családi Éltre Nevelés Munkacsoport tevékenységéről és eredményeiről, valamint a KINCS-ben és a Debreceni Egyetemen folyó vonatkozó kutatásokról és képzésekről. E kutatásokban többek között felmérték a párkapcsolatok stabilitásának feltételeit, illetve továbbra is igazolták a magyar társadalom családcentrikus gondolkodását. Előadásában rámutatott a felelős felnőtt életre történő felkészítés szükségességére, amelyben a szülőket a köznevelésben, a különböző szakmai szervezetekben, a civil szervezetekben és a tudományos életben tevékenykedő szakemberek segíthetik.

(*Engler Ágnes előadásának slide-show-ja jelen összefoglaló után következik.*)

Balászházy Imre a demográfiai fordulat eléréséhez szükséges új szempontokat sorolt fel. Hangsúlyozta, először észre kell vennünk, hogy az alapprobléma nem a demográfiai válság, az csak egy tünete a sokkal általánosabb családi élet válságának, amit szándékosan idéztek elő azok, akik le akarták és akarják bontani a családot, valamint a kereszténységet már közel 300 éve. Ha ezt nem vesszük észre, akkor valószínűleg nem fogjuk megtalálni a demográfiai válság alapvető okát. Természetesen a családot lebontani óhajtó oldal nem ott fogja keresni a demográfiai válság okát, ahol az megtalálható. Az előadó megemlítette két könyvét, amelyek egyike a demográfiai válság alapvető okait, a másik a megoldási lehetőségeit mutatja be.

(*Balászházy Imre előadásának slide-show-ja jelen összefoglaló után következik.*)

Az előadásokhoz hozzászóltak a panelbeszélgetés résztvevői.

Szili Katalin elmondta, hogy a globális világ teljesen ellenkező demográfiai problémával küzd. A Föld lakossága elérte a 8 Mrd-t (pl. 1950-ben 2,5 Mrd volt). Már most 1,75-szörösen használjuk a Földet, ahhoz képest, amennyit az fenntarthatóan elbír. Ha úgy élne mindenki, mint az USA-ban,

5 Földre lenne szükség. Ugyanakkor a nyugat-európai országokban munkaerőhiány van. Egy néhány évvel ezelőtti tanulmány szerint 3-5 millió bevándorlót kell behozni országonként, hogy elegendő munkaerő legyen, ami egyben nagy identitásproblémát fog okozni, továbbá biztonsági kockázatot rejt. A biztonság már ma is igen fontos faktor a demográfia alakulásában, nagyon sokan azért nem vállalnak gyereket, mert háború van, sőt a világháború árnya is fenyeget. Ma számos háborús gócpont van a világban! Rámutatott a fiatalok közötti elidegenedés problémájára is. Kivándorlás is van, mert szabad a mozgás, ami jó dolog, az a kérdés, hogy jönnek-e vissza.

Engler Ágnes Szili Katalin kérdésére válaszolva elmondta, valóban minél hamarabb, már az óvodáskortól el kell kezdeni a családi életre nevelést az életkori sajátosságoknak megfelelően. A Népesedési Kerekasztal javaslatára bekerült a családi életre nevelés a kerettantervbe, ám ez csak lehetőség, amivel az iskolák élhetnek. További erre dedikált óra megterhelő lenne az egyébként is magas óraszámok miatt, ezért inkább tanórán kívüli tevékenységként célszerű beiktatni, vagy tárgyakba integrálni ezen ismereteket. Megjegyezte, hogy eddig inkább az egyházi intézmények éltek a lehetőséggel. A felsőoktatásban szabadon választott tárgyként jelennek meg ezek a felnőtt életre felkészítő ismeretek, a pedagógusképzésben pedig különösen fontos ez a képzés. *Szili Katalin* külföldi magyarokkal kapcsolatos kérdésére a „Köldökszínór”-programot említette. Hozzátette, hogy saját felméréseik is igazolják a fiatalok körében meghatározó klímaszorongás jelenségét.

Kollár Lajos egyetértett, hogy a szexuális szabadosság rossz hatással van a demográfiára, de csak az egyik és még csak nem is a legnagyobb faktor. A bizonytalanság, szorongás, negatív információáradat feszültté teszi az embereket. A heteroszexuális szabadosságnál sokkal jelentősebb hatású az LMBTQ térhódítása, amely megfertőzi a gyerekek lelkét. Felgyorsult, hektikus világunkban a teljesítménykényszer és hasonló okok miatt a 40-45 éves férfiaknál az impotencia meredeken megnövekedett. Ezeket a szellemi fertőzéseket veszélyesebbnek tartja és a demográfiára vonatkozó hatásukat jelentősnek. A problémák komplex kezelését javasolta.

(Az összefoglaló a szerző saját feljegyzései alapján készült.)

Új kihívások a magyar családpolitikában

Dr. Beneda Attila előadása

Teljes termékenységi arányszám Európában és Magyarországon

Fontos eredmény, hogy nemzetközi összehasonlításban 2010 óta Európában nálunk nőtt legjobban (+22%) a gyermekvállalási kedvet mutató teljes termékenységi arányszám, így meghaladtuk az uniós átlagot (amely viszont csökkent 2010-hez képest). Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy *ha a gyermekvállalási kedv a 2011-es mélyponton (1,23) maradt volna, akkor az elmúlt 11 évben 160 ezerrel kevesebb gyermek született volna*, mely egy Szeged méretű város lakosságának felel meg.

A teljes termékenységi arányszám és a magyarországi családtámogatási rendszer, 2010-2022

A gyermekvállalási kedvet mutató, *teljes termékenységi arányszám* alakulása sosem volt független az adott időszakban jellemző családpolitikai intézkedésektől. Látható, hogy a kifejezetten megszorító jellegű, családellenes intézkedéseket követően (pl.: Bokros-csomag) mindig jelentősen zuhant a gyermekvállalási kedv.

A 2010-es családbarát fordulatot követően bevezetett *pronatalista* jellegű intézkedések hatására azonban *ezt az arányszámot sikerült növelni, majd egy stabil, magasabb szinten tartani*. Látható, hogy a gyermeket vállaló és nevelő szülők várakozásaiba beépültek az elmúlt 10-12 év családpolitikai intézkedései, számolnak ezekkel, és ezáltal *tartósan magasabb szinten tud maradni a gyermekvállalási kedv*, mint 2010 előtt (az akkor jellemző 1,2-1,3 helyett mára 1,5-1,6-os szinten).

Ezek tehát *nemcsak kampányszerű* lépések voltak, amelyek ideig-óráig ösztönözték volna a több gyermek vállalását, de nem értek volna el tartós hatást, hanem bebizonyosodott, hogy *hosszú távon is hatnak*. Ezt igazolja az is, hogy az olyan *külső sokkok*, mint a Covid-járvány vagy az ukrajnai háború gazdasági következményei *sem vetették vissza érdemben a termékenységet*, hiszen a TTA idén is a tavalyihoz hasonló szinten alakul.

Intézkedéseink rendszere

A fő célunk az, hogy *minden vágyott gyermek megszülethessen*, a családok biztonságban, a saját otthonukban élhessenek, a fiatalok itthon boldogulhassanak.

A családok segítése érdekében ezért célzott és rugalmas támogatási rendszert hoztunk létre, mely *az életút minden egyes szakaszában képes segítséget nyújtani*. Ezek részét jelentik az alábbiak:

- *családalapítást ösztönző támogatások* (pl.: babaváró támogatás, lakástámogatások, első házasság kedvezménye, 25 év alatti fiatalok szja-mentessége, 30 év alatti anyák szja-mentessége, lombikprogram bővítése),
- *kora gyermekkorhoz kapcsolódó támogatások* (pl.: CSED, családi kedvezmény, négy- vagy többgyermekes anyák szja-mentessége, diákhitel-tartozásokhoz nyújtott kedvezmények gyermekvállalás esetén),
- *iskoláskorú gyermeket nevelő családok támogatása* (pl.: ingyenes tankönyv, Erzsébet-táborok, tehetséggondozás a Nemzeti Tehetség Program révén),
- *fiatalokat érintő támogatások* (pl.: KRESZ-vizsga és -tanfolyam díjának megtérítése, ingyenes nyelvvizsga),
- *idősek ellátása* (pl.: Nők40, Demencia Akcióterv, aktív idősödés segítése).

Intézkedéseinkkel a családokat a teljes életútjuk során segíteni kívánjuk: a családalapítás előtt álló fiataloktól kezdve a gyermekeket vállaló és nevelő szülőkön át az idősekig minden korosztály számára támogatást nyújtunk, és ezt a jövőben is folytatni, valamint bővíteni kívánjuk.

A családokra fordított kiadások alakulása 2010-2023 között, illetve a többlet 2010-hez képest

2023-ban 3 357 milliárd forintot – a GDP 4,3%-át – szánja a kormány a családokra. Ez közel 600 (579) milliárd forintos, 21%-os többlet az előző évhez képest (ha az egyszeri szja-visszatérítést a tavalyi évben nem vesszük figyelembe). 2010-hez viszonyítva pedig már három és félszeresére növeltük a családokra szánt források összegét.

Születésszám, teljes termékenységi arányszám (TTA) és szülőképes korú nők számának alakulása

A már többször hivatkozott teljes termékenységi arányszám (TTA) egy olyan mutató, amelyben megjelenik a korstruktúra változása is, ezért realisabban írja le a népesedési folyamatokat, mint a születésszám változása önmagában. Mind a policy-elemzésekben, mind a demográfiai kutatásokban leggyakrabban a TTA-t használják Magyarországon és külföldön egyaránt, a többi között azért, mert így nemzetközileg is jól összehasonlíthatóak a folyamatok. Ezért *mi továbbra is ezt a mutatót figyeljük kiemelten a szakpolitikai döntéshozatal előtt.*

Önmagában ugyanis a születésszám változása sokszor téves következtetéseket enged levonni, hiszen sokan nem teszik mellé a 15-49 éves szülőképes korú nők számának változását. Márpedig, ha demográfiai szempontból vizsgáljuk, akkor az *elmúlt évtized születésszám-növekedése Magyarországon egy folyamatosan és erőteljesen csökkenő gyermekvállalási korú népesség mellett következett be.*

Az elmúlt 12 évben (2010-2022 között) folyamatosan – 2022-re 21%-kal, vagyis közel 300 ezer fővel – csökkent a 20-39 éves nők száma. A születések száma ugyanakkor összességében 0,4%-kal nőtt 2011-hez képest, tehát *jóval kevesebb nő több gyermeket szült.* Ennek pedig komoly szerepe van a népességfogyás elleni küzdelemben. Ezt a többi között a 2010 óta bevezetett *családbarát intézkedéseknek/támogatásoknak köszönhetően elért kedvező fordulatot ugyanakkor sajnos beármýékolják a világméretű koronavírus-járvány negatív hatásai. A pandémia alatt két éven keresztül átlagosan mintegy 10%-kal emelkedett a halálozások száma, ami viszont értelemszerűen kedvezőtlenül hatott a népességszám alakulására.*

Minden nehézség ellenére azonban a kialakult európai energiaválságban, az ukrán-orosz háború okozta nehéz gazdasági helyzetben is *elköteleztük magunkat a magyar családok és családtámogatási rendszerünk mellett.* Célunk továbbra is a gyermeket vállaló és nevelő szülők támogatása, anyagi helyzetük javítása, tehát folytatjuk, és ahol tudjuk, bővítjük, korrigáljuk, illetve adott esetben célzottabbá tesszük családtámogatási programjainkat.

Jól mutatja ezt az is, *hogy egy-egy új intézkedés bejelentését vagy bevezetését követően jelentősen emelkedik a gyermekvállalási kedv és a születésszám.*

Egyensúly a család és a munka között

A Kormány folyamatosan azon dolgozik, hogy a *nőknek ne kelljen választaniuk a gyermekvállalás és a munkahelyük között,* ennek érdekében a többi között az alábbi intézkedésekkel igyekszünk támogatni a család és a munka közötti egyensúly megteremtését:

- *Bölcsődei ellátás rendszerének folyamatos fejlesztése, férőhelyek bővítése.*
- *Nagyszülői GYED:* A Családvédelmi Akcióterv keretében 2020-tól bevezetett nagyszülői GYED lehetőséget biztosít arra, hogy a nagyszülők tevékeny segítséget tudjanak nyújtani gyermekeiknek az unokák gondozásában, nevelésében, így az édesanyák (szülők), ha szeretnék, korábban is vissza tudnak térni a munka világába. Ugyanakkor a bölcsődei férőhelyek bővítése is folyamatosan zajlik annak érdekében, hogy minden kisgyermekes szülő, aki szeretné, bölcsődében tudja elhelyezni gyermekét.

▪ *GYED extra:* A 2014-ben bevezetett GYED Extra intézkedéscsomag tette lehetővé azt, hogy a szülők a GYED és a GYES folyósítása mellett időkorlátozás nélkül folytathatnak keresőtevékenységet, először a gyermek egyéves, majd 2016-tól immáron fél éves korától.

▪ *Munkahelyvédelmi Akció*

▪ *44 munkanap szülői szabadság biztosítása*

▪ *Gyermek után járó pótszabadság biztosítása*

▪ A kisgyermeket nevelő szülők kérésére *kötelező részmunkaidős foglalkoztatás biztosítása*, melynek köszönhetően a kisgyermekes munkavállalók jelenleg a gyermekük 4 éves koráig, a nagycsaládosok pedig a legkisebb gyermekük 6 éves koráig kérhetik azt, hogy a munkáltató részmunkaidőben foglalkoztassa őket.

▪ *+1: 10 munkanap apasági szabadság biztosítása.*

A kisgyermekes szülők foglalkoztatását segítjük elő azzal is, hogy a *gyermekgondozási ellátások (GYES, GYED, GYET) folyósítása alatt*, vagy ezeknek a juttatásoknak a lejártát követően munkába álló szülő után a munkáltatók szociális hozzájárulási adójukból (*SZOCHO*) *kedvezményre* lehetnek jogosultak (2 évig a minimálbérig mentesség, +1 évig 50%-os kedvezmény), a három vagy több gyermeket nevelő anyák esetén pedig még hosszabb a kedvezményre jogosító időtartam (3+2 év).

Meglévő intézkedéseink 2023-ban

A legfontosabb számunkra továbbra is a 2010-ben meghirdetett *családbarát fordulat szellemiségének folytatása* és az elért eredményeink megtartása. A kormány családpolitikai intézkedéseivel arra törekszik, hogy *minden anyagi és egyéb akadályt elbárítson a fiatalok családalapítása előtt, emelje a gyermeknevelés presztízsét, és támogassa a családbarát értékrend elfogadását és valós megélését.*

Fontosnak tartjuk a *házasság intézményének védelmét*, amelyet a magyarok nagy része is támogat. Kutatások is bizonyítják, hogy a házasságok tartósabbak és azokban több gyermek születik, ezért kiemelten ösztönözzük a házasságkötést, illetve *egyes támogatásokat kifejezetten csak a házasoknak tettünk elérhetővé.*

A gyermekvállalás szempontjából fontos *a családok lakhatási helyzetének javítása*, a saját otthonhoz jutás, illetve a lakáskörülmények jobbításának támogatása.

Célunk továbbá, hogy a *gyermekáldás miatt ne kerüljenek anyagilag rosszabb helyzetbe* a családok, sőt kifejezett célkitűzésünk, hogy anyagilag is megérje gyermeket vállalni, a gyermekes családok egy főre eső jövedelme legalábbis elérje, sőt lehetőleg meg is haladja a gyermeket nem nevelőké.

Kiemelt figyelmet fordítunk a nehéz élethelyzetben lévő családokra (tartós betegséggel és fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők, egyszülős, szegénységben élő, termékenységi problémával küzdő családok).

A gyermekvállalás segítése érdekében létrehozott célzott és rugalmas családtámogatási rendszer *részét képezi az örökbefogadó családoknak nyújtott támogatások köre is*, így például:

▪ *a családalapítást segítő támogatások* (pl.: babaváró támogatás, lakástámogatások, 30 év alatti anyák szja-mentessége),

▪ *a gyermeket örökbefogadó szülőket is megillető*, a gyermekkorhoz kapcsolódó támogatások igénybevételének lehetősége (pl.: CSED, GYED, családi adó- és járulékkedvezmény, négy- vagy többgyermekes anyák szja-mentessége, diákhitel tartozás engedmények gyermekvállalás esetén),

▪ *az örökbefogadó szülőknek szóló külön támogatási forma, az örökbefogadói díj (ÖFD)*, ami a kétévesnél idősebb gyermeket örökbefogadó szülőket segíti abban, hogy a gyermekükkel mintegy fél évet otthon tudjanak tölteni a gyermek beilleszkedése érdekében.

A gyermekvállalás segítése érdekében célzott és rugalmas családtámogatási rendszert hoztunk létre. Ezek részét jelentik:

- *a fiatalokat, fiatal párokat érintő támogatások* (pl.: 25 év alattiak szja-mentessége, első házasság kedvezménye, KRESZ-vizsga tanfolyami díjának megtérítése, ingyenes nyelvvizsga),
- *családalapítást, gyermekvállalást ösztönző támogatások* (pl.: babaváró támogatás, lakástámogatások, 30 év alatti anyák szja-mentessége, lombikprogram bővítése),
- *kora gyermekkorhoz kapcsolódó támogatások* (pl.: CSED, GYED, családi adó- és járulékkedvezmény, négy- vagy többgyermekes anyák szja-mentessége, diákhitel-tartozás engedmények gyermekvállalás esetén),
- *iskoláskorú gyermeket nevelő családok támogatása* (pl.: ingyenes tankönyv, gyermekétkeztetési kedvezmények, Erzsébet-tábor, tehetséggondozás),
- *idősek ellátása* (pl.: Nők40, Demencia Akcióterv, aktív idősödés segítése).

Demográfiai helyzetkép Magyarországon

A 2010 és 2022 közötti tízének éves időszakban a népesedési folyamatokban számos tekintetben sikerült kedvező változást elérni.

A gyermekvállalási kedv az 1,25-ös szintről 2022-re több mint ötödével (22,0%-kal), 1,52-re emelkedett. Ugyanakkor mivel a termékeny korú nők száma ezalatt jelentősen (a 15-39 éveseké mintegy ötödével) csökkent, ehhez képest az élveszületések száma kétszeresében, 2,0%-kal visszaesett, 90 ezerre 88 491-re.

A halálozások száma közel 6 ezer fővel (4,6%-kal) emelkedett. Mivel a halálesetek száma lényegesen meghaladta az élveszületéseket, a természetes népességfogyás üteme tovább gyorsult (19,5%-kal) 47 955 főre.

A családalapítási kedv, a házasságkötések száma jelentősen fellendült: míg 2010-ben 36 ezer pár kötött házasságot, addig 2022-ben közel 64 ezren, azaz mintegy 28 ezerrel (80,1%-kal) többen, ami komoly siker, és egyértelműen a házassághoz kötött családtámogatások körének bővítésével függ össze. A válások száma 24 ezerről 17 695-re, 25,9%-kal csökkent.

A terhességmegszakítások száma 40 ezerről 22 ezer alá, azaz 46,2%-kal – közel felére – mérséklődött.

A családi életre nevelés preferenciája a KINCS kutatások tükrében

Engler Ágnes előadása

A családi életre nevelés preferenciája a KINCS kutatások tükrében

Prof. Dr. Engler Ágnes

Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért

Debreceni Egyetem

Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

Prof. Dr. Kopp Mária (1942-2012)

- Orvos, pszichológus, az MTA doktora
- SOTE Magatartástudományi Intézet (1993)
- Népesedési Kerekasztal (2009)
- Három Királyfi, Három Királynő Mozgalom (2009)

Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért

Család- és népesedéspolitikai kormányzati háttérintézmény, alapítva: 2018.

Fő feladatok: szakpolitikai orientáció, döntések előkészítése, hatáselemzés

Tevékenységi körök:

- Kutatás
- Szakpolitikai elemzés
- Nemzetközi kapcsolatok
- Családtudományi Szakmai Kollégium (8 egyetem, 22 kutató)
- Egyetemi együttműködések (6 egyetem)

Egyetemi együttműködések

• Budapesti Corvinus Egyetem• Debreceni Egyetem• Eötvös Loránd Tudományegyetem• Károli Gáspár Református Egyetem• Semmelweis Egyetem• Széchenyi István Egyetem	• hallgatói gyakornoki program (ELTE, BCE)• közös rendezvények (pl. Értékszociológia, KRE)• közös kutatás (pl. Hungarostudy, SE)• közös oktatás (pl. CSÉN, DE)
• Nemzeti Közzolgálati Egyetem (előkészítés alatt)	

Családi életre nevelés

- Felkészítés a felelős felnőtt életre + működő családok támogatása
- Hagyományosan a család feladata > gazdasági-társadalmi átalakulás > családszerekezet, családi szerepek megváltozása > külső segítség bevonása
- Mozgalomként indult az Amerikai Egyesült Államokban a 20. század elején.
- A kezdeti években a kiemelt terület a gyakorló szülők oktatása (*parenting education*), majd kiegészül a fiatalok felkészítésével.
- Magyarországon (nemzetközi gyakorlathoz hasonlóan) elsősorban egyházakban és civil szervezetekben (pl. jegyesoktatás, párkapcsolati tréning, munka-magánélet balansza stb.)
- 1970-es évektől CSÉN oktatás bevezetésének kezdeményezése (nem részterületekkel, hanem komplex megjelenéssel)
- Ezredforduló után Népesedési kerekasztal CSÉN munkacsoport, EMMI CSÉN kerekasztal, új NAT-ban megjelenés, akár önálló tárgy lehet.
- Felsőoktatás: CSÉN továbbképzések pedagógusoknak (Károli Gáspár Református Egyetem, Debreceni Egyetem), önálló kurzus (a Debreceni Egyetem és a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért együttműködésében)

A családi életre nevelés témáját érintő
KINCS kutatások

Felmérés a házasságok megtartásáról (2020)

Kutatási kérdés: milyen tényezők járulnak hozzá a jól működő házassághoz? Milyen problémák, akadályok vezetnek a kapcsolatok megromlásához? Online lekérdezés családsszervezetek szakmai hálózatában (N=919)

Véleménye szerint mennyire fontosak az alábbiak a válások számának csökkentése érdekében? (N=876, átlag)

Értékteremtő gyermeknevelés (2020)

1. célcsoport: általános iskolák (összesen 72) negyedik évfolyamára járó tanulók szülei (N=1156)

2. célcsoport: ugyanazon 72 intézmény pedagógusai (N=144)

Regionalitás, lakóhely településtípusa, szociális helyzete szerint reprezentatív országos minta, kérdőíves lekérdezés.

A gyermeknevelés hétköznapi teendőihez szükséges támogatási igények a szülők részéről (százalék)

Pedagógusok és iskolai segítő szakemberek nézetei a családi életre nevelés implementációjával és fejlesztésével kapcsolatban, 2022

A kutatás célcsoportja: a 5-13. évfolyamokkal foglalkozó, osztályfőnökök, szaktanárok, iskolai segítő munkatársak. Kvalitatív, egyéni és fókuszcsoportos interjúk adatfelvétel (N=53)

Az eredményekből:

1. A pedagógusok szükségesnek tartanak valamilyen családi és felnőtt életre való **felkészítést, mert érzékelik a családokban meglévő működési zavarokat** és a felnőtt életre való elégtelen vagy diszfunkcionális felkészülést.
2. Részletesen kidolgozandó a **korosztályi bontás**, hogyan épülnek egymásra a különböző tantervi célok, fejlesztendő kompetenciák, feldolgozandó tématerületek.
3. A tartalom nagyobb részét **iskolán belüli, de tanórán kívüli foglalkozások** keretében szükséges ellátni, élményszerző, közösségteremtő és szabadidős programok formájában (pl. beszélgetések, téma- vagy projektnapok, gyűjtő- és műhelymunkák, tréningek stb.).
4. A családi és felnőtt életre nevelés tartalmat közvetítő **pedagógusoknak és iskolai segítő szakembereknek egyértelműen szükségük van speciális felkészítésre, képzésre.**

Családi életre nevelés kurzus, Debreceni Egyetem

„Számomra nem is volt opció ez a tárgy, azért vettem fel, mert amiket szerettem volna már beteltek. Úgy voltam vele, hogy túléltem, heti egy óra valahogy majd eltelik. Aztán megkezdődtek az előadások és valami megváltozott. Egyre jobban érdekelték a prezentációk, minden szerdai napot izgatottan vártam, mert tudtam, hogy megint olyasmit fogok hallani, ami majd elgondolkodtat és ami új számomra.”

„Az előadásmód, a hangulat a teremben és a téma annyira jó volt, hogy az órát követően elmeséltem a barátaimnak is a hallottakat, akiket szintén elkezdte érdekelni a kurzus. Ezután az eset után, minden egyes előadást követően megkértek arra, hogy meséljem el, miről szólt az aznapi óra. Gyakran beszéltük át a témát a saját életünkre kivetítve és osztottuk meg a véleményeinket egymással.”

„Egyik kedvenc tárgyam volt az első egyetemi félévem során. Jogi hallgatóként jó érzés volt kicsit kiszakadni a sok jogszabály és törvénycikk közül egy igazán hasznos témakörbe. Rengeteg hasznos, életrevaló dolgot tanulhattam itt meg.”

„A legfontosabb dolgok, amiket kiváltott belőlem: Megváltoztatta az élethez való hozzáállásomat, az emberekkel való kapcsolataimat, segített abban, hogy megismerjem önmagam és ami a legfontosabb, hogy végre elfogadjam magamat. Rengeteg tapasztalatot, tanácsokat szereztem, amiket hasznosítani tudok majd a későbbiekben.”

„Az egyik irodalomban olvastam egy párkapcsolati munkafüzetről, amit meg is rendeltem, a párommal fogunk tudni együtt dolgozni a témákon.”

„Ismereteim szélesebbé váltak a témákat illetően, valamint sokkal felelősségteljesebbé váltam. A legfontosabb az volt, hogy a kérdéseimre választ kaptam.”

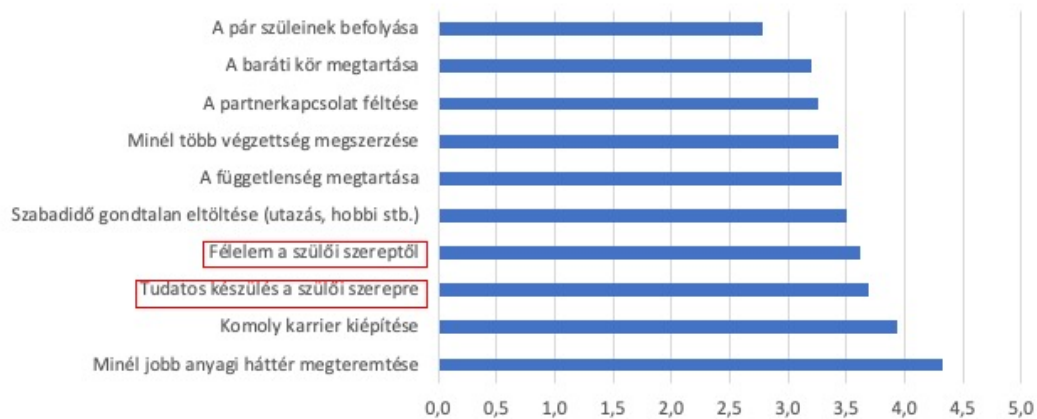
Család és karrier kutatás, 2017 (N=1502)

Az egyetemi évek során a párkapcsolat kialakulását hátráltató tényezők, átlag négyfokú skálán (N=1251)

Család és karrier kutatás, 2017 (N=1502)

A gyermekvállalás tudatos halasztásának okai (a megfelelő partner megtalálása után), átlag ötfokú skálán N=1255

Új szempontok a demográfiai fordulat eléréséhez

Balásházy Imre előadása

Új szempontok a demográfiai fordulat eléréséhez

Balásházy Imre

Professzorok Batthyány Köre

A Professzorok Batthyány Köre konferenciája

Tartalomjegyzék

- I. Bevezetés
- II. Az eddig jellemző megoldási kísérletek a demográfiai válságra
- III. A demográfiai válság gyakran hallható okai
- IV. Harc és kultúrharc a család és a kereszténység ellen
- V. Mit mond a józan ész, a kultúránk és a tudomány?
- VI. Mit kellene tennünk?
- VII. Összefoglalás

(Az V. – VII. részek az időkeret letelte miatt nem kerültek előadásra.)

2

I. BEVEZETÉS

Az V. Budapesti Demográfiai Csúcson (2023. szept. 14-16.) Miniszterelnök úr kifejtette:

Ha el akarunk jutni a fenntartható népességhez, a mágikus 2,1-es termékenységi mutatóhoz, akkor Magyarországnak új eszközöket is be kell vetnie.

Az első szakasz lezárult és indulhat a második fázis, a magyar családpolitika 2.0 programja. A gyerekekért vívott csata a közgondolkodásban dől el. Félre kell tolni a „progresszívokat”. A posztliberális korszakot el kell érünk.

Az előadó szerint:

Ez óriási jelentőségű felismerés. Így elérhetővé válhat a demográfiai fordulat, de csak akkor, ha valamennyi jelentősebb támadási frontjukat vissza tudjuk verni, illetve az okozott sérüléseket sikerül hatékonyan kezelni, és ahol lehet gyógyítani!

Csejte Dezső (PBK, Szegedi Tudományegyetem, filozófiatörténész), Magyar Nemzet cikk (2023. okt. 10.) „A globalisták mesterséges közösségei” című cikkében:

A magát progresszívnek nevező oldal azon közösségek lebontását, elpusztítását tűzte ki célul, amelyek valamiképpen az emberi élet természetes alkotórészét, háttérét képezik, ez az **Isten-haza-család** közösségei. Ezeket **pusztító támadások keresztüzébe állította**.

Ha most végigtekintünk **e közel háromszáz éve tartó pusztítássorozaton**, felmerülhet bennünk a kérdés: **ugyan miért?** Mi célból van szükség e hagyományos közösségformák szétzúzására?

A válasz: azért, hogy aztán ez a látszólag szabad, valójában azonban termelési jószággá és konzumidiótává züllesztett egyén könnyű prédája legyen a legbrutálisabb és legkifinomultabb manipulációknak.

4

Hogy valamiféle hangsúlyt adjak annak, amit mondani fogok:

I.) Két idézet:

Pat Fagan (Director of the Marriage and Religion Research Institute, USA, 2019. október 8.): „What you are doing is very important for the world (not only for Hungary).”

Nicholeen Peck (President of The Worldwide Organization For Women, 2019. október 23.): „You are so wise to be looking for the connection the sex culture has to the success of marriages and families!”

II.) Paul Sullins (Sociology professor of the Catholic University of America, USA, 2022. október): Amikor elmeséltem neki, hogy mit csinálunk, rögtön írt két hírességnek, hogy ha kell, akkor segítsenek nekünk:

- Dr. W. Bradford Wilcox, Director of the National Marriage Project, Professor of Sociology and he is affiliated with the Institute for Family Studies at the University of Virginia.
- Dr. Mark Regnerus, Professor of Sociology at the University of Texas-Austin, and president of the Austin Institute, which addresses issues of the natural family and works to oppose the LGBT agenda.

5

Három ijesztő hazai példa a párkapcsolatok színvonalára:

(i.) Pszichológus a TV-ben meséli, ő elbeszélget a fiatalokkal, majd legtöbbször: Ön ne házasodjon! Miért? Olyan önző, hogy én nem szeretnék az Ön felesége lenni. Gyereke se legyen! Miért? Olyan önző, hogy én nem szeretnék az Ön gyereke lenni.

(ii) Házasság hete, Házasság újság (2017):

a férfiak 75%-a otthagyja végleg a gyermeke anyját (már a kórházban), ha olyan gyermeke születik, aki jó eséllyel sosem lesz teljesen egészséges.

Két megjegyzés:

1) Nem tudom, hogy az ilyen embert férfinak lehet-e nevezni.

2) Megjegyzem, ha tovább növeljük az anyagi támogatásokat, hogy már megérje anyagilag a gyermek, és mást nem teszünk, akkor félő: még több ilyen apa lesz!

6

(iii) Szilvay Gergely riportja Bese Gergő iskolaelkésszel (Mandiner):

„A 38 tagú fiúosztályban megkérdeztem, hogy ki akar nőszülni. Szinte mindenki feltette a kezét. Oké, akkor tegye fel a kezét, aki egyházi házasságot akar! Kivétel nélkül mindenkinek fennmaradt a keze! Tegye fel a kezét, aki szeretne gyermeket! Megint szinte mindenki fennmaradt! Ki akar egy gyereket? Mindenki. Ki akar két gyereket? Mindenki. Ki akar hármat? No, itt már kevesebb kéz maradt fenn. És sakkor megkérdeztem azt, hogy ki szeretne lányt. És ekkor senki nem tette fel a kezét. Senki. Nulla. Mondom, hát mi van? Az egyik fiú megfejtette nekem a rejtvényt: „atya, én megőrülnék tőle, hogy ha lányom lenne, és este még kint lenne az utcán, és nem tudnám, melyik szemét fiú mit csinál vele épp!” Hát, de gyereke, nem Te is épp ezt csinálod a lányokkal?”

Érdekes rájöttünk, hogy az alapprobléma nem a demográfiai válság, az csak egy tünete a családi élet válságának, (amit direkt idéztek elő, azok akik le akarják bontani a családot).

Ha ezt nem vesszük észre, akkor könnyű ott keresni a megoldást a demográfiai válságra, ahol nincs megoldás, hiszen nem arra van a válságot előidéző ok!

És természetesen a családot lebontani óhajtó oldal, ma progresszívoknak hívják magukat, ott fogják keresni és kerestetni a demográfiai válság okát, ahol az nem megtalálható!

Van két könyvünk: Boldogabb családokért és ifjúságért I. és II. kötet.

Alcímeik:

(i) A családi élet válsága és a demográfiai válság okainak elemzése

(ii) Javaslatok a családi élet válsága és a demográfiai válság megoldásához.

Mindkét könyv rendelhető a neten, a második kapható nálam is.

Amiket itt idő hiányában esetleg csak kijelentek, azok nagy része tudományos alátámasztást is kap e két könyvben lévő egy-egy tanulmányomban.

A könyvek az Európai Családtudományi Szemlében is megjelentek (ecssz.eu, 2020/2 és 2021/2).

Sőt egy újabb, 3. tanulmány:

ECSSZ: 2022/1 (HU), 2022/2 (ENG)

II. AZ EDDIG JELLEMZŐ MEGOLDÁSI KÍSÉRLETEK A DEMOGRÁFIAI VÁLSÁGRA

OECD országok családpolitikája általában egydimenziós, 1-3 pillér:

- (A) anyagi jutatásokat adnak a gyerekek szüleinek,
- (B) összehangolják a munkát és a családot,
- (C) kívánt és megszületett gy. száma közti rést igyekeznek csök.

Szülőknek nyújtott anyagi jellegű támogatások

Magyar Családpolitika, háromdimenziós:

- (i) anyagi támogatásokat biztosít (GDP 6%). Ez igen jelentős.
- (ii) szembeszáll a családellenességgel. **Eddig nem mindenben és nem elég erősen.**
- (iii) támogatja a családi értékeket. **Eddig nem mindet és nem elég erősen.**

Házasságkötések számának aránya 2021/2010: 2,03

Válások számának aránya 2021/2010: 0,76

Abortuszok számának aránya 2021/2010: 0,54

Gondolom főként a II. és III. dimenzió következménye: **Óriási eredmény!**

III. A DEMOGRÁFIAI VÁLSÁG GYAKRAN HALLHATÓ OKAI

A válság okaira a következőket lehetett hallani (utóbbi pár évet kivéve tkp. más nem):

- nincs elég pénz, a gyermek pénzbe kerül (*no, de szegényebb régiók több gyerek*)
- a nők emancipációja, (*nem igaz, mert a nők egyenjogúsága kell a jó családnak*)
- az önzés, a káros individualizmus, (*sokkal inkább okozat és nem ok*)
- a nők munkába állása, (*nem alapvető ok, I. kötetben (kék színű) leírtam miért nem*)
- nők továbbtan. [2011: 44 éves nők gyereksz.: középf.: 1,66, felsőf.: 1,63, 2021 has.]
- a bölcsőde miatt az anya-gyermek kötődés sérül a csecsemőben, (*no, de máshol?*)
- modernitás, szabadság túlhangsúlyozása, erkölcs relativizálása (*nem elég konkrét*)
- elvallástalanodás, a kereszténység leépülése, (*sokkal inkább okozat mint ok*)
- van aki azt mondja, hogy az alapvető ok a két világháború. *Szerintem nem, mert:*

Bosszan-
kodom

- az 1956 előtti 35 évben évente 54 ezer gyermekkel több született (1,9M) [nem a Ratkó k], mint az utána következő 35 évben /Jobbágyi Gábor, II. Tanulmánykötetünk, 2019./
- a dem. válság ott is tarolt, ahol nem volt világháború: pl. Kanada TTA-ja sosem került 2 fölé 1970 óta (1,40, 2020-ban).

10

IV. Harc és kultúrharc a család és a kereszténység ellen

(Csejtei Dezső is erről beszélt a MN cikkben)

Emberöltők óta közvetlen harc folyik a család és közvetett harc a kereszténység ellen.

A kulturális marxisták, továbbá elődjeik és szövetségeseik egyik fő célja a család és a kereszténység lebontása és megszüntetése volt.

Rájöttek, hogy a család és a keresztény kultúra felszámolásához elegendő a házasság intézményét leépíteni, és hogy azt a szexuális normák megváltoztatásával érhetik el.

Ezért szervezték és szervezik az általuk szexuális forradalomnak nevezett ember-, nemzet-, kereszténység- és kultúra ellenes háború különböző frontjait.

A „szexuális forradalom” valójában szexuális- terrorizmus, diktatúra, holokauszt, bűncselekmény és háború. Mára nyugodtan nevezhetjük szexuális világháborúnak.

A téma történelme meghatározóan fontos, itt sajnos csak néhány gondolat:

„E támadásokat már a francia forradalomtól kezdődően készítették elő először csak Európában. Tervezői rájöttek, hogy az adott társadalmi rendszert és a kereszténységet úgy lehet megszüntetni, ha elpusztítják a házasságot és a családot. Ennek eszköze a tömegek, mindenekelőtt a fiatalok és a gyerekek korai szexuális életre szoktatása.”/Gabriele Kuby/ A XX. század 2. felétől a „szexuális forradalom” nevet adták a szervezői e tervezett kulturális (kultúra elleni) háborúnak. Amit mára „szexuális világháborúnak” érdemes neveznünk, ha helyesen akarunk fogalmazni.

Marxizmus: Karl Marx szerint a házasság az első osztályellentét, amelyben a férfi elnyomja a nőt, ezért a monogám házasságot meg kell szüntetni.

Megállapítása téves. Nagyon fontos észrevennünk, hogy e harcok alapállításai mindig tévesek/hazugok. És ez természetes, mert az igazzal szemben harcolnak.

12

Megemlítem: Lukács György marxista filozófus, helyesen még „szexuális terrorizmus”-nak hívta.

Szervezőiket közel 100 éve kulturális marxistáknak és szövetségeseiknek nevezhetjük, a meglévő társadalmi rendszert akarják összedönteni és „Új világrend”-et akarnak létrehozni.

A szovjet „forradalom” két frontos: „proletárdiktatúra” és „szexuális forradalom”, utóbbiról nem tanultunk, bűnözés + demogr. válság → Sztálinnak le kellett állítania.

**Nyugaton csak „szexuális forradalmat” hajtottak végre, rájöttek, hogy az elegendő.
(Antonio Gramsci: kulturális hegemoniára kell törni.)**

13

A „szexuális világháború” ára

- a nők eltárgyiasodása,
- a nők és gyermekek emberi méltóságának komoly sérülése,
- a káros individualizáció-, a párkapcsolati erőszak- és a pszichés betegségek megsokszorozódása,
- hazánkban több millió, a Földön több, mint egymilliárd abortusz,
- hazánkban több millió, a Földön több, mint egymilliárd szétszakított párkapcsolat és család,
- megannyi kiégett élet, • öngyilkosság, • magány, • káros függőség,
- testi betegség, szexuálisan kihasználtág,
- a nemek eltávolodása egymástól,
- **demográfiai válság,**
- és a kereszténység hanyatlása.

14

A szexuális világháború sérültjei/áldozatai

Gyakorlatilag mindenki, legfőképpen a nők és a gyermekek.

Dr. Jenifer Roback Morse (USA, Ruth Institute, igazgató) és Dr. Paul Sullins (USA, Catholic University of America, szociológia professzora): A szexuális forradalom károsultjait kategorizálják. **A gyermekek közül pl.:**

- elváltak gyermekei (5 évvel hamarabb halnak),
- egyedülálló szülők gyermekei (sokkal nagyobb a bűnözési arány, a káros függőség mértéke, a pszichésen sérültek aránya náluk),
- mozaikcsaládok gyermekei,
- abortuszban meghaltak,
- szexuálisan kihasznált lányok,
- párkapcsolatban otthagyt és becsapott lányok,
- a párkapcsolati erőszaktól szenvedő lányok,
- a pornográfia áldozatai.

15

A „szexuális forradalom” káráiról nem hallani, gyakorlatilag sehol.

Az egyik alapvető témává kellene tenni a „szexuális forradalom” ügyét.

Kutatók cikkeket és könyveket kellene, hogy a témából írjanak, mint ahogy a kommunizmus áldozatairól könyvek és cikkek jelentek és jelennek meg.

Egy olyan háborút nem nyerhetünk meg, amit nem veszünk észre. A progresszív oldal természetesen mindent megtesz, hogy a „szexuális forradalomról” / „szexuális világháborúról” senki se beszéljen, senki se tudjon, illetve higgye, hogy ez egy valódi, az embert a béklyóiból felszabadító, forradalom volt a hatvanas években.

A progresszív oldal számos fogalmat definiál vagy átír. Mi legalább odáig jussunk el, hogy a „szexuális forradalmat” **„szexuális világháborúnak” nevezzük és** megmagyarázzuk miért.

16

A legtöbb ember nem tudja, hogy a „szexuális forradalom” felőről („Új Világrend”) szervezett támadás volt a család, a kereszténység és a nemzetállam ellen.

Kutatni kellene itt számos összefüggést, pl.:

- az egész folyamat **törtélemét**, célját, hatásait,
- a **jellemző párkapcsolati típusok következményeit** az egyénre és a társadalomra,
- **modellezni kellene**, pl. hogy hova jutunk mondjuk 2030-ra és 2100-ra, ha az egyes párkapcsolati típusok egyeduralkodók lennének (pl. mindenki szexuálisan tisztán élne, mindenkinek 10 partnere lenne esküvő előtt, mindenki ilyen és ilyen élettársi kapcsolatban élne),
- **fogamzásgátlás** óriási téma, Pat Faganék ütős eredményeket fognak hamarosan publikálni, pl. a nem várt gyermekek számát a tablettá megduplázza, számos igen káros egészségre gyakorolt hatása van a tablettának,
- hogyan alakulna az **abortuszok** száma, ha mindenki tisztán, vagy így és így élne.

17

Két idézet a progresszív oldalról (azaz akik a családot lebontani igyekeznek):

„A Szent Család titka a földi család. Hogy az előbbi eltüntessük, az utóbbit kell elméletben és gyakorlatban megsemmisíteni.”

/Karl Marx/

„Létfontosságú, hogy elterjesszük a szabad szerelmet ahhoz, hogy lebonthassuk és eltüntethessük a család elavult intézményét.”

/Herbert George Wells, 1890, az Új világrend című könyv szerzője,
[Egyik élettársa: Margaret Sanger: International Planned Parenthood alapítója]/

Wells azt is megmondja, hogy miért kell megszüntetni a családot: „Azért kell eltüntetni a család intézményét, hogy elvegyék az emberek feje felől a család védőhálóját és így ki legyenek szolgáltatva az ő hatalmuknak.” /H. G. Wells/

18